

Ukupni pobjednik Hosanafesta 2019. je „Sliryc 33“ iz Dugoga Sela kraj Zagreba s pjesmom „Rekla je DA“. Autor stihova, glazbe i obrade je Višeslav Foretić.

Rekla je DA

Bez pitanja, samo jedan DA
bio je dovoljan, da Isus dođe, među nas
da s nama živi, da se smije
da bude, jedan od nas, mmm...
Bez pitanja, rekla je DA
Kraljica, naša majka, Presveta Djevica.

Zar može biti bolje
kako je lijepo živjet' kao čovjek.
Sam Bog je postao, jedan od nas.
Bog je s nama.
Zar može biti bolje
kako je dobro biti čovjek.
Sam Bog je postao jedan od nas.
Bog je s nama.
On želi nasloniti glavu na tvoje srce,
On želi živjet' u tebi, zauvijek.
Želi biti samo tvoj, samo tvoj.
Tvoj Spasitelj, tvoje sve, tvoje sve.

Zar može biti bolje
kako je lijepo živjet' kao čovjek.
Sam Bog je postao, jedan od nas.
Bog je s nama.
Zar može biti bolje
kako je dobro biti čovjek.
Sam Bog je postao jedan od nas.
Bog je s nama.
Jedan od nas, Bog je s nama.
Rekla je DA...

Višeslav Foretić

Zvonik

katolički list
GOD. XXVI. BR. 9 (298)
rujan (septembar) 2019.
cijena 150 din

Tema broja:

Hodočašća Mariji

Hodočasnik ili turist?

Dragi čitatelju,

u ovom broju *Zvonika*, u kojem ćete moći pročitati izvješće Bunaričkog proštenja, u kojem ćete pročitati zanimljivi intervju sa svećenikom naše biskupije vlč. Dominikom, koji je auto stopiranjem po Hrvatskoj obišao sva marijanska svetišta, htio bih da malo zastanemo pred pojmom „hodočašće“ te malo o njemu promislimo kroz prizmu današnjeg poimanja turizma te tako zajedno „povučemo crtu“ koja dijeli te dvije slične, ali u biti različite stvarnosti.

Na prvi pogled, hodočasnik i turist uopće se ne razlikuju. Slično su odjeveni, putuju sličnim sredstvima, odsjedaju u sličnim prenoćištima, susreću slične ljude, i jedni i drugi hodaju s fotoaparatom oko vrata, najčešće putuju i na ista mjesta. Ali u čemu se razlikuju?

Hodočašće

Hodočašće je prvenstveno putovanje na sveto mjesto. To je putovanje koje ima određeni cilj i ograničeno vrijeme. Ciljevi mogu biti razni. Na primjer, postoji pokorničko hodočašće kada osoba odlazi na put kako bi zadobila oprostjenje grijeha ili kako bi izvršila pokoru. Zatim, postoje zavjetna hodočašća koja u svojoj biti sadrže obvezu i snažnu molitvu, primjerice, molitvu za ozdravljenje. Postoje i zahvalna hodočašća, gdje osoba ide zahvaliti zbog zadobivene milosti. I tako dalje... Međutim, hodočašća imaju ograničeno vrijeme. To je unaprijed planirani put s nakanom povratka. S iskustvom Boga kojega smo susreli na svetom mjestu, vraćamo se kući obnovljeni, promijenjeni, drugačiji. I najčešće sa sobom, osim uspomena i vjerničkog iskustva, nosimo nabožne predmete koje nas podsjećaju na to mjesto. Među najpoznatijim mjestima kojima ljudi širom svijeta hodočaste u kršćanskoj miljeu jesu Sveta zemlja, Rim, katedrala Sv. Jakova u Santiagu de Compostela te nacionalna ili lokalna marijanska svetišta širom svijeta. Međutim, moderni svijet u kojem živimo je po sebi pokretljiviji i kreativniji, uz hodočašće je patentirao i razvio turizam.

Turizam

Na sličan način kao što hodočasnik želi doći u dodir sa Svetim, turist želi doći u dodir s drugačijim, s drugom kulturom, krajolikom, klimom, mentalitetom, hranom... želi iskusiti nešto novo, lijepo i nesvakidašnje. Stoga, kada hodočašću koje u sebi ima sve to, ali u svojoj biti susret sa Svetim, oduzmete tu „bit“, ostaje samo „drugačije“. Zato turističke agencije dobro znaju što trebaju ponuditi suvremenom čovjeku i u tome u izrazito profesionalni... Svijet nudi toliko ljepota koje su nam sada dostupne kako zbog razvitka fotografije, tako i zbog bržeg i jednostavnijeg transporta. Zbog svega toga, hodočašće danas pada u sasvim drugi plan naspram turizmu.

Hodočasnik nije turist?

Hodočasnik nije turist! Razlika je, iako nije toliko vidljiva izvana, velika i krije se u srcu čovjeka. Hodočasnik je vjernik koji je spreman na promjenu. To mu je glavni razlog zašto hodočasti. Žudi za duhovnim iskustvom Boga kroz molitvu i pročišćenje. Hodočasnik ne putuje da bi se maknuo od sebe i ljudi, nego da bi se u susretu s Bogom i ljudima (zajednicom vjernika) bolje pozabavio sobom.

Stoga realno pitanje stoji: Jesam li proteklih dana bio hodočasnik ili turist? Jesam li susreo Boga ili samo nešto „drugačije“? Lijepo je putovati. Dobro je putovati. Ali ako već idemo na hodočašće, nemojmo brkati pojmove. :)

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXVI., broj 298
Rujan (septembar) 2019.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Ana Gaković, lektura

Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Vedran Jegić, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“
Segedinski put 86
24000 Subotica
Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija

Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Sadržaj 298.

6

Bunarić 2019.
Bunarić – doživljaj
bogatstva Božjega milosrđa
i oprostjenja

10

HosanaFest 2019.
Na tragu vječnosti

25

Katehetski kutak
Početak nove školske i
vjeronaučne godine

30

Duhovnost
Duhovna glad

9

Aktualno
Imenovanja, razrješenja i
premještaji u Subotičkoj
biskupiji

21

Liturgijska formacija
Dijalog vs. monolog

26

Intervju
Razgovor s povodom,
vlč. Dominik Ralbovsky

43

Psihologija
Kroz koji prozor gledate u
sebe?

Prijatelji Zvonika:

RADIO MARIJA

Hrvatska
čitaonica
subotica

Godišnja pretplata na Zvonik

* izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara

* poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)

50 eura: Europa

60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa 310-210508-62, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Naslovnica i zadnja stranica:

Petar Gaković

* Zvonik

* NIU „Hrvatska riječ“

* www.zupasvrokasubotica.com

* www.pixabay.com

Dvije žene

Svima nam je poznat odlomak iz Lukina evanđelja koji govori o Marti i Mariji (Lk 10, 38-42). U njemu se možda više mogu pronaći žene jer su osim Isusa one i glavni likovi ovog ulomka. Svatko od nas može se pronaći u jednom od njih, ili možda i u oba, nekad smo poput Marije, a drugi put poput Marte.

Isus je došao u posjet dvjema sestrama. Marta, kao i svaka dobra domaćica, željela je gostu dati sve najbolje što ima u kući. Možda je Isus došao iznenada, možda ga nije očekivala, a ugostiti Isusa u svojoj kući bila je posebna milost. Zato čitamo: „Marta bijaše sva zauzeta posluživanjem.“ Možemo ju razumjeti. Prvo, ako ti se gost najavi, onda možeš unaprijed nešto pripremiti i posvetiti vrijeme gostu kada dođe. Isus je vjerojatno došao iznenada, pa je Marta požurila da nešto spremi na brzinu za njega. Drugo, nije željela Isusu dati bilo što, već je željela pokazati svoje umijeće spremanja hrane, mogli bismo pretpostaviti. Svaka dobra domaćica želi gostima pokazati svoja kulinarska umijeća.

Zaista, mogu razumjeti Martu. Vjerojatno bih i ja tako postupila. Ne bih znala što bih prije, hoću li prije donijeti piće ili skuhati čaj ili podgrijati ručak ili skuhati nešto za gosta. Imati Isusa u svojoj kući sve to zalaganje čini još intenzivnijim.

Za to vrijeme Marija sjedi do nogu Isusovih i sluša ga. I Marta se požalila Isusu, želi da joj Marija pomogne

i očekuje Isusovu pomoć. Marta misli da je u pravu i željela bi da i Marija radi kao i ona, a ne da besposleno sjedi i čeka da netko drugi učini posao.

I nama se čini da je Marta posve u pravu, da bi i Marija trebala malo pripomoći, a onda bi obje mogle sjesti i razgovarati s Isusom. Zato i iznenađuju Isusove riječi: *Marta, Marta, brineš se i uznemiruješ za mnogo, a jedno je samo potrebno. Marija je uistinu odabrala bolji dio, koji joj se neće oduzeti.*

Na prvi tren Isus je ovdje nepravedan. Ali zapravo je prozreo Martu, vidi njenu dušu, razumije što ona čini. Jedno je samo potrebno.

Samo jedno...

O čemu Isus govori, koje je to jedno?

O onome što je Marija shvatila. Da je najvažnije sjesti i slušati Isusa. Iako nam na prvi pogled može izgledati kao da je sjediti pored Isusovih nogu gubitak vremena, Isus nam ovdje govori: jedno je potrebno. Ponekad nam je tako teško sjesti pored Isusa i slušati ga. Imamo svoje planove, svoje poslove, toliko toga želimo učiniti, i sjesti i slušati ga, jako je teško. Teško nam se umiriti, čini nam se da ćemo izgubiti vrijeme, da nećemo stići napraviti što smo željeli.

I danas nas Isus preko ovog biblijskog ulomka opominje, govori svima nama: brineš se i uznemiruješ za mnogo, a jedno je potrebno.

Potrebno je doći i sjesti do Isusovih nogu i slušati njegovu riječ. Kako to možemo učiniti? Posve sigurno, jedan je način čitanje Božje riječi, Svetog pisma.

Isus je i danas prisutan u crkvi, njega slušamo kad smo na sv. misi. Posebni su i trenutci klanjanja, kada baš poput Marije odvojimo vrijeme, ostavimo sve svoje poslove i dođemo i sjednemo pored Isusa koji je prisutan u Presvetom Oltarskom sakramentu.

Nije lako doći pred Isusa jer to može značiti i da se trebamo susresti s vlastitom grešnošću. Pred Isusom padaju sve maske, ne možemo više glumiti, ne možemo se sakriti jer on sve vidi i sve zna. Može biti i teško nešto što Isus traži od nas. Isus je zahtjevan, želi našu promjenu, naše obraćenje, traži da oprostimo neprijatelju, da darujemo sebe u službi drugima.

Čini mi se ipak da je u svima nama i jedna i druga osoba, i Marta i Marija. Nekad smo zauzete poput Marte, a nekad jednostavno sjedimo do Isusovih nogu. Neka nam Gospodin dade dovoljno mudrosti da znamo razlikovati kada nam je biti Marta, a kada Marija.

Bunarić - doživljaj bogatstva Božjega milosrđa i oprostjenja

Trodnevnica i tradicionalno pokorničko bdjenje

Proštenje u subotičkom marijanskom svetištu „Bunarić“ proslavljeno je u subotu i nedjelju, 24. i 25. kolovoza. I za ovogodišnje proštenje vjernici su se pripremili trodnevnicom. U četvrtak 22. kolovoza na prvi dan trodnevnice bio je izložen Presveti Oltarski sakrament uz razmatranja, u petak 23. kolovoza na drugi dan trodnevnice molio se Križni put koju su molili vjernici Subotičke biskupije, a u subotu trećega dana, 24. kolovoza, bilo je tradicionalno bdjenje. Bdjenje je započelo pokorničkim bogoslužjem, a poticajne misli za ispit savjesti okupljenim vjernicima uputili su **mons. Petar Palić**, hvarski biskup i **vlč. József Szakaly**, kertvaroški župnik iz Subotice. Pokorničko bogoslužje završilo je škropljenjem blagoslovljenom vodom. Uslijedila je osobna ispovijed te služba svjetla u procesiji sa svijećama unutar svetišta, zbog kiše koja je počela padati.

Vrhunac bdjenja bilo je euharistijsko slavlje, koje već dugi niz godina predvodi katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. U prigodnoj propovijedi na hrvatskom i mađarskom jeziku mons. Beretić je rekao: *Došli smo na Bunarić. Došli smo se ispovjediti. Došli smo se nauživati svjetla svijeće. I naša ljubav prema Gospi načinila je večeras od mnogo plamičaka rijeku svjetla. Sveta ispovijed na Bunariću je za mnoge ljude veliko svjetlo. Sveta ispovijed je susret sa živim Bogom. U svetoj ispovijedi osjetimo Boga koji se saginje nad našim ranama. U ispovijedi se susrećemo s Bogom koji zna tko sam ja. U svetoj ispovijedi priznajemo grijeha pred Bogom koji sve vidi. Tu smo sa svojim grijesima pred Bogom koji sluša moje grijeha. Tu smo pred Bogom koji me poznaje. U ispovijedi Bog ne šuti. U ispovijedi je Bog prisutan. U ispovijedi Bog nalazi i grli čovjeka. Svaka se dobra sveta ispovijed završava zagrljajem Oca koji nas čeka. Ovdje nam dragi Bog daje odjeću novoga čovjeka. Ovdje nas ne oblači u dragocjenu svilu, već nas oblači u sliku svoga Sina. Ovdje nas čeka Isusov stol. Isus kaže: „Tko jede od ovoga kruha živjet će uvijek i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan.“ Kako da se večeras oglasimo na Isusov poziv: uzmite, jedite, uzmite, pijte – rekao je mons. Beretić, te je svoju propovijed završio riječima: Bog je uvijek prisutan i nikada ne napušta čovjeka. Isus je sâm mnogo trpio i bio kušan, pomoći će i nama u našim kušnjama. Zagovara nas i Majka njegova, a pjesmom priznajemo, da ona znade najbolje sve naše nevolje. Amen.*

Proslava Bunarića suncem obasjana

Nakon oblačne i kišovite noći, osvanuo je dan obasjan suncem, pa se u nedjelju 25. kolovoza u svetištu okupio veliki broj hodočasnika. Na proštenju su u svetištu mise bile u 6.30 sati, u 8 sati (mađarski), 10 sati (hrvatski). U 16 sati je bila misa za bolesnike u organizaciji Caritasa Subotičke biskupije. Svečanu svetu misu na mađarskom jeziku predslavio je subotički biskup **mons. Ivan Péntzes** u zajedništvu s nekoliko svećenika.

Slavlje na hrvatskom jeziku započelo je svečanim prijenosom Gospina lika iz kapelice na glavni oltar. Toga dana Gospin lik po tradiciji nose bandaš i bandašica. Učinili su to ove godine radosno **Snežana Skenderović** i **Pavle Horvacki**. Na početku slavlja, biskupa Palića, gosta ovogodišnjeg proštenja, pozdravio je rektor svetišta **vlč. dr. Marinko Stantić**. On je ujedno pozdravio i sve okupljene hodočasnike.

U prigodnoj propovijedi biskup Palić je pozdravljajući sve okupljene hodočasnike kao i slušatelje Radio Marije rekao: *S ovom biskupijom, gradom Suboticom i jezerom u blizini ne vezuje me samo prezime nego i moji srednjoškolski dani, kada sam kao sjemeništarač u sjemeništu Paulinum stjecao svoje znanje i izobrazbu na ljudskom, intelektualnom i duhovnom području i pripremao se biti svećenik. Zahvalna srca prikazujem u ovoj euharistiji Gospodinu sve dane i sve osobe koje mi je*

Gospodin darovao na mojem putu prema svećeništvu. U nastavku svoje propovijedi biskup je spomenuo kako je sv. Papa Ivan Pavao II. u prigodi svojega pohoda Siracusi, 6. studenog 1994. održao znakovitu propovijed. Papa je napomenuo da se nigdje u Svetom pismu ne spominju Marijine suze. Međutim, Ivan Pavao II. spominje intuiciju vjere. Marijine suze se događaju u ukazanjima i ona zapravo prati Crkvu na njezinu putu ovim svijetom, koju zovemo „dolinom suza“. Marijine suze pripadaju redoslijedu znakova: svjedoče o prisutnosti Majke u Crkvi i u svijetu. Majka plače kada vidi svoju djecu kojoj prijete neko zlo, duhovno ili fizičko. Ovdje smo u ovom svetištu svi mi koji smo tlačeni svijesću o grijehu i ovdje doživljavamo bogatstvo Božjeg milosrđa i oproštenja!, rekao je mons. Palić. U Svetom pismu se na puno mjesta govori o suzama. Suze izražavaju ozbiljnost, ali posebnost odnosa Boga i njegova naroda Izraela. Nerijetko u Svetome pismu čitamo da i Bog može plakati i patiti sa svojim narodom. Suze nisu samo izričaj emocionalnog stanja osobe, nego suze mogu biti i razlogom za postignuće nekog cilja, ali i izraz zajedničke tuge. U molitvenom smislu, smijeh i suze, radost i tuga su različita čovjekova držanja u odnosu prema Bogu. Poznato je u Svetom pismu da molitelj roni suze jer je svojim načinom života pridonio rastavi od Boga i njegova spasenja, ali poznato je također da Bog svoje uho ne odvraća od jauka nedužnih. Ta nada da Bog čuje plač nedužnih bit će konačno ostvarena u budućnosti, na koncu svijeta, kako smo čuli u Knjizi otkrivenja: Bog će okončati plakanje i obrisati svaku suzu s lica, rekao je hvarski biskup te se osvrnuo na Evanđelje: U Evanđelju koje smo čuli promatramo tri žene i jednog muškarca kako se opraštaju od Isusa. Oproštaj je to bez suza i u tišini. Oproštaj je to koji veoma slič i našim opraštajima u trenutku smrti: u tišini, bez riječi, bez snage išta reći i išta učiniti. Često takvi opraštaji izgledaju beznadno. Jaka vjera je na ispitu, a treći dan, dan uskrsnuća čini se tako dalekim. Međutim, onaj koji visi na križu govori. On je jedini, koji ima nešto reći. Mariji upućuje riječi:

Bunarić je za mene uvijek bilo posebno mjesto, ne samo dok sam ovdje dolazio kao laik već i kao bogoslov, a sada svećenik. Osobito se sjećam Bunarića iz vremena kada sam prije deset godina bio bandaš. Bunarić je za mene oduvijek bilo mjesto mira i tišine. Ovdje sam dolazio i biciklom preko godine biti u tišini, a ponekad i glasno govoriti s dragim Bogom, ponekad čitati i diviti se prirodi u kojoj se Bunarić nalazi. Za mene je Bunarić bio inspiracija za propovijedi i djelovanje u životu i životnim odlukama. Živimo u vremenima koja su pesimistična, a Bunarić je neotkriveni dragulj koji se tek ima otkriti. Spremni smo odlaziti u neka druga „izvikana“ marijanska svetišta, a jedno divno svetište tako blizu čeka nas da bude otkriveno. Siguran sam da je ovo mjesto mnogih uslišanih molitava, onih tihih i skromnih. No, ta čudesa ne moraju nužno biti fenomeni nego su to čudesa mira srca kojega današnji svijet vapi. Bunarić je mjesto gdje se trebamo propitivati o svojoj životnoj egzistenciji koju mnogi traže odlazeći vani. Novac i ta vrsta sigurnosti nije potrebna našoj duši. Ne moramo ići predaleko za svagdašnji kruh. Dovoljno je nekada doći na Bunarić i u svojem srcu otkriti ljepotu koju nam je Bog dao. /**Nebojša Stipić**/

Na Bunarić sam počeo dolaziti još kao dječak s roditeljima i stekao sam dojam ispunjenosti i radosti što možemo slaviti Majku Božju na jedan posebni način, a osim toga i susresti naše prijatelje i rođake koji također s radošću dolaze na Bunarić i štiju Mariju. Marija je prisutna u mojem životu i vjerujem da živim i borim se zahvaljujući njezinu zagovoru. /**Marko Peić**/

Zahvalna sam Gospi za ovo svetište, za ovaj divan i prekrasan narod. Biti u ovom svetištu velika je radost, znamo da je među nama naša Majka Marija i da joj se utječemo za naše potrebe i probleme, da nas ona zagovara kod svoga Sina da nas dovede k njemu. Prvi put kada sam došla na Bunarić imala sam želju privući sinove Majci Božjoj da upoznaju ljubav koju nam daje. Nakon tri godine i svih životnih padova, za mene je molitva krunice velika pomoć u rješavanju problema. Ove godine sam odlučila nakon subotnjih obreda ostati u svetištu tijekom noći i dočekati veliko slavlje proštenja. /**Božana Satmarić**/

Rekao bih da je i ove godine program proštenja isti (trodnevnicu i središnje slavlje) ali mi je drago da se ove godine u samo organiziranje proštenja uključilo 50 % novih ljudi, osobito mladih. Stoga ovom prilikom zahvaljujem svima onima koji su se prihvatili pomoći oko organizacije. Mnogi hodočasnici dolaze i dive se ljepoti Bunarića, ali iza toga stoje ljudi koji su žrtvovali svoje vrijeme i napore, na koncu i neke financijske izdatke. Stoga su svi oni koji žele pomoći dobrodošli. Mariju štujemo, Boga slavimo, a Bunarić volimo i zahvaljujemo Bogu što je ovdje dotaknuo zemlju, podario mir, radost i molitveno ozračje. /**Marinko Stantić, rektor svetišta**/

„Evo ti sina“, a ljubljenoj učeniku: „Evo ti majke.“ Zanimljivo je da nije zapisano ime ljubljenog učenika. Ime ljubljenoj učenika postaje zapravo moje ime, kojemu Isus daje Mariju za majku, zaključio je biskup Palić.

Na misi je pjevao zbor župe Marije Majke Crkve pod ravnanjem **Maria Bonića**. Nakon biskupova blagoslova, vjernici su poslije mise Gospi poljupcem izražavali svoje čašćenje. Na popodnevnoj misi okupio se također lijepi broj hodočasnika među kojima je bilo i dosta bolesnika, kojima su pomogli doći na tu misu djelatnici i volonteri Caritasa Subotičke biskupije.

Razgovor s hvarskim biskupom mons. Petrom Palićem

Mons. Petar Palić je rođen u Janjevu na Kosovu, stara Hrvatska dijaspora. Dvije godine boravio je u sjemeništu „Paulinum“ u Subotici, a teologiju je završio u Zagrebu, nakon čega je zaređen za svećenika Dubrovačke biskupije gdje je proveo 22 godine. Godine 2017. postaje generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije, a 9. ožujka 2018. godine imenovan je hvarskim biskupom.

Zv.: Zaduženi ste za skrb o katoličkim medijima. Kakvo je stanje u katoličkim medijima i pridonose li širenju Božje riječi?

Mons. Palić: Na posljednjem proljetnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije izabran sam na dužnost predsjednika odbora za medije HBK. Još uvijek se upoznajem sa situacijom, a koliko mogu

primijetiti, pozitivan je korak osnutak Hrvatske katoličke mreže zahvaljujući kojoj su na jednom mjestu objedinjeni Hrvatski katoličko radio i Informativna katolička agencija. Novi mediji i svi drugi mediji koji se bave vjerskim temama nose veliku odgovornost i veliki potencijal koji bi čovjek trebao koristiti na dobro svih.

Zv.: Među ostalim medijima je i Radio Marija, kako u Hrvatskoj, tako i ovdje u Srbiji. Kakva je po vama njegova uloga?

Mons. Palić: Vidim da je Radio Marija slušana u Srbiji. Radio Marija ima specifični način evangelizacije i mislim da je to važno jer uvijek postoji slušatelj koji bira ono što želi čuti. Na nama je pružiti im raznoliki sadržaj kako bi ponudom tog sadržaja mogli rasti u vjeri. Smatram da je potrebno i dobro što Radio Marija djeluje u Srbiji, da se i na taj način događa evangelizacija, ali mislim da ona pridonosi i očuvanju, ne samo vjerskog, nego kada govorimo o Radio Mariji na hrvatskome jeziku – i nacionalnog identiteta. Stoga mogu reći da ćemo nastojati u svojim mogućnostima podržavati rad Radio Marije u Srbiji.

Zv.: Kakva je situacija u Hvarskoj biskupiji, kako možete ocijeniti stanje Katoličke Crkve u Hrvatskoj?

Mons. Palić: Ako ćemo statistički gledati da se većina, negdje oko 86-87 % stanovnika izjasnilo kao katolici, ako pribrojimo i druge kršćanske denominacije znači da je preko 90 % kršćana u Hrvatskoj. To je veliki broj i naravno da se s te strane očekuje njihovo zauzimanje i ako mogu tako reći, vidljivi doprinos životu društva. Što se tiče Hvarske biskupije, to je najmanja biskupija u Hrvatskoj, ona pokriva tri srednja dalmatinska otoka: Hvar, Brač i Vis. Ima 46 župa, negdje oko 21.500 katolika. Nažalost, ono što je karakteristično, ne samo za Hvarsku biskupiju, da se sve veći broj mladih iseljava i to je trenutačno trn u tijelu naše biskupije koji nas muči, kako na najbolji mogući način odgovoriti tom izazovu iseljavanja. U Hvarskoj biskupiji kao i u drugim dalmatinskim biskupijama je tradicija veoma jaka. Tradicija je dobra jer ona pokazuje konstantu, ali tradicija nas ne smije ugušiti da se otvorimo novim izazovima, da idemo, kako nas papa Franjo uči, biti crkva u izlasku i pružati odgovarajuće rješenje i dati odgovore na pitanja koje današnji svijet od nas traži.

Imenovanja, razrješenja i premještaji u Subotičkoj biskupiji

1. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 49/2019 od 8. 1. 2019. imenovan je **vlč. Dávid Sáfrány** duhovnim asistentom župe Pohoda BDM u Bačkoj Topoli.
2. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 260/2019 od 8. 2. 2019. imenovan je **vlč. Dražen Skenderović**, mladomisnik, za župnog vikara župe Sv. Roka u Subotici.
3. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 262/2019 od 8. 2. 2019. imenovan je **vlč. Nebojša Stipić**, mladomisnik, za župnog vikara župe Sv. Antuna Padovanskog u Čantaviru.
4. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 265/2019 od 8. 2. 2019. imenovan je **vlč. Daniel Katačić**, mladomisnik, za župnog vikara župe Imena Marijina u Novom Sadu.
5. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 329/2019 od 26. 2. 2019. imenovan je **preč. István Dobai** zamjenikom ravnatelja svećeničkog doma „Josephinum“.
6. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 330/2019 od 26. 2. 2019. imenovan je **preč. Béla Pesznyák** ekonomom svećeničkog doma „Josephinum“.
7. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 422/2019 od 25. 3. 2019. razriješen je **preč. Tibor Dobó** službe župnika župe Sv. Mihaela Arkandela u Trešnjevcu i stavljen u mirovinu u svećenički dom „Josephinum“.
8. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 423/2019 od 25. 3. 2019. imenovan je **preč. Róbert Kozma** župnikom župe Sv. Mihaela Arkandela u Trešnjevcu.
9. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 589/2019 od 7. 5. 2019. imenovan je **Ákos Horváth** duhovnim asistentom župe Anđela Čuvara u Kanjiži.
10. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 689/2019 od 7. 6. 2019. imenovan je **vlč. Dražen Dulić** za župnika župe Sv. Josipa Radnika u Đurđinu.
11. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 785/2019 od 9. 7. 2019. razriješen je **vlč. Endre Horváth** službe župnika župe Svih svetih u Čonoplji uz zadržavanje službe župnika župe Imena Marijina u Sivcu.
12. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 786/2019 od 9. 7. 2019. razriješen je **vlč. László Hajdú** službe župnog vikara župe Sv. Terezije Avilske u Subotici i imenovan za župnika župe Svih svetih u Čonoplji.
13. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 789/2019 od 9. 7. 2019. razriješen je **vlč. Péter Szarvas** službe župnika župe Uzvišenja sv. Križa u Srbobranu i stavljen u mirovinu.
14. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 790/2019 od 9. 7. 2019. razriješen je **vlč. Tibor Zsunyi** službe župnika župe Sv. Ane u Kupusini i imenovan za župnika župe Uzvišenja sv. Križa u Srbobranu.
15. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 791/2019 od 9. 7. 2019. imenovan je **vlč. István Kurin** upraviteljem župe Sv. Ane u Kupusini uz zadržavanje dosadašnjeg zaduženja.
16. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 800/2019 od 10. 7. 2019. **vlč. Csaba Szabó Szepesi**, mladomisnik, poslan je na poslijediplomski studij u Rim.
17. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 801/2019 od 10. 7. 2019. imenovan je **vlč. Ervin Bartus**, mladomisnik, za župnog vikara župe Sv. Terezije Avilske u Subotici.
18. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 802/2019 od 10. 7. 2019. imenovan je **vlč. Dávid Sáfrány**, mladomisnik, za župnog vikara župe Kraljice svete krunice u Budisavi.
19. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 803/2019 od 10. 7. 2019. imenovan je **vlč. Zsolt Magyar** za župnog vikara župe Pohoda BDM u Bačkoj Topoli.
20. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 804/2019 od 10. 7. 2019. imenovan je **vlč. Dezső Serfőző**, mladomisnik, za župnog vikara župe Presvetog Trojstva u Adi.
21. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 877/2019 od 19. 8. 2019. razriješen je **vlč. Marijan Vukov** službe župnog vikara župe Sv. Jurja u Subotici i imenovan za župnika župe Uskrsnuća Isusova u Subotici.
22. Dopisom Biskupskog ordinarijata br. 878/2019 od 19. 8. 2019. razriješen je **mons. Bela Stantić** službe župnika župe Uskrsnuća Isusova u Subotici i stavljen u mirovinu.

Na Tragu vječnosti

Četrnaesti po redu festival hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest, pod geslom *Na Tragu vječnosti* održan je 22. rujna u subotičkoj Dvorani sportova.

U natjecateljskom dijelu festivala nastupilo je 15 izvođača, solista odnosno vokalno instrumentalnih sastava. Glasovanjem samih izvođača pobjednici ovogodišnjeg festivala su članovi skupine *Sliryc 33* iz Dugog Sela (Zagreb) s pjesmom „Rekla je Da“. Pobjedničku pjesmu napisao je **Višeslav Foretić**. Nagrada za najbolji tekst pripala je **Magdaleni Kanja** za izvedbu pjesme „Križ je most“, za koju je tekst i glazbu napisala **Marija Perković**, a obradu uradio **Daniel Hojsak**. Nagrada za najbolju glazbu pripala je pjesmi „Trebam Te, Isuse“ koju je izvela **Nikoleta Malenić**. Autori ove pjesme su **Marija Perković** i **Daniel Hojsak**. Nagradu za najboljeg debitanta dobio je **Darijo Šehić** iz Novog Sada.

Duhovna obnova u znaku slogana

U subotu 21. rujna u popodnevним satima, nakon što su izvođači došli i smjestili se kod svojih domaćina, uslijedila je duhovna obnova koju je vodio **vlč. Nebojša Stipić**, kapelan iz župe sv. Antuna Padovanskog iz Čantavira. On je rekao: *Živimo u vremenu kada je duhovnost paradoksalno lišena molitve, kada je molitva lišena vjere i kada je vjera lišena istine, a istina sadržaja,*

a sadržaj riječi, a riječi slova, a slova čovjeka, čovjek Boga, a Bog lišen vječnosti. A isto i tako kao da je glazba lišena nota, note teksta, tekst sadržaja, sadržaj riječi. Ono što je nekada bilo pobožno sada pripada muzeju, a ono što je nekada bilo sablazan, sada je način života. Ono što je nekada bila umjetnost, sada je povijest. Takva su vremena i naše duše i naše duhovnosti nisu toga pošteđene. Stoga bih ovu duhovnu obnovu prikazao kao ispit savjesti u

kojem ćemo se dotaknuti naših motiva, razloga i činjenja u onim darovima koji su vezani uz glazbu prožetu Kristom i ljubavlju. Svjedoci smo banalnog pristupa vjeri, lošeg i neautentičnog kršćanstva i suviše plitkog da bi parirao izazovima vremena. Ne smijemo se zadržati na pukoj emocionalnosti. Vjera nije samo lijepi osjećaj, niti je Crkva mjesto nasmiješanih veseljaka i dobrog provoda. Ako je na nekom mjestu tako opipljiva patnja i bol, suze i kajanje, onda je to Crkva. I to je dobro, to je istinito jer znamo da je misa i gozba, ali i žrtva, kalvarijska žrtva, misa iz koje izvire cijeli molitveni život Crkve. A podno križa nije bilo zafkancije, plesa, cimbala, niti se lijepo i ugodno osjećalo. Ipak, takva muka Kristova rađanja mnogim prolivenim suzama pokajnica, vjerom satnika, razorenju nakaradne duhovnosti i hrama, takva vjera podiže mrtve, ozdravlja bolesne, liječi srca, obraća. To je prava duhovnost. /.../ Zato je važno da je pjesma molitva duše, a kakva je molitva odraz je onoga kakva je duša. Ako su naše pjesme površne, ne daj Bože krivovjerne, ako su zasnovane samo na emociji, onda je to ona molitva, ona pjesma poput one „kuće na pijesku“, puhnu vjetrovi i sve ode... Dođe neki novi festival i sve ode... Dođu neki novi glazbeni pravci i sve ode... Ali ako je pjesma zasnovana na takvoj vjeri, na takvom srcu i takvom razumu, onda će ona ostati poput velebnog djela Crkve „Korala“, poput jednog Bacha, poput mnogih pučkih popijevki i nekih šansona koje su mnogima prirasle za srca. /.../ Vama je dana velika odgovornost u vidu talenata, napose glazbenih, pjevačkih. Stvarajte, ali s motivom proslave Boga i njegove riječi. Neka vaše riječi budu Njegove, a ne obratno. Dozvolite da vam Bog dikтира ritam i melodiju, a ne vi Bogu, ne svijet vama.

Duhovnu obnovu glazbeno je animirala skupina *Aeternum* iz Županje, a svetu misu je predvodio predavač duhovne obnove. U svojoj propovijedi na svetoj misi on je istaknuo da *pobožnost, pravovaljanost, osviještenost identiteta i narodni ponos nisu Bogu bili dovoljni da bi za svoje velike i hrabre radnike izabrao farizeje, pismoznance, naizgled vjernike ili velikog svećenika. Odlazi u kuću carinika, ne svećenika, odlazi u društvo odmetnutih od sinagoge i njezinih pravila. Sjedi i druguje s utjelovljenjem onoga što nazivamo neprijateljem Boga i njegove Crkve – sinagoge. /.../ Paradoksalno, Bog izabire grešne, a ne naizgled svete, izabire „dođoše“, a na „naše“, izabire „crvene“, ne „plave“, izabire „male“, ne „velike“, izabire „pogane“, a ne „kulturne“, izabire „okupatora“, ne „auto-nomaša“, izabire „slabo“, ne „jako“, izabire „bolesno“ ne „zdravo“. Ovaj Božji izbor će nam biti posve jasan ako damo mjesta njegovom Duhu, Duhu Svetomu koji će nas voditi, koji će nas upućivati, ali on dolazi ako smo spremni priznati vlastitu grešnost, nemoć, ako smo istinski ponizni*

i ako smo doista spremni slušati, ali i opažati, ako smo spremni „čitati između redaka“. Na kraju propovijedi, poručio je mladima: Hrabro izađite u svijet. Izbacite iz života sve što guši vaš katolicitet, vašu pravu vjeru. Izbacite svaki šovinizam, svaki primitivizam, svaku pregradu na ove ili one. Nema čekanja da druga strana pokaže volju i tomu slično. Ako nećemo mi učiniti nešto, tko će? A etikete da smo ovakvi ili onakvi lete će na sve strane. Nije nas ni toliko briga. Ti pobožni i osviješteni će se uvijek pitati „zašto, zašto ovo, zašto ono, zašto je tamo, a nije onamo, zašto je tako govorio, a ne ovako...“. Pustite sve to. Znamo što nam je činiti, spašavati duše!

Nedjeljno misno slavlje i festival

Na dan festivala, u nedjelju 22. rujna, u jutarnjim satima slavljen je sveta misa u župi Marije Majke Crkve u Subotici, koju je predslavio župnik iz Posušja, **fra Mladen Vukšić**. Misno slavlje glazbeno su animirali sudionici HosanaFesta 2019. U večernjim satima, kada su se sva svjetla ugasila u Dvorani sportova na pozornici su se pojavile djevojke odjevene u bunjevačku

narodnu nošnju držeći u rukama statue za sve izvođače i najavile izlazak voditeljice **Suzane Lukač**. Voditeljica je najavila pobjednicu HosanaFesta 2018. **Kristinu Crnković**, kako bi sve podsjetila na to kako je izgledao prošlogodišnji festival. Natjecateljski dio festivala otvorila je **Nikoleta Malenić** iz Sombora, a potom su se nizali izvođači koji su došli iz Zagreba, Rijeke, Posušja, Prozora-Rame, Novog Sada, Selenče, Vajske, Subotice i Tavankuta. Nakon preslušanih petnaest skladbi, u revijalnom dijelu HosanaFesta predstavljena je melodrama „Isusov život“ koju su predstavili mladi iz župe sv. Antuna Padovanskog iz Čantavira.

Proglašenje pobjednika

Poslije odigrane melodrame, podijeljene su nagrade za najbolji tekst, za najbolju glazbu te za najboljeg debitanta, te je nakon podjele nagrada uslijedilo glasovanje

izvođača. Pobjednicima HosanaFesta 2019., skupini *Sliryc 33* iz Dugog Sela iz Zagreba, veliku statuu s logom HosanaFesta, rad vitražera **Drage Ganića**, frontmanu pobjedničke skupine **Višeslavu Foretiću** uručila je prošlogodišnja pobjednica Kristina Crnković.

I ove godine HosanaFest je bio humanitarnog karaktera, te je sakupljeni novac od prodanih ulaznica i CD-a bio namijenjen za dvogodišnju djevojčicu koja je teško oboljela.

Od prodanih ulaznica i od prodanih CD-a sakupljeno je 88.300 dinara, 100 eura i 30 kuna. Organizatori zahvaljuju svima koji su pomogli.

Sombor: Uzvišenje sv. Križa

Užupi Uzvišenja sv. Križa u Somboru proslavljeno je svečano misno slavlje proštenja na istoimeni blagdan.

Misno slavlje predslavio je vlč. Goran Vilov, župnik iz Bačkog Monoštora, a u koncelebraciji su bili i: preč. Jakob Pfeifer, preč. Josip Pekanović, o. Zlatko Pletikosić OCD, o. Ante Knežević OCD, o. Zlatko Žuvela, vlč. Árpád Pásztor iz Telečke, vlč. László Hajdu iz Čonoplje, preč. Željko Šipek iz Žednika, vlč. Mihály Zelity iz Bezdana, vlč. Gábor Drobina, župni vikar u Somboru te đakon Stipan Periškić.

Pred punom crkvom vjernika vlč. Vilov je u nadahnutoj propovijedi rekao: *Isus je trpio bio mučen i umro na križu, a nama je otvorio put k Bogu. Naša vjera nas stavlja na kušnju i teško da bilo koji čovjek može izbjeći bilo koji vid patnje. Bog nas ljubi i križ je pomirnica za naše grijeha. I Isusu je bilo teško nositi križ, ali ga je prihvatio bez prigovora prihvaćajući Očevu volju. I zato s tog*

križa i smrti on nam je s ljubavlju poslao Križ blagoslova i spasa. Svečano misno slavlje uljepšao je župni zbor pod ravnanjem prof. Mihajla Parčetića. /Marica Mikrut/

25 godina proštenja na Hrvatskom Majuru

U znaku jubileja

Prvi križ na Hrvatskom Majuru podigao je Ivan Gabrić 1897., a obnovili su ga njegovi praunuci 1994. godine. Iste godine održano je i prvo proštenje kojega je pokrenuo mons. dr. Andrija Anišić zajedno s negdašnjim tavankutskim župnikom i praunukom Ivana Gabrića – vlč. Antunom Gabrićem. Kada je Sveti otac Ivan Pavao II. godine 1995. proglasio košičkog mučenika Marka Križevčanina svetim, ovo proštenje je vezano uz njegov blagdan. Ovogodišnje proštenje proslavljeno je 1. rujna.

Ovogodišnje proštenje proteklo je u znaku ovog značajnog jubileja, a slavlje je označeno blagoslovom obnovljenog Gabrićevog križa, kojeg je obnovio Zlatko Gabrić s obitelji. Misno slavlje predvodio je vlč. dr. Marinko Stantić, rektor svetišta na Bunariću i župnik iz Aleksandrova u zajedništvu s domaćinom vlč. Draganom Muharemom te mons. dr. Andrijom Anišićem i vlč. Draženom Skenderovićem. Na misi su čitale dvije ovogodišnje bandašice: Snežana Skenderović, gradska bandašica, te bandašica Dužijance u Maloj Bosni, Snežana Lulić. Obje ovogodišnje bandašice su rodом s Hrvatskog Majura. Pjevanje je animirao župni zbor iz Male Bosne pod ravnanjem Jelene Demšedi. Na koncu slavlja župnik je uputio riječi zahvale Bogu i svima nazočnima zbog kojih ovo proštenje i dalje opstoji, napose bivšim i sadašnjim stanovnicima Hrvatskog Majura. Spomenuo je još dvije

značajne obljetnice – 60 godina bračnog zajedništva **Gabriške i Jose Gabrića**, koji i dalje žive na svom salašu na Hrvatskom Majuru. Sa sinom **Martinom Gabrićem** ove godine su bili domaćini svećenicima koji su predslavili proštenje. Druga, ne tako lijepa obljetnica je 40 godina otkako je remontirana pačirska pruga, koja je bila glavna žila poveznica s gradom i okolnim mjestima. To je bio jedan od najsnažnijih razloga da se nekad brojno stanovništvo Hrvatskoga Majura (preko 250 salaša) raseli i napusti svoje salaše. Proštenje o blagdanu sv. Marka Križevčanina ostaje jedini dan u godini kada mnogi prođu starim atarima i sjete s prošlih dana, nadajući se da će generacije iza njih sačuvati spomen na nekad bogatu povijest ovog, sada već pustog mjesta. /K. B./

Mons. Andrija Anišić: Srebrni jubilej župničke službe i 35. obljetnica svećeništva

Misnim slavljem koje je 22. rujna u župi sv. Roka predslavio mons. dr. Andrija Anišić, svečano je proslavljena 25. obljetnica njegove župničke službe u ovoj župi kao i 35. obljetnica svećeničkoga ređenja.

Kako je istaknuo u svojoj propovijedi, proslava jubileja uvijek je prigoda da se zaviri u prošlost, osvrne na sadašnjost i usmjeri pogled u budućnost. *Prosudbu mogea dvadesetpetogodišnjeg djelovanja prepuštam dragom Bogu i vama, dragim župljanima. Ipak, svjestan sam svojih slabosti, grijeha i propusta koje sam kao župnik činio i zato molim Boga da mi se smiluje i oprost. Također, molim sve vas da mi oprostite ako sam vas bilo čime povrijedio ili sablaznio. Bilo je toga i sa strane župljana prema meni, zato i ja svima od srca opraštam*, rekao je župnik, dodajući kako je svjestan svega onoga što je bilo dobro i lijepo u proteklih 25 godina. Na tomu zahvaljujem Bogu i svima vama jer smo radili zajedno, jer ste me podržavali stvarno, konkretnim radom i suradnjom, ali i molitvom, žrtvom i financijski. Uzvratio dragi Bog svojim milostima. Posebno zahvaljujem svim članovima Pastoralnog vijeća koji su to bili u pet saziva. Zahvaljujem dragim časnim sestrama koje su uz pastoralce moje prve suradnice, kako na vjeronauku tako i ovdje u crkvi. Hvala i svim sestrama na molitvama i žrtvama i ovima koje su sada tu i onima koje su tu bile u proteklom periodu kao i pokojnima. Osobito hvala **s. Silvani Milan** s kojom sam najdulje surađivao i koja mi je na početku župnikovanja bila glavna savjetnica jer je sve Kerčane već dobro poznavala. Osobito zahvaljujem i onima koji su bili u župi kao dio moje župne obitelji, a to je naš dugogodišnji duhovni pomoćnik **mons. Marko Forgić** te župni vikari – kapelani **Dražan Dulić** i **Dražan Skenderović**. U tu moju župnu obitelj spadaju i domaćice: + teta **Janja Kujundžić**, zatim **Marija** i **Stipan Marjanušić** te **Marga Ivković Ivandekić**. Osobito zahvaljujem našim službenicama u župnom uredu: **Moniki Schönfelder** koja je radila u uredu tri godine, a već 22 godine **Slavica Tancoš**. Imao sam sreće kao i svi župljani naše župe da su i Monika i Slavica radile, a Slavica i danas radi dragovoljno. Za svoj rad nisu dobile nikad nijedan dinar. Uzvratio i njima i svima gore nabrojanima dobri i svemogući Bog svojim blagoslovom i potrebnim milostima, a + teta Janji vječnu nagradu, rekao je župnik. Od provjerljivih podataka u proteklih 25 godina spomenut ću samo podatke iz Matica i jedan podatak na koji se posebno ponosim. Ukupno je bilo: 1296 krštenja; 504 vjenčanja i 2169 sahrana. U našoj župi su se u proteklih 25 godina za sakramente pripremile i 864 odrasle osobe. Neki od njih su i danas vrlo dobri vjernici i naši župljani, pa i članovi Pastoralnog vijeća. Ističem da sam s odraslima najviše volio raditi, a navještaj Isusova evanđelja i jest naša prva svećenička dužnost. Kada sam imenovan župnikom razmišljao sam kako ću moći nasljedovati moje predšasnike, velike župnike

Blaška Rajića, Ivana Kujundžića, Marina Šemudvarca, Blaška Dekanja... Onda sam odlučio da ću pokušati biti „velik po duhovnosti“. Trudio sam se to zdušno na različite načine, svih ovih godina. Posebno ističem brojne duhovne razgovore i ispovijedi kroz razgovor. Sadašnjost i budućnost povjeravam Božjoj providnosti, zaključio je župnik Andrija, zahvaljujući i svojoj obitelji, napose bratu i sestri, ali i pokojnim roditeljima kao i rodbini, prijateljima i dobročiniteljima koji su ga podržavali na svećeničkom putu. Mons. Anišić župničku službu preuzeo je 4. kolovoza 1994. godine i prvu svetu misu kao župnik služio je na blagdan sv. Ivana Vianneya.

Na kraju misnoga slavlja, župniku je u ime župne zajednice i Pastoralnoga vijeća čestitku izrekao načelnik PV-a **Lazar Cvijin**, zahvaljujući mu na svemu što je proteklih četvrt stoljeća učinio za ovu župu i što je vjernike, osobito mlade, privodio Kristu. Tom prigodom župniku su odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju darove uručili **Ivana Vukov** i **Vladimir Bunford**, a prigodnim igrokazom u kojem su na šaljiv način prikazali župnika oponašajući ga s ljubavlju, obradovali su ga vjeroučenici osnovne škole. Pjesmom su mu čestitala i djeca iz vrtića „Marija Petković – Sunčica“ predvođena odgojiteljicom **Marinom Piuković**, kao i djeca iz Subotičkog oratorija predvođena **Vedranom Cvijin**, a na samom kraju pjesmom su mu čestitali i članovi Zajednice „Proroci“. Pjevanje na misnom slavlju predvodio je župni zbor pod orguljskom pratnjom **mr. Ervina Čelikovića** i ravananjem s. Silvine Milan. Misnom slavlju nazočio je i generalni konzul R. Hrvatske u Subotici, **Velimir Pleša** te konzul prvog reda, **Mihael Tomšić**. Slavlje je potom nastavljeno u župnom dvorištu uz zvuke tambure i ansambla „Biseri“. /**Željka Z. Nedeljković**/

Proštenje na subotičkoj Kalvariji

Na blagdan Žalosne Gospe 15. rujna, u 8 sati na mađarskom jeziku i 9.30 sati na hrvatskom jeziku proslavljeno je proštenje na subotičkoj Kalvariji. Misno slavlje predvodio je ovogodišnji mladomisnik vlč. Nebojša Stipić uz koncelebraciju župnika mons. Bele Stantića, vlč. Jozefa Vogrinca i vlč. Mirka

Štefkovića. Pjevanje je predvodio Branko Ivanković Radaković.

Majka, koju nam je Isus darovao podno križa, i danas moli za nas. Mladomisnik nam je poručio da se ne plašimo i njoj se utječemo, kako žene tako i muševci, svatko na svoj način pronaći će snagu za teret života. Čuvajmo se etno ili nacionalnog kršćanstva, čuvajmo se namrgođenih lica punog pesimizma! Na našim licima treba isijavati ponajprije naša vjera – Radosna vijest, naznačio je vlč. Stipić. Mladomisnik vlč. Nebojša propovijed je završio ovim riječima: *Nemojte*

mi zamjeriti. Bit ću osoban. Danas bih se osvrnuo na jednu osobu koja je ovaj grad učinila bogatijim i to duhovno u svojem tihom djelovanju. Svojim životom je ta osoba na ovom mjestu tako jasno uprisutnila današnji prizor kalvarijske žrtve, a to je vaš župnik mons. Bela Stantić. Ako je netko iskusio ove riječi „Sine evo ti Majke“, onda je to vaš župnik. Crkva je ta majka i zaručnica jednom svećeniku. A ova župa je sve ove godine imala uzornog zaručnika, biblijski rečeno uzorna muža, katoličkog svećenika, svećenika za sve ljude. Vodio ju je i kroz teška i izazovna vremena, kroz pravu kalvariju, ali je ostajao nepoljuljan i vjeran mnoge godine. I jao nama mladima kada imamo takvu stariju braću i predčasnike. Jao, ali ne onaj „jao“ kukanja i žalovanja, nego „jao“ koji podrazumijeva veliko predanje vlastitoga života, autentični život svoga svećeništva i nesebičnu ljubav prema Bogu, Crkvi i narodu.

Na kraju svete mise župnik mons. Bela Stantić najavio je dolazak novog župnika u župu Isusova Uskrsnuća, vlč. Marijana Vukova, i svoj odlazak u mirovinu. Od svojih župljana, drhtavim glasom, oprostio se riječima zahvale i isprike. /Emina Kujundžić/

Gospo draga moja Mati

I kad si sretan
i kad si tužan
i kad ti duša pati
samo se meni obrati,
ja ću te uvijek saslušati.

I kada te nevolja snađe
i kada ti potonu sve lađe
priđi bliže, nemoj stati.
tko će drugi da te shvati,
ako neće tvoja Mati.

I kada ti se smrači
i kada se sve naoblači
nikad nemoj odustati,
jer tko će ti suze s lica obrisati,
ako neće tvoja mati!

Milica Kopilović

Blagoslov školskih torba u Maloj Bosni

U crkvi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni 8. rujna slavljen je sveta misa za početak školske godine te su svečano blagoslovljeni učenici, studenti, torbe i školsko osoblje. Svetu misu predslavio je župnik vlč. Dragan Muharem. Na misi se okupio veliki broj djece iz seoske osnovne škole koje je animirala katehistica Vesna Huska.

Župnik je svoj djeci i studentima poručio u homiliji kako su Isus i sveci uvijek tu kada im treba pomoć oko učenja i uvijek su tu kada imaju neki problem. Također, pozvao ih je da redovito dolaze na svete mise jer će im to još više pomoći u uspjehu. Na kraju svete mise župnik je svim učenicima podijelio lik sv. Antuna koji mogu staviti u torbu ili pernicu i koji im uvijek može biti pri ruci. /Larisa Skenderović/

Mladomisnik u crkvi Rođenje Blažene Djevice Marije u Subotici

Crkvu Rođenja BDM u Subotici 7. srpnja posjetio je mladomisnik Csaba Szabó Szepesi. Bila je to velika radost za ovu vjersku zajednicu budući da su ga tijekom njegovih godinu dana službe na ovoj župi vjernici jako zavoljeli te su se radovali ponovnom susretu s njim nakon njegova svećeničkoga ređenja. U zajedništvu s njim sumisio je župnik vlč. mr. Szilárd Balcsák.

Prema župnikovim riječima čudo se dogodilo pred očima zajednice. Mogli su vidjeti razvoj, kako od jednog zdravog mladića postaje svećenik. Upoznali su ga kao bogoslova. Mogli su ga vidjeti kao pobožnog teologa, pastoralnog suradnika, zatim su nazočili njegovu đakonskom ređenju, poslije čega im je već kao đakon dijelio sakramente, čitao evanđelje i u propovijedima širio Radosnu vijest, držao kateheze. Sada kao Božji svećenik stoji pred njima kod oltara da prikaže najsvetiju žrtvu za njih i na njihovu nakanu. Župnik mu je rekao da se sjeća dana kada se prvi put sreo s njim. Upoznao je jednog skromnog, čistog i pažljivog momka. Sada može reći kakvu radost mu prčinjava da ga je prošlih godina mogao pratiti svojim molitvama i savjetima. Rekao mu je i to da zna da ga je Bog zato stvorio, hranio i vodio kroz „pustinju“ da postane dobar i milosrdan pastir

narodu. Svaka poteškoća i žrtve, koje su se pojavile na putu prema svećenstvu bile su zato da razumije svakoga tko je u „pustinji“, koji ne vidi ništa osim boli. Gospodin Bog ga je pozvao da ljudima govori o svojim iskustvima i znanju koje je stekao svojim trudom i poniznošću. Rekao mu je da nikada ne zaboravi da smo mi prvotno pozvani najsiromašnijima i najslabijima. **Mons. dr. Ivan Péntzes**, subotički biskup odlučio je poslati vlč. Csabu u Rim na daljnji studij da tamo „koristi“ darove koje je dobio od Boga, da bi poslije

dvostrukom snagom i znanjem služio majku Crkvu Katoličku ovdje u našoj mjesnoj crkvi. Zajednica mu je čestitala radosno, kako djeca tako i odrasli, i pripremili su mu i iznenađenje. Pravili su kolače i donosili su sokove da ugoste svoga mladomisnika i osobno mu čestitaju. Vjerska zajednica i dalje prati svećenički život mladomisnika molitvama. /s. M. Hermína Kovács/

Sekundicija u crkvi Rođenja BDM u Subotici

Mladomisnik Ervin Bartus 14. srpnja predslavio je misno slavlje u crkvi Rođenja BDM u Subotici te tom prigodom cijeloj župnoj zajednici podijelio svoj mladomisnički blagoslov.

Vlč. Ervin je došao iz Ade i kao teolog je svoje pastoralne vikende proveo na našoj župi. Bilo nam je drago tada zbog toga, a i to da smo ga mogli upoznati, a sad nam je radost što ga možemo vidjeti ponovno, ovoga puta kao Božjega svećenika. U ime cijele zajednice čestitali su mu mladi i svi nazočni vjernici. Župnik vlč. mr. Szilárd Balcsák poželio mu je da i ubuduće ponizno propovijeda blagu vijest našem narodu koji ga već jako čekao. Na kraju je zamolio svakog vjernika da tijekom dana svojim riječima zahvali nebeskom Ocu što nam je

dao dobre očeve i majke, vjeroučitelje, časne sestre, gdje su mogla nicati duhovna zvanja i da izmole jedan Oče naš na kraju dana kao zahvalu. /s. M. Hermína Kovács/

Blagoslov školaraca i studenata

U crkvi sv. Marka Evanđelista u Žedniku, 8. rujna slavljen je sveta misa za sve naše školarce i studente povodom početka nove školske i akademске godine.

Svetu misu predslavio je župnik **Željko Šipek**. Na euharistijskom slavlju okupio se lijepi broj djece osnovaca, a s njima je bila i vjeroučiteljica **Mirela Varga**. Osim osnovaca, po blagoslov za uspješnu predstojeću

školsku i akademsku godinu došli su i srednjoškolci i studenti. Svi oni su sa sobom ponijeli svoje školske torbe koje su prinijeli pred oltar te i tako posvjedočili da računaju na Božju pomoć u hodu kroz školsku i vjeronaučnu godinu koja je pred njima. Svoje molitve su uputili Bogu i u molitvi vjernika u kojoj su molili za njih same, a isto tako i za njihove roditelje, odgojitelje, učitelje i nastavnike, kao i za vjeroučitelje. Na samom kraju svete mise, župnik **Željko** pozvao je svu nazočnu djecu da dođu pred oltar gdje je izrekao molitvu blagoslova i blagoslovio sve njih i njihove školske torbe. /**Ljubica Vukov**/

Zaziv Duha Svetoga u Bođanima i Vajskoj

U župnim crkvama sv. Ilije u Bođanima i sv. Jurja u Vajskoj, 8. rujna svečano je proslavljena misa zaziva Duha Svetoga za novu školsku i vjeronaučnu godinu koju je predslavio župnik, vlč. **Vinko Cvijin**.

Veliki broj djece donio je svoje torbe na blagoslov i prije mise ih ostavio ispred oltara. Prije homilije župnik je okupljenoj dječici postavio neobično pitanje: Što bi on to morao napraviti da oni ovako dolaze svake nedjelje? Bilo je jako lijepo vidjeti toliki broj dječice na misi.

Župnik se također osvrnuo na današnje evanđelje da s Isusom nema šale, nema trgovine i nema laži. *On nam danas jasno govori kakav mora biti njegov učenik.* **Krist**

nam danas jasno poručuje da njegov učenik ne smije više voljeti ni roditelje, obitelj, rodbinu, pa ni sebe više od njega tj. više od njegove Riječi. Svaki njegov učenik mora ostaviti sve i poći tamo gdje ga Krist šalje, poručio je župnik. Poslije misnoga slavlja župnik je po dobrom starom običaju dječici podijelio paketiće. /**Amalija Šimunović**/

Ime Marijino u Bačkom Brestovcu

Proslava svetkovine Imena Marijina proslavljena je 12. rujna u Bačkom Brestovcu.

Svetu misu predslavio je **o. Anto Knežević** OCD, a u koncelebraciji s njim su bili i **o. Zlatko Pletikosić** OCD, prior Karmela u Splitu te **o. Zlatko Žuvela** OCD, župnik u Bačkom Brestovcu. Svetkovini Imena Marijina nazočili su i braća i sestre Karmelskog svjetovnog reda iz Sombora koji su molitvom krunice i prikladnim pjesmama uveličali imendan naše Nebeske Majke Marije. /**Karmela Malenić**/

Ljetni radovi na *Paulinumu*

Ljetne ferije su za učenike vrijeme odmora i raznih slobodnih aktivnosti, a za odgojitelje i vodstvo jedne škole ili internata to je vrijeme priprava za novu školsku godinu. Tako su i ove godine izvedeni razni potrebni radovi na zgradi *Paulinuma*, budući da se zbog veličine zgrade radovi ne mogu izvesti u jednoj godini, nego korak po korak prema rasporedu i financijskim mogućnostima. Ovoga ljeta na red su došli prozori suterena. U unutrašnjosti zgrade popravljani su mokri čvorovi, popravci na instalacijama, a u učionicama su obavljani ličilački radovi, savjesno i na vrijeme. Radove i obnovu ne bi mogli izvesti bez dobročinitelja, među kojima u prvom redu spominjemo Fondaciju paderbornske nadbiskupije „Crkva u svijetu“, Ured za suradnju s crkvama Republike Srbije, a zatim vjernike dobre volje. Zahvalni smo i poduzeću „Yumol“ koje je izvelo radove.

Dani sv. Liberana u Paderbornu

Paderbornska nadbiskupija je jedna od najstarijih biskupija u svijetu. Početci sežu za „Karolinsko vrijeme“. U Paderbornu su se susreli Karlo veliki i papa Lav III. Cilj susreta bio je učvrstiti jedinstvo i širenje kršćanstva. Biskup Baduard također je želio učvrstiti svoju Crkvu, te je tražio od Ludviga Pobožnog relikvije jednog sveca. Molba biskupa je bila uslišana i Ludvig je poslao iz Franačke iz Le Mansa kosti sv. Liberana. Dvije biskupije, Le Mans i Paderborna su sklopile „Savez ljubavi, bratstva i mira“. To traje do danas tj. više od 1200 godina. U znak uspomene na taj značajni događaj, paderbornska nadbiskupija i metropolija svake godine priređuje Dane sv. Liberana i Dan Crkve u svijetu. Za tu proslavu nadbiskupija zove svake godine biskupe i druge goste iz europskih biskupija, odnosno iz drugih biskupija svijeta. Na ovogodišnjoj proslavi Dana sv. Liberana i Dana Crkve u svijetu, pozvan od strane nadbiskupa mons. Hansa Josefa Beckera i od odgovornog biskupa za Crkve u svijetu i za Misije, **mons. Matthiasa Koeniga**, bio je i naš ravnatelj mons. **József Miocs**.

Posjet iz Pokrajinskog tajništva za obrazovanje

Reforma školstva u Republici Srbiji počela je prije dvije godine. Od ove školske godine u gimnazijama intenzivno se provode odredbe koje su predviđene zakonom. Svaka gimnazija koja želi imati akreditaciju i verifikaciju, mora svoj plan i program preinačiti prema odredbama Ministarstva obrazovanja iz Beograda i prema uputi Pokrajinskog tajništva za obrazovanje.

Gimnazija „Paulinum“ koja posjeduje akreditaciju, također se mora držati propisa, isto tako kao i druge

priznate škole. U svezi reforme i upriličenja plana i programa rada gimnazije „Paulinum“, našu školu posjetili su predstavnici Pokrajinskog tajništva za obrazovanje iz Novog Sada, zamjenik tajnika za obrazovanje **Zsolt Szakállas**, glavna inspektorica za Vojvodinu **Jelena Piger** i savjetnik za obrazovanje **Viktor Pál**. S izaslanstvom su razgovarali, ravnatelj gimnazije mons. **József Miocs**, **prof. dr. sc. Josip Ivanović** i prof. i vanjski inspektor **Ottó Csorba**. Nakon razgovora izaslanstvo je obišlo školske prostorije, a posjet je završen otvorenim razgovorom i prijateljskim susretom.

Premинуo veliki dobrotvor „Paulinuma“

Nakon kratke i teške bolesti preminuo je veliki dobročinitelj *Paulinuma*, mons. **dr. Johann Trummer**, čije je geslo bilo „Kako ne bih volio, kada cijelog života propovijedam o ljubavi.“ Ova rečenica se u potpunosti odnosila na dragog pokojnika jer on nije samo propovijedao, nego i djelom potvrdio svoje riječi, a zatim i zapovijed „Ljubi Boga svoga, a zatim i bližnjega.“

Profesor Johann Trummer je bio veliki dobrotvor *Paulinuma*, ne samo zato što je za sjemenišnu kapelu darovao osobne orgulje, već je puno financijski pomagao devedesetih godina pa i nadalje. Najveću pomoć nam je pružio kada je ljetna oluja uništila krov *Paulinuma*, a voda poplavila kapelu. Bez njegove pomoći ne bismo mogli dovršiti obnovu. Osim spomenutih, rado je prihvatio i pomagao *paulince* koji su nakon mature nastavili studij u Grazu. Kada je vodstvo *Paulinuma* primilo vijest o smrti profesora Trummera, naš rektor služio je misu zadušnicu u sjemenišnoj kapeli u nazočnosti nekolicine učenika i djelatnika *Paulinuma*.

Proštenje u Debeljači

Na blagdan Velike Gospe, 15. kolovoza, misnim slavljem koje je predslavio László Gyuris, a propovijedao Pál Szemerédi, u zajedništvu s Tamásom Masom i Janezom Jelenom, proslavljeno je proštenje u Debeljači.

Želimo li mi ljudi modernoga doba Marijin zagovor, upitao je propovjednik, ustvrdivši kako današnji ljudi odgovor za svoje probleme često traže na krivim mjestima – kod raznih vračara, vidovnjaka, bioenergetičara ili redovito čitaju varljive horoskope te traže svoju sreću u zvijezdama. Marija je ona morska Zvijezda koja nama pokazuje pravi put u svim zemaljskim poteškoćama i nevoljama. Zato joj povjerimo lađicu našega života, da nas dovede u sigurnu luku spasenja, kod našega Gospodina Isusa Krista na nebesima, gdje uživa onu slavu koju je kao ponizna službenica Gospodnja i zavrijedila – ali je želi podijeliti i s nama, ako budemo vjerni nauku Svetoga pisma, crkvenog učiteljstva i svojoj savjesti, zaključio je propovjednik. /Janez Jelen/

Zavjetno proštenje u Ivanovu

Na Veliku Gospu, 15. kolovoza, proslavljeno je zavjetno proštenje u Ivanovu. Misno slavlje predslavio je i propovijedao Tamás Masa, a zajedno s njime suslavili su Csaba Csipak, Pál Szemerédi, László Gyuris i Janez Jelen.

U propovijedi je istaknuto kako je Marija bila uvijek ponizna službenica Gospodnja. Zbog toga je prihvatila Božju ponudu postati Majkom Boga Sina Isusa Krista i Suspasiteljica. Hrabro je podnosila sve poteškoće i zapreke koje su je stigle kao Isusovu Majku, sve do njegove smrti na Kalvariji. Marija kod svog Sina moli za nas, da bismo i mi jednom došli u raj. Najljepši dar našoj nebeskoj majci će biti da i drugima pomožemo te na taj način postići vječno spasenje. /Janez Jelen/

Skupština biskupa Đakovačko-osječke crkvene pokrajine

U prostorima župe sv. Dimitrija, mučenika u Srijemskoj Mitrovici, 5. rujna održana je 45. skupština biskupa Đakovačko-osječke crkvene pokrajine, kojom je predsjedao nadbiskup metropolit, mons. dr. Đuro Hranić.

Uz nadbiskupa metropolita u radu sjednice sudjelovali su: biskup domaćin, mons. mr. Đuro Gašparović, srijemski biskup, požeški biskup, mons. dr. Antun Škvorčević te kancelari triju ordinarijata: preč. Marko Loš, vlč. mr. Ivan Popić i vlč. mr. Drago Marković. U radu skupštine sudjelovao je i mons. dr. Vladimir Dugalić, dekan KBF-a u Đakovu.

Nakon čitanja i usvajanja zapisnika s prethodne skupštine, biskupi su zajedno s mons. Dugalićem analizirali

prijedlog teksta pisma vjerničkoj i društvenoj javnosti o uzrocima demografske krize u Slavoniji, Baranji i Srijemu (niska stopa nataliteta te iseljavanje stanovništva). Promišljali su o prikladnim realnim crkvenim odgovorima na demografsku depopulaciju na pastoralnoj, odgojnoj, socijalnoj, karitativnoj, a u granicama mogućnosti i na gospodarskoj razini. U posljednjem dijelu sjednice biskupi su se osvrnuli na određena aktualna pastoralna i personalna pitanja. /**Prema: Tiskovni ured Đakovačko-osječke nadbiskupije/**

Vranjevo: Sv. Stjepan kralj

U naselju Vranjevo u Novom Bečeju, 20. kolovoza proslavljen je blagdan sv. Stjepana, ugarskoga kralja, misnim slavljem koje je predslavio mladomisnik Dávid Sáfrány.

Sveta misa je započela svečanim ulazom ministranata, crkvenih vijećnika koji su nosili upaljene svijeće na kandelabrima, ministranata i svećenika, a braća Lajos i Luca su na blagoslov nosili novi kruh. Uz predvoditelja misnoga slavlja sumilsili su župnik iz Bačkog Gradišta László Horváth i domaći kapelan János Hallmai kao i dekan József Mellár, zrenjaninski župnik Róbert Pástyik te salezijanac Janez Jelen. Svečanost su uljepšali ministranti-sjemeništarci Valentin Ördög i Szabaszián Kiss savršenim izvođenjem svetih obreda. Poslije svete mise nazočni su dobili komadić novoga blagoslovljenog kruha. /Janez Jelen/

Početak vjeronaučne i školske godine u Srijemskoj Mitrovici

U župnoj i katedralnoj crkvi sv. Dimitrija, đakona i mučenika u Srijemskoj Mitrovici, 8. rujna svečanim euharistijskim slavljem proslavljen je početak nove vjeronaučne i školske 2019./2020. godine.

Euharistijsko slavlje predslavio je srijemskomitrovički župnik, mons. Eduard Španović, generalni vikar Srijemske biskupije. U prigodnoj homiliji, mons. Eduard Španović pozvao je roditelje da upišu svoju djecu na katolički vjeronauk u školi te naglasio kako je izbor katoličkog vjeronauka u školi veoma važan jer birajući katolički školski vjeronauk roditelji za svoju djecu biraju školu života, te ih približavaju Isusu Kristu. To je, također, javni pokazatelj da roditelji žele omogućiti svome djetetu vjerski odgoj, pa i u školi. Na koncu euharistijskog slavlja, nakon zaziva Duha Svetoga, okupljeni učenici osnovne i srednje škole primili su zajednički i pojedinačni blagoslov. /Ivica Zrno/

Papino apostolsko putovanje u Afriku

Dana 4. rujna započelo je 31. apostolsko putovanje pape Franje izvan Italije na kojem je posjetio tri zemlje jugoistočne Afrike: Mozambik, Madagaskar i Mauricijus. Geslo putovanja pape Franje je „Nada, mir i pomirenje“.

Prije nego će napustiti Vatikan susreo se sa skupinom od 12 migranata porijeklom iz triju afričkih zemalja koje je posjetio na ovome putovanju. U poruci na Twitteru uoči putovanja Papa je pozvao sve da mu se pridruže molitvi „da Bog, Otac sviju, učvrsti u čitavoj Africi bratsko pomirenje, jedinu nadu za čvrsti i trajni mir“.

Maputo, glavni grad Mozambika, prvo je odredište putovanja. Nakon svečanosti dobrodošlice Papa je otišao u apostolsku nuncijaturu. Drugog dana pohoda, u četvrtak 5. rujna Papa je boravio u kurtoaznom posjetu predsjedniku, susreo se s predstavnicima građanskih vlasti i Diplomatskog zbora, a u prijepodnevnim satima na programu bio je još međureligijski susret s mladima. U popodnevnom satima Papa se susreo s biskupima, redovnicima i redovnicama, posvećenim osobama, bogoslovima i sjemeništarcima, vjeroučiteljima i animatorima te posjetio Dom „Matej 25“ u kojem se pruža pomoć mladima i djeci s ulice.

Na logu Papina putovanja u Mozambik je zemljopisni obris te zemlje, papa Franjo i golubica, simbol mira. Tu su još dvije ruke koje simboliziraju gostoprimstvo kojim Mozambik dočekuje Papu te poruka „nade, mira i pomirenja“ koje Papa donosi mozambičkom narodu.

Geslo Papina posjeta Madagaskaru je „Sijač mira i nade“. Na logou zemlju predstavlja palmolika biljka Ravinala, odnosno „putujuće drvo“ i stablo baobaba. Pokraj lika pape Franje nalaze se slike nekoliko svetaca, kao svjedočanstvo zemlje učenika misionara i svjedoka vjere sve do mučeništva. Geslo Papina pohoda Mauricijusu je „Papa Franjo – hodočasnik mira“. U pozadini loga nalazi se zastava te afričke zemlje, a u prvom je planu prikazan Papa kako pozdravlja narod. /IKA/

Ubijena redovnica koja je pomagala bolesnima, starima i nemoćnima

Uportugalskom gradu Sao Joao da Madeira u srijedu 11. rujna pokopana je časna sestra Antonija Pinho, svjedokinja vjere i Krista koju je ubio ovisnik kojem je pomagala.

Sestra Antonia Pinho bila je poznata po svojoj velikodušnosti i posvećenosti. Hodala je gradom odjevena u redovničku haljinu kako bi pomogla bolesnima. Pružala je pomoć onima kojima je zaista bila potrebna, kako tijekom dana tako i tijekom noći. Bila je medicinska sestra i redovnica punih 40 godina, a služila je u Italiji i Španjolskoj. Bila je redovnica Družbe služavki Marije pomoćnice bolesnih, vjerske zajednice koja je osnovana u Madridu 1851. godine za kućnu njegu bolesnih.

Tijelo ubijene s. Antonije pronađeno je u stanu ovisnika koji je prije tri mjeseca pušten iz zatvora nakon izdržane kazne silovanja. Prema policijskom izvješću, s. Antonija htjela mu je pomoći, a on ju je usmrtio gušenjem te je zatim seksualno iskoristio njeno tijelo. /Laudato.hr/

Egzorcisti poručili: Sotona nije puka simbolična stvarnost, već stvarna osoba!

Nakon što je vrhovni poglavar isusovačkog reda p. Arturo Sosa, SJ u razgovoru za talijanski časopis *Tempi* izjavio kako „đavao postoji kao simbolična stvarnost, ne osobna“, reagiralo je Međunarodno udruženje egzorcista.

Isusovački poglavar je, govoreći đavlu, kazao kako je potrebno „razumjeti kulturalne elemente“ kako bi se govorilo o toj osobi, te kako je „u jeziku svetoga Ignacija zloduh onaj koji te navodi činiti stvari koje su protivne Božjem duhu“. Ipak, prema njegovom razmišljanju, „personificirano zlo postoji u različitim strukturama, ali ne u osobama“, a „dobro i zlo su u trajnoj borbi u ljudskoj savjesti i imamo načine kako ih naznačiti“. Prema Sosi, „simboli su dio stvarnosti i đavao postoji kao simbolična stvarnost, ne kao osobna stvarnost“.

U izjavi objavljenoj 22. kolovoza, egzorcisti su naglasili kako je „stvarno postojanje đavla, kao osobnog bića koje misli i djeluje, te se odlučio pobuniti protiv Boga, istina je vjere koja je oduvijek bila dio kršćanskog nauka“. „Crkva, utemeljena na Svetom pismu i Apostolskoj predaji službeno naučava kako je đavao stvorenje i osobno biće te poziva na oprez one koji ga, poput p. Sose, smatraju isključivo simbolom“, a čije su izjave „izvan nauka redovnog i izvanrednog-svečanog nauka Učiteljstva Crkve“. /Bitno.net/

Nedjelja, 6. 10. 2019.**DVADESET I SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Hab 1,2-3; 2,2-4; Ps 95,1-2.6-9; 2Tim 1,6-8.13-14; Lk 17,5-10

Vjerujem da je svatko od nas u jednom trenutku zavapio Bogu kao i prorok Habakuk: *Dokle ću, Gospodine, zapomagati, a da ti ne čuješ? Vikati k tebi 'Nasilje!' a da ti ne spasiš?*

U svim vremenima od kako postoji život na ovom planetu, bilo je nepravde, nasilja i patnje. Ali ovoga puta Bog progovara i obećava: *Gle: propada onaj čija duša nije pravedna, a pravednik živi od svoje vjere.*

Pavao nas u drugom čitanju potiče da se ne sramimo svjedočanstva svoje vjere, nego da se još jače trudimo da evanđelje dođe do svakog čovjeka.

Ali kao i apostoli u današnjem evanđelju, i mi primjećujemo da je naša vjera slaba, neznatna te molimo Isusa da nam „umnoži vjeru“. Zanimljivo je što Isus svima nama odgovara: Radi svoj posao i služi svoga Gospodara te ne očekuj zahvalnost za svoje dužnosti i odgovornosti. Nismo mi Spasitelji, mi smo sluge koje služe Spasitelju, te kao takvi, odgovorni smo za svoje zadatke koje primismo.

Nedjelja, 13. 10. 2019.**DVADESET I OSMI NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

2Kr 5,14-17; Ps 98,1-4; 2Tim 2,8-13; Lk 17,11-19

Jedan od najljepših ljudskih osjećaja koje izražavamo jest osjećaj zahvalnosti. Prvenstveno, drago nam je kada se netko zahvali na daru, trudu, na lijepim i korisnim riječima, itd... Zahvalnost znači da prepoznamo i vrednujemo dar i darovatelja. Isto tako, povrijedi nas nezahvalnost jer se osjećamo nevrijednima.

Najčešće, darove, riječi, pa i ljubav koju dobivamo od Boga bude posredstvom čovjeka. Kome i kako zahvaliti? I trebamo li u tom slučaju očekivati zahvalnost? U prvom čitanju prorok Elizej odbija zahvalni dar od Naamana koji je Božjim čudom preko prorokovih riječi ozdravio te ga upućuje na Boga. Dakle, smisao Naamanova ozdravljenja jest obraćenje, a ne zdravlje kao takvo. Pavao u svojim poslanicama uvijek izražava svoju zahvalnost Bogu za to što jest, te kao apostol ne očekuje zahvalnost ljudi, niti od Boga, nego potiče sve nas budemo vjerodostojni u svojem kršćanskom životu. Isus u evanđelju ozdravljuje deset gubavaca, ali samo se jedan vraća dati hvalu Bogu. Samo je jedan istinski ozdravio jer je pronašao Boga.

Nedjelja, 20. 10. 2019.**DVADESET I DEVETA NEDJELJA KROZ GODINU. Misijska nedjelja****ČITANJA:**

Izl 17,8-13; Ps 121,1-8; 2Tim 3,14 – 4,2; Lk 18,1-8

Čudo što sve molitva može! Koliku samo snagu ona ima?! Jošua je pobijedio Amalečane zahvaljujući Mojsijevoj cjelodnevnoj molitvi. Čim bi Mojsiju pone-stalo snage moliti, i Jošua bi počeo gubiti. Vjerujem da je tako i s našom duhovnom snagom. Čim molitva oslabi, gubimo bitke s đavlom. Zato je ustrajnost, na koju nas potiče Pavao u drugom čitanju, ključna za ispravi duhovni život. Pavao zaklinje Timoteja da ustraje u vjeri prema Isusu Kristu te da bude uporan u propovijedanju Riječi bilo da mu je zgodno ili ne. Slavimo danas misijsku nedjelju. Mnogim našim misionarima nije zgodno biti u tuđini propovijedati Božju riječ, ali im naša molitva i dar sigurno pomaže. Nekada izgleda nemoguće da će molitva bilo što promijeniti. Zato nam Isus pripovijeda prispodobu o nepravdom sudcu, koji iako se Boga ni ljudi ne boji, pomaže dosadnoj udovici. Zašto onda sumnjamo da naš beskrajno dobri Bog neće uslišiti naše vapaje? Hoće li biti vjernika da mu ih upute? Od našeg misijskog djelovanja ovisi...

Nedjelja, 27. 10. 2019.**TRIDESETA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Sir 35,12-14.16-18; Ps 34,2-3.17-19.23; 2Tim 4,6-8.16-18; Lk 18,9-14

Protekcija, veza, mito, manipulacija, ucjena, sve su to sredstva kojima se često znamo služiti u međuljudskim odnosima. Ako ne svima, onda barem nekim od navedenih, bilo da su nam ciljevi dobri ili loši. Iz sličnih razloga pokušavamo nekada koristiti se istim sredstvima kako bi od Boga nešto dobili ili tražili. Ali Bog nije takav. On gleda na srce čovječje.

U prvom čitanju Sirah nas poučava da Bog sluša vapaje potrebitih i onih koji mu služe svim srcem jer takvi su najčešće odbačeni od svijeta. I carinici bijahu odbačeni zbog svoje službe. Bez obzira na to što su se kajali, bez obzira na to što su samo radili svoj posao, smatrani su nepopravljivima. Slično tako, farizeji, koji su slika današnjih „službenika Božjih“, bili su profesionalni pravednici, a amaterski vjernici. Poniznost je mjerilo vjere i ljubavi prema Bogu. Pavao je u očima vlasti zločinac i neprijatelj, ali danas radosno zahvaljuje Bogu što ga je svojim životom mogao proslaviti. Bio je težak i mukotrpan boj, ali Bog je bio uz njega. *Bože, milostiv budi meni grešniku.*

Služba riječi u misi, III. dio

Dijalog vs. monolog

Promatrajući stvari s „lingvističkog“ gledišta, može se reći da je služba riječi uređena dijaloški – dijalog Boga i njegova naroda. Riječ okuplja i stvara narod, kako smo pokazali u prošlom nastavku ovog našeg priloga. Ali i narod odgovara i to molitvom ili drugim izričajima vjernosti Savezu.

Zanimljivo bi bilo promatrati liturgijski obred s toga gledišta i vidjeti koliko je to načelo ugrađeno u današnji obred i koliko je to nama prepoznatljivo. Još nije toliko daleko pretkoncilski „prijepor“ – pjeva li poslanicu u svečanoj misi subđakon okrenut *k narodu* ili okrenut *k oltaru*? Rubrika je određivala „contra altare“, to znači „nasuprot oltaru“. Tako je bilo i za evanđelje. Ipak je pogriješno prevedeno „k oltaru“. Tako se poslanica pjevala prema oltaru, leđima prema narodu. Netko je to opravdavao: to mora tako biti jer čitanje se čita na slavu Božju! Bilo bi bolje da se reklo: čitanje dolazi iz slave i veličanstva Božjega k nama! „Ti si taj čovjek!“ To se tebe tiče! Mač dolazi iz Božjih usta i želi nas pogoditi, želi da kriknemo (usp. Heb 4,12).

Time čitanje počinje postajati razgovorom – dijalogom. Riječ traži odgovor. Ni u svetoj misi ne smije biti monolog. Tek u odgovoru biva jasno je li riječ „prohujala s vihorom“ ili je gađala i pogodila. Odgovor pokazuje je li riječ prodrla i dotaknula.

„Liturgijsko zijevanje“

Naravno, može odgovor biti mehanički upravo kao u nekim razgovorima kada nas besjednik „smara“ pa odgovaramo rutinski - „mhmm“, „ahaa“, „da, da“... Na djelu je monolog. To se vrlo lako otme u zijevanje i pogledavanje na sat. Ali isto tako je loše da se zatomi odgovor, da se čitanja nižu kao na traci, dotle da slušatelj ne stigne ni udahnuti. Kao pljusak koji naglo dođe i prođe. Sada nam se nameće tema šutnje (također kao odgovor), ali tome ćemo posvetiti posebnu pažnju u nekim narednim nastavcima.

Novi Misal obavio je izvrstan posao. Vješto je odabrao pravi psalam za čitanje i ponudio najprikladniji redak za odgovor. Tko otpjevni psalam i otpjev učini svojim, vine se u dijalog između riječi Božje i čovjekova odgovora. Općenito, Drugi vatikanski sabor učinio je značajan pomak. Nakon višestoljetnog „izgnanstva“, riječ je Božja našla svoje središnje mjesto u životu liturgijske zajednice. Katolički vjernici s Božjom riječi dugo nisu imali izravna dodira te je nisu ni mogli dovoljno primjenjivati u život. Biblijski tekst bio je pridržan klericima i specialistima (i danas se još osjeća dah tih vremena). Sabor je oslobodio svetopisamski tekst svih pregrada koje su bile postavljene između njega i vjernika.

Kao Švabo tra la la?

Biblijski tekst je u prvom redu navještaj Radosne vijesti u slavlju. Njegov je značaj ponajprije dijaloški. Okupljena zajednica zajednički sluša onoga koji govori. Pritom ne smeta što nam je sadržaj poznat, što smo neki tekst više puta čuli (čisto sumnjam da onima koje volite govorite svakoga dana uvijek nove i neizgovorene riječi!). Štoviše, što nam je tekst poznatiji, postaje nam sve bliži, draži. Pritom, dobro je uvijek iznova se vraćati tekstovima koje znamo gotovo napamet. Vjerujem da ste doživjeli da potpuno različito djeluje poruka nekog evanđelja kada ste ga slušali kao srednjoškolac ili student, a potpuno drugačije kao zreloj osobi s respektivnim životnim iskustvom. Isto mogu reći i za sebe. Sve homilije nastojim zapisati. I događa mi se da ne mogu više ponoviti propovijed koju sam izrekao prije tri ili više godina. Isto evanđelje govori mi sasvim nešto drugo, iščitavam ga u novom svjetlu. Stoga, uvijek novo iščitavanje nije monotono ponavljanje „kao Švaba tra la la“ nego uvijek s novom svježinom i neslućenim horizontima. Valjda ima tu i djelovanja Duha Svetoga!

Biblijski nam tekst ne daje samo neke obavijesti nego nas uvodi u ozračje dijaloga, svojim pjesničkim i simboličnim govorom uvodi nas u otajstvo spasenja. Stoga se Crkva u liturgiji ne zadovoljava samim iščitavanjem biblijskog teksta. Ona ga svečano naviješta i mistagoški tumači te sve to unosi u obredni okvir.

Velečasni, može ispovijed?

Riječ Božja u liturgiji dobila je svoje mjesto i u drugim sakramentalnim slavlјima. Otkrivena je uska veza između sakramenta i Riječi. Međutim, na razini promišljanja i doživljavanja to, nažalost, nije još dovoljno zaživjelo u svijesti puka. Primjer – ispovijed za vrijeme mise. Misna čitanja, navještaj radosne vijesti, taman dobro dođe kao pogodno vrijeme za „pauzu“ i upad u ispovijedaonicu. Situacija, otprilike, kao kad nekome priopćavate važne vijesti, a on vas prekine s nekom nevezanom upadicom! Za onoga koji govori osjećaj je ekvivalentan nenajavljenom šamaru. Dakako, na nama službenicima bogoslužja porazmisliti je može li se i na koji način ova pastoralna praksa dovesti u sklad. Možda ipak pomognu misli iz Konstitucija o liturgiji *Sacrosanctum Concilium* gdje se u br. 7 govori o posebnoj Kristovoj prisutnosti u bogoslužju kada se naviješta Božja riječ. Naravno, ta se prisutnost ne naziva stvarnom kao što je prisutnost u euharistijskim prilikama, nego u posebnom značenju riječi. Ovom misli ćemo se podrobnije pozabaviti u narednom broju jer nam je od iznimnog značaja i može usmjeriti pastoralnu praksu u pravom smjeru.

Matejevo evanđelje (VI. dio)

26,1-28,20

Završni dio ovoga Evanđelja isti je kao kod ostalih: muka, smrt na križu i Isusovo uskrsnuće. Ipak, Matej te povijesne momente Nazarećanina prikazuje u sasvim posebnim odnosima prema nama koji čitamo ili slušamo njegovo Evanđelje. Vjernika uvijek napada kušnja profanog. On čvrsto vjeruje u ono što se dogodilo prije 2000 godina u Izraelu, isto tako vjeruje u ono što ga čeka u budućnosti, u nebu. No, sadašnjost, njegovo osobno vrijeme kao da je ispražnjeno. Tako malo ima od Boga u obitelji, na radnom mjestu, u krugu prijatelja, na ulici... Matej baš ovo naše vrijeme želi ispuniti prisutnošću Isusa jer vjerniku – pa i bilo kojem čovjeku – nije toliko važna prošlost ili budućnost, nego njegova sadašnjost.

Matej govori o tomu da Uskrsli nije napustio čovjeka, nego u svako vrijeme, u svakoj situaciji živi u njemu, i s njim djeluje u toj društvenoj sredini. Odmah na početku naznačuje Božju prisutnost, kod rođenja Isusa: *Evo djevice će začeti i roditi sina, i dat će mu ime Emanuel – što znači: Bog je s nama* (Mt 1,23). Završna rečenica ovako govori: *Ja sam s vama u sve vrijeme, do svršetka svijeta!* (28,20) Inkluzija teksta, „okvir“ prikazuje Božju poruku i djelo. Povijesno sve se dogodilo: dolazak Božjeg Sina na zemlju, čuda, naučavanja, patnja i smrt, uskrsnuće – sve je realnost. Ali ovo „sve“ se dogodilo zato da on bude u sadašnjosti s nama. To je naznačio kao malo dijete: „Emanuel“ – „Bog je s nama“ – i završetak cijelog procesa otkupljenja: *Ja sam s vama u sve vrijeme, do svršetka svijeta!*

Po Matejevu evanđelju Bog želi mijenjati nesi-gurnu svijest kršćanina. Ne svugdje, ali u nekim zemljama ideologije partija, mediji kojim ropski služe, društvo u kojem su moral uništili, problemi koji nastaju u obitelji, katolika znaju uzdrmati i izazvati u njemu kompleks manje vrijednosti. Ne možemo ništa protiv ovoga ili onoga... Ponekad je slična situacija u duši kao u ono vrijeme na križu: čovjek pribijen, ismijavan, ponižen, izmrcvaren, s jedva onih koji ga pomažu ili podržavaju...

Po Mateju Bog pokazuje da je on od krštenja sa svakim čovjekom: „Bog je s nama!“ – A na kraju

postaje sasvim osobnom ta poruka: „Ja sam s vama...“ Onaj Uskrsli ubijen na križu... No, tekst je samo duhovno-intelektualno ojačanje vjernika. Prava snaga i ostvarivanje Božje prisutnosti u osobnom životu jest euharistija. Tumačenje i događaj nedjeljom za vrijeme beskrvne žrtve, označuje ostvarivanje onoga: „Ja sam s vama... do svršetka svijeta!“ Bog je u povijesti ostvario djelo spasenja, ali to je manje bitno. On u mojoj osobnoj povijesti, sada – 2019. godine – realizira: „Ja sam s tobom, do svršetka tvog zemaljskog puta!“ Po evanđelistu Mateju, Otac naglašuje da je njemu moja sadašnjost najvažnija: ono što u ovim danima, mjesecima, godinama ostvarujem u dobroti. To je taj put koji vodi u nebesku slavu. Ta dobrota je temelj, moj svagdašnji križ s kojega ulazim u vječnu slavu, kao Krist prije dva milenija sa svoga križa ljubavi u svoju slavu.

Gore navedeno pokazuje da evanđelja ne možemo svrstati u povijesne knjige koje opisuju ono što je prošlo. Otac je zato izabrao četvoricu evanđelista da njihova vjera u Krista, kodificirana u tekstovima koji su tu pred nama, ukazuje na realnu aktivnost Boga u svakom ljudskom životu, u bilo koje vrijeme i u bilo kojoj situaciji. Ovozemaljske događaje je pobijedilo, nadvisilo ono: *Ja sam s vama u sve vrijeme, do svršetka svijeta!*

Otac je sa Sinom učinio svoje: Bog je na zemlji u Presvetom Oltarskom sakramentu. Vjernik je zato dobio vrijeme da tu stvarnost sve više upozna, usvoji i ugradi u svoje biće. Uvijek je lažno pitanje: Gdje je Bog? Ali uvijek je utemeljeno pitanje: Gdje sam ja? Kako puštam da taj stalno prisutni Uskrsli ulazi u moje biće, i da on gradi vrednote u mojim mislima i djelima. Taj proces traje kroz cijeli život. No, bitno je da ne dižemo prepreke na tom putu zrelosti. Dokaz da smo otvoreni Uskrsleme jest naša svagdašnja dobrota, čista savjest u dužnostima, što moramo ostvariti. U toj simbiozi s Kristom kršćaninu se vraća sigurnost, nutarnja stabilnost, radost – jer vidi ostvarene vrednote učinjene bližnjemu. Vidi da Bog djeluje po njemu: tj. realizirano je u njegovoj osobi: „Ja sam s tobom sve vrijeme, do svršetka tvog zemaljskog puta!“

Starozavjetni tekstovi o Isusovoj majci

Pućka marijanska pobožnost i teološki nauk o Mariji, majci Isusovoj često se nađu u raskoraku. Događa se da propovjednici u marijanskim svetištima gdje se okuplja veliki broj vjernika o blagdanima koji slave Isusovu majku, u svojim homilijama uopće ne temelje svoje propovijedanje na biblijskim tekstovima koji se čitaju tijekom misa. Mora se, doduše, priznati da je Biblija vrlo škrta podacima o Mariji, ali se isto tako mora priznati da se i to malo biblijskih podataka često ne uzima u obzir, a biblijske se tekstove koji Mariju spominju često prilično površno, a ponekad i vrlo loše razumijeva i tumači. Zato, valja oprezno pristupiti starozavjetnim tekstovima i ne pretjerivati, a osobito ih u tumačenjima ne „natezati“ da bismo potvrdili propovjedničke ideje i poruke.

Protoevangelion (Post 3,15)

Starozavjetni spisi jedva da uopće izravno govore o Mariji. Ipak, ako Stari zavjet promatramo i čitamo u svjetlu Novoga zavjeta i Novi zavjet u svjetlu Staroga zavjeta, onda u svjetlu novozavjetnih događaja neka proročanstva Staroga zavjeta dobivaju šire i dublje dimenzije te bivaju dorečena i zaokružena. Marija je kao Isusova majka tijesno povezana s osobom Isusa Krista. Stoga se donekle može naslutiti da je i Marija uključena barem u neka starozavjetna proročanstva o Isusu koja i nju „proročanski zagonetno nagovještaju“ (LG 55). Iako mnogi smatraju da se u proročanstvu teksta Post 3,15 može smatrati Mariju onom ženom čiji potomak lomi moć duhovnom neprijatelju čovječanstva, uvijek valja imati na umu da se taj tekst i njegovu poruku ne smije izdvajati iz cjeline biblijskog nauka jer zagonetni lik *žene* u Post 3,15 dobiva postepeno kroz Stari zavjet drugačije i jasnije crte, pa žena, zaručnica, djevica u starozavjetnoj teološkoj misli označava čitav narod, a konačno u novozavjetnoj misli i novi narod Božji – Crkvu (Otk 12,1-11).

Izaijino proročanstvo o Djevici

Još više valja biti na oprezu kad se radi o proročkim tekstovima. Izaijino proročanstvo o Emanuelovoj majci (Iz 7,14) čini se važnim marijanskim tekstom radi toga što ga novozavjetni pisci navode kad pišu o Mariji. U Izaijinu proročanstvu naviješta se djevojka koja će na tajanstveni način roditi dijete koje će biti Spasitelj izraelskog naroda. No, u tom proročanstvu, izgovorenom kralju Ahazu, prorok Izaija govori o nekoj od djevojaka u Ahazovu haremu koja će postati majkom pobožnog kralja Ezekije, duhovnog velikana izraelske povijesti. On je naime učinio veliku vjersku reformu koju prorok hvalidbenim riječima uzvisuje kao spasiteljsko djelo. Međutim, grčki prijevod hebrejskog Svetog pisma iz 3. st. pr. Kr. smatra ovu mladu, za udaju sposobnu djevojku *djevicom* te prevodi hebrejsku riječ *alma* (djevojka za udaju) grčkom riječju *parthenos* (djevica). Nije dakle u Starom zavjetu jasno

naviješteno djevičansko rađanje Mesije i stoga nije u kasnom židovstvu ni postojala predodžba o djevičanskom rađanju Mesije. Matej 1,18-23 konstatira djevičansko rađanje na temelju činjenice tajanstvenog utjelovljenja Sina Božjega, Mesije, te uzima ovaj Izaijin tekst kao potkrepu, a ne kao dokaz djevičanskog rođenja.

Prorok Mihej i majka Marija

Mihejevo proricanje o rođenju budućeg Mesije u Betlehemu (Mih 5,1-5), kao i nazivanje Marije „onom koja ima roditi“ također igra važnu ulogu u kršćanskom shvaćanju uloge Isusove majke, premda ni on jasno ne naviješta djevičansko rađanje djeteta. Prorok Mihej je Izaijin suvremenik. On proriče „Onu koja ima roditi *kralja-pastira* čiji je iskon od davnina, od vječnih vremena“ (Mih 5,1.2). On će biti iz kuće Davidove, vladat će Izraelom, na pašu će izvoditi stado silom Jahvinom, narod će za njegove vlasti živjeti u miru, svoju će vlast rasprostrijeti sve do krajeva zemaljskih i bit će On savršeni Mir (Mih 5,2.3.4). Ovo je proročanstvo očito daljnja eksplikacija Izaijina proročanstva o Emanuelu i tijesno povezano s Izaijinim proročanstvom. Zato i Mihej promatra majku Mesijinu kao *djevojku* koja rađa ne misleći izravno ni na kakvo djevičansko rađanje.

Marija nije „lijepa priča“

Sažimajući nauk starozavjetnih tekstova koji se koriste u slavlju marijanskih blagdana, vrlo se malo može sa sigurnošću reći i ustvrditi na njihovom temelju o Mariji. Iako vjerujemo da se na temelju njih na tajanstven način ocrta lik Marije, ova je skica u proročanstvima Staroga zavjeta prilično mutna i nejasna. Kako se postepeno razvijala, obogaćivala i produbljivala spoznaja, te raslo razumijevanje biblijskih proročanstava o Mesiji u Starom zavjetu, tako je i shvaćanje osobe Mesijine majke u tim proročanstvima dolazilo sve više do izražaja.

Iako o Mariji više svjedoče novozavjetni spisi, o kojima će više riječi biti u sljedećem članku, i oni su vrlo škrti podacima o njoj. Marija se u njima očituje kao žena s važnom ulogom u povijesti spasenja i karikom koja povezuje ljudski rod s Isusom, Sinom Božjim i njegovim djelom spasenja. Budući da Marija, Isusova majka, nije neka legenda, neki mit ili lijepa priča, već povijesna osoba i dio povijesti spasenja, iznimno je važno da govor o njoj prije svega bude utemeljen na kvalitetnom nauku Svetog pisma. Na stranu svi mitovi o Mariji, stvoreni kroz stoljeća srednjeg vijeka, preneseni na umjetničko platno i usađeni u svijest Marijih štovatelja i pobožnika. Samo govor o Isusovoj majci koji je oslonjen na biblijsko i povijesno svjedočanstvo može biti temelj ispravnog teološkog nauka o Isusovoj majci. Tek takav nauk i propovijedanje o Mariji može i danas nadahnuti vjernike istinskom marijanskom pobožnošću.

Kada dar postane poruka

Zabranjeno kukanje

Ovih dana proslavio sam sa svojim župljanima 25. obljetnicu svog pastoralnog djelovanja u župi sv. Roka u Subotici. Istoga dana sa svojom rodbinom Bogu i svojim roditeljima zahvaljivao sam za dar života – za 62 godine svoga života na zemlji. I kako to već redovito biva, dobio sam i darove. Pastoralno vijeće i pjevači i drugi župljani darovali su mi srebrni reljef s likom Isusa s križem i krunom od trnja. Načelnik Pastoralnog vijeća Lazar Cvijin obrazlažući takav dar podsjetio je na križeve i trnje mog župnikovanja u toj župi. Moji nećaci darovali su mi knjigu *Salva Noe* pod naslovom „Zabranjeno kukanje“, bez obrazloženja.

Shvatio sam da je naslov te knjige poruka meni. I doista, prisjetio sam se mnogih svojih „kukanja“, svojih nezadovoljstava, osobito plodovima svoga rada u povjerenoj mi župi. Prisjetio sam se kako me je jedan od moji nećaka, nakon jednog izljeva „kukanja“ došao tješiti, govoreći da nije baš tako da nema plodova, pa mi je stao nabrajati sve plodove mog rada u proteklom periodu moje župničke službe. Činili su to i „Proroci“ i pojedini župljani... Naravno, svjestan sam i svega što je bilo lijepo i dobro, svjestan sam i svega onoga što nije bilo tako kao i onoga u čemu sam griješio.

Kukanje je poput stolice za ljuljanje: tjera te da se stalno mičeš, a nikamo ne odlaziš!

Nezadovoljstvo, kukanje, mrmljanje

Kada govorimo i kukanju odnosno nezadovoljstvu, ne radi se o „kukanju“ koje čine oni koji trpe bol ili su doživjeli nešto teško ili tragično u životu. Radi se o nezadovoljstvu zbog nekoga ili nečega, koje onda preraste u jadikovanje, mrmljanje, kukanje. O takvom kukanju pišu proroci Jeremija (31,15) i Izaija (15,8; 43,14) kao i drugi proroci (Joel, Sefanija, Zaharija) i Job (29,12). Zanimljivo je da se riječ „kukanje“ u raznim izvedenicama u Bibliji spominje 36 puta (prema Velikoj biblijskoj konkordanciji p. Tadeja Vojnovića).

Kukanje u svakodnevnoj uporabi je zapravo riječ koja je izraz prijekora ili čak ruganja onima koji su stalno nezadovoljni, pa mu znamo reći: „Što stalno kukaš – što si stalno nezadovoljan.“ Kukanje u tom smislu možemo

nazvati i mrmljanjem. Jasno je da postoji opravdano nezadovoljstvo. Opravdano smo nezadovoljni ako nešto loše uradimo ili ako se naš rad i trud ne cijeni dovoljno ili čak prezire i odbacuje. No, ima i onih neopravdanih nezadovoljstava, koji su zapravo „kukanje“ i mrmljanje u vrlo negativnom smislu. Svi smo susreli ljude koji su vječito nešto nezadovoljni. Stalno nešto prigovaraju, mrmljaju... I to često bez razloga ili iz nekog svog osobnog, a ne objektivnog razloga. Mislim da ćemo se svi složiti da takve ljude nitko ne voli i da takvo „kukanje“ ne želimo slušati, pa takve ljude izbjegavamo i zaobilazimo. Ne želim sada ulaziti

u pobliže tumačenje toga drugog oblika nezadovoljstva odnosno „kukanja“. Isusova riječ – bez konteksta, poruka je svim „kukačima“: *Ne mrmljajte među sobom!* (Iv 6, 43). I riječ sv. Pavla, također bez konteksta: *Ne mrmljajte kao što neki od njih mrmljahu...* (1 Kor 10,10). Prema spomenutoj Biblijskoj konkordanciji riječ „mrmljanje“ u Bibliji, u svim izvedenicama, nalazimo na 32 mjesta.

O knjizi „Zabranjeno kukanje“

Kukanje je postalo uobičajen način naše komunikacije. S problemima se jednostavno ne može suočiti s kukanjem. Onaj tko kuka aktivno pridonosi stvaranju negativna ozračja koje prožima naše društvo. Čak i obitelji i radne sredine prožete su ovom navikom. Primjerima, vježbama i strategijama osobnoga i društvenog rasta ova knjiga nudi vrlo praktičan i primjenljiv pozitivan pristup životu i poteškoćama. Uz pomoć nje ojačat će vaše samopoštovanje i motivacija kako biste izbjegli upadanje u zamku jalova kukanja i sumorna pogleda na život. (Unutarnje korice)

Želiš li udisati novi zrak? Tražiš li vedrinu, spokoj koji će ti pomoći da se bolje suočiš sa zaprekama, s nepredviđenim događajima, sa životnim bolima? U život unesi više oduševljenja, više zahvalnosti i više odgovornosti kako bi postigao nutarnju postojanost i pronašao radost življenja. Premda priznajem da u životu postoje poteškoće, ne mogu vjerovati da rješenje možeš pronaći u jadikovanju, naprotiv vjerujem da se ono nalazi u želji za djelovanjem kako bi se tvoje stanje promijenilo nabolje. Zato prestani kukati i promijeni nabolje svoj život i život drugih! (Zadnje korice)

Hrvatski prijevod objavio je VERBUM, Split 2018., a može se nabaviti u Verbumovim i drugim knjižarama duhovnih izdanja u Zagrebu i u drugim gradovima u R. Hrvatskoj.

Početak nove školske i vjeronaučne godine

Dragi vjeroučitelji, katehete i župnici! Na početku nove školske i vjeronaučne godine, svakome od nas treba malo ohrabrenja kako bismo osnaženi i puni entuzijazma uplovili u nove izazove. Pouka priče je jasna – moć pozitivnog mišljenja; ono čemu se nadaš to će ti se i dogoditi; surađujte u dobru pa ćete i uspjeti itd. To je ono što nama vjeroučiteljima može pomoći i što će nas „podići“, ali informacije na kojima se to temelji nisu netočne ili rezultat slučajnosti kao u priči, nego smo mi doista od Boga izabrani i od Crkve poslani naviještati evanđelje, odgajati djecu, poučavati ih i svjedočiti im u školi i u našim župnim zajednicama. I učenici kojima predajemo u školi i u župi jesu najbolja djeca jer su ljubljena Božja djeca, jer su u mnoštvu ponuda ipak izabrali katolički vjeronauk zato što žele učiti o Bogu, Isusu, Svetom pismu, jer u odgojnom procesu njihovi roditelji i oni sami prepoznaju važnost kršćanskih vrjednota.

I za kraj, neka nam inspiracija bude i ovaj tekst nepoznatog autora inspiriran Hvalospjevom ljubavi (1 Kor 13).

*Kada bih poučavao vještinom
najboljih učitelja,
a ljubavi ne bih imao
bio bih samo pametan govornik i simpatični zabavljač.
I kada bih poznao sve tehnike i ispitao
mnoge metode,
i kada bih imao toliko obrazovanja da bih se osjećao
kompetentnim,
a ne bih shvaćao način na koji moji učenici razmišljaju i osjećaju
ne bi bilo dovoljno.
I kada bih provodio mnoge sate u pripremanju
da bih postao napet i nervozan,
a ne bih imao ljubavi i razumijevanja
za osobne probleme mojih učenika
to još ne bi bilo dovoljno.
Učitelj koji ljubi je strpljiv, dobrostiv;
ne sablažnjava se kad mu se ljudi povjeravaju;
ne ogovara; ne obeshrabruje se lako;
nije nepristojan
nego je uvijek svojim učenicima živi primjer
dobrog načina života o kojem govori.
Ljubav nikad ne prestaje.
Programi? – Zastarjet će;
Metode? – Postat će staromodne;
Tehnike? – Bit će napuštene;*

*Jer, ograničeno je naše znanje,
i samo malo ga možemo predati svojim učenicima;
Ali ako imamo ljubavi
onda će svi naši naponi postati stvaralački,
i naš utjecaj ostat će zauvijek
prisutan u životima učenika.
A sada ostaju vještine, metode i ljubav,
to troje, ali najveća je među njima ljubav.*

Na početku školske godine ravnatelj jedne osnovne škole pozvao je kod sebe tri nastavnika i obavijestio ih da su bili najbolji nastavnici u prošloj školskoj godini. Potom im reče da u narednoj školskoj godini trebaju podučavati tri odjela koja su sastavljena od 90 najinteligentnijih učenika. Ali reče im i da ima jedan uvjet, a to je da ništa ne govore svojim učenicima da to ne bi uznemirilo njihove roditelje ili roditelje djece iz drugih odjela.

Tako je počela i završila školska godina. Na kraju godine prosjek ocjena kod učenika iz ova tri odjela je bio mnogo bolji od ostalih odjela u njihovoj školi, a čak za 20-30 % njihov uspjeh je bio bolji od prosjeka svih škola na tom području. Kada je ravnatelj upitao nastavnike što oni misle o tomu, kako su to postigli, rekoše mu da im je ovo bilo divno iskustvo, ali i da im je posao bio olakšan činjenicom da se radilo o nadarenim i uspješnim učenicima. Na to im ravnatelj reče:

- Dopustite mi da vam kažem pravu istinu: Nije se uopće radilo o nadarenim, niti osobito inteligentnim učenicima, kao što smo vam rekli na početku, već smo samo nasumično izabrali 90 učenika i rasporedili ih u ta tri odjela koja ste vi podučavali.

Nastavnici se zbuniše:

- Pa, jesmo li mi onda ti koji su pridonijeli ovakvom uspjehu učenika?

Ravnatelj im reče:

Sada mi dopustite da vam priznam i drugu istinu – vas sam odabrao tako što sam na list papira napisao imena svih nastavnika u školi, a potom sam zažmirio i pokazao prstom tri imena – to su bila vaša imena.

Što je onda uzrok? – upitaše.

- Uzrok je to što ste na početku imali stav da ćete postići uspjeh na temelju informacije koja je vas je navela da očekujete izvanredni uspjeh, pa ste tako i ostvarili rezultat, bez obzira na to što ta informacija nije bila točna. (<https://akos.ba/poucna-prica-vi-ste-rezultat-vasih-misli/>)

Razgovor s povodom, vlč. Dominik Ralbovsky

Marijin hodočasnik

Vlč. Dominik Ralbovsky rođen je 23. veljače 1967. godine u slovačkome selu Selenča. Potječe iz brojne vjerničke obitelji. Srednju školu završio je u Baču, a teološki studij u Banskoj Bistrici u Slovačkoj. Godine 2016. postaje salezijanac suradnik. Dekretom subotičkog biskupa trenutačno obnaša dužnost duhovnog pomoćnika Bačkog dekanata. Dana 16. srpnja, na blagdan Gospe Karmelske, iz Sombora je krenuo na hodočašće put Međugorja, autostopom i bez novca. U Međugorje je stigao 31. srpnja. Hodočašće je trajalo 16 dana, a Dominik je za to vrijeme prešao 1200 kilometara.

Zv.: Što za Vas znači hodočašće?

Vlč. Dominik: Kada god vodim neko hodočašće, na samom početku volim protumačiti samu riječ koja u doslovnom smislu znači hodom častiti Boga. Čovjek je hodočasnik koji sebe i svoje vrijeme dariva Bogu. Svojim hodom odaje mu čast. U ovom hodu prema određenom cilju važno je naglasiti tu čar približavanja, ljepotu susreta, radost koja izvire iz toga susreta sa svetim mjestom koje posjećujemo. Većinom su to svetišta

– crkve posvećene Blaženoj Djevici Mariji, Isusu ili nekom svecu. Na ovim svetim mjestima Bog nam daje posebne milosti i tu obnavljamo svoja srca i svoju vjeru.

Zv.: Kako je rasla vaša ljubav prema hodočašću?

Vlč. Dominik: Ljubav prema hodočašću godinama je polako rasla u meni kroz razna putovanja. Kao dijete imao sam mogućnost ići na razna putovanja. U mladosti sam sudjelovao u mnogim hodočašćima, a s mladima prvi puta 1988. odlazim na „Hodočašće mira

i povjerenja“ u Francusku, u maleno mjesto Taize, da bih narednih 14 godina vodio na ovo hodočašće mlade iz Subotičke biskupije. Za vrijeme teološkog studija u Slovačkoj pa sve do danas odlazim s mladima na hodočašće pješice „Muraň – Levoča“. Od 2004. godine sam Povjerenik za pastoral mladih BK i povjerenik za hodočašća naše biskupije za mlade. U tim godinama organizirao sam razna hodočašća i bio s mladima na susretu s Papom u Kölnu, Osijeku, Banjoj Luci, Krakowu... Spominjem također odlazak na „Mladifest“ u Međugorje.

Zv.: Kada ste počeli organizirati hodočašća i za odrasle?

Vlč. Dominik: Mladi s kojima sam dugo godina putovao na razna hodočašća odrasli su i želja za hodočašćima se nastavila. U Godini milosrđa hodočastili smo u Rim, a od 2016. u suradnji sa slovačkom agencijama vodio sam hodočašće u Svetu zemlju. Kasnije se na poziv drugih agencija uključujem u razna hodočašća vezana za marijanska svetišta: Loreto, Lurd, Fatimu, Šaštin, Santiago de Campostelo, Padovu, kao duhovna pratnja, ne samo na području Subotičke biskupije već i šire.

Zv.: Što vas je potaknulo krenuti na ovako zanimljivo hodočašće?

Vlč. Dominik: Nakon ovih par godina aktivnijeg hodočašća po marijanskim svetištima rodila se ideja da posjetim i najveće marijansko svetište na svijetu Guadalupe - Meksiko (Južna Amerika) koje posjećuje 20.000.000 hodočasnika godišnje. Bilo bi dobro najprije obići poznata marijanska svetišta u okolini. Stoga sam se ove godine odlučio posjetiti marijanska svetišta u Hrvatskoj, sa završetkom u Međugorju. Iduće godine želim posjetiti marijanska svetišta u Slovačkoj. A 2021. godine, ako bude u Božjoj providnosti, želio bih hodočastiti u Meksiko kada se slavi 490 godina ukazanja Gospe u Guadalupe.

Zv.: Zašto hodočašće autostopom i bez novca?

Vlč. Dominik: Dok sam bio na župi u Sonti, na župna vrata pokucali su mi zanimljivi hodočasnici koje sam primio na prenoćište: jedna gospođa iz Francuske koja je išla biciklom dunavskom magistralom prema Crnom moru, zatim jedan gospodin iz Njemačke koji je išao pješice do Svete zemlje, i jedan stariji bračni par iz Poljske koji je išao pješice do Međugorja... Sjećanja na hodočasnike koje sam tada primio potaknula su me da moje hodočašće bude malo drukčije i s većim izazovima tj. da doživim Božju providnost i krenem bez novca, a s obzirom na to da je put dugačak, odlučio sam da to ne bude samo hodočašće pješice već i autostopom.

Zv.: Je li vaše hodočašće još netko pratio i tako vam bio potpora na njemu?

Vlč. Dominik: Imam tri sestre koje su u posvećenom životu i one su molitveno pratile moj put. S obzirom na to da smo velika obitelj i imam krug

U hodu prema određenom cilju važno je naglasiti tu čar približavanja, ljepotu susreta, radost koja izvire iz toga susreta sa svetim mjestom koje posjećujemo. Na ovim svetim mjestima Bog nam daje posebne milosti i tu obnavljamo svoja srca i svoju vjeru.

dragih prijatelja, moja sestra blizanka **Kristina** je na WhatsApp-u napravila grupu „Marijin hodočasnik“ kako bih mogao pratiti gdje se nalazim, a ujedno i da oni mogu doživjeti svako hodočasničko mjesto u koje dolazim, kao da su ondje sa mnom. Oni su zvali znance ako je nešto zatrebalo. Zato sam nakon povratka kući na blagdan Blažene Djevice Kraljice svima zahvalio na molitvama koje su pratile ovo hodočašće.

Zv.: Kako je biti autostoper i jesu li vam često stajali ili su pak bili sumnjičavi?

Vlč. Dominik: Nakon ovog iskustva mogu reći da su autostoperi jako veliki vjernici. Oni vjeruju da će im neko stati. Sama činjenica da sam stigao do Međugorja znači da je ipak netko zaustavio automobil i stao da me poveze. Iako je prolazilo na stotine automobila pored mene...

Zv.: Kako je izgledao susret s vozačima?

Vlč. Dominik: Vozače sam nazivao svojim dobročiniteljima. Ove godine sam bio u Fatimi i kupio svjetleće krunice da bih svakome vozaču dao na dar. Ponio sam 200 krunica. Kod kuće sam prije izmolio nad njima molitvu za onoga kome ću ih dati. Kada bih ušao u automobil, najprije sam se pozdravio i zahvalio što me je povezo, dao krunicu i rekao da sam izmolio molitvu za njega. Ondje gdje sam prespavao ostavio bih bočicu u kojoj se nalazila sveta voda iz Lurda i našu obiteljsku sliku (Isus prisutan kod obiteljskog stola – slika potječe na zajedničku obiteljsku molitvu).

Zv.: Kako su ljudi reagirali na vas i vaše hodočašće?

Vlč. Dominik: Kada sam boravio u nekom svetištu i imao sv. misu, nekada bih na kraju govorio o svom hodočašću. Većinom su ljudi bili ganuti mojim svjedočenjem i uvijek se netko javio da mi pomogne oko prijevoza ili na bilo koji drugi način. Od vozača na putu bilo je više njih koji su me potpomogli, ali spomenuo bih tu osobito jednog trenera košarkaškog kluba i jednog poslodavca koji su bili oduševljeni mojim hodočašćem tako da su me i počastili.

Zv.: Anegdota s hodočašća...

Vlč. Dominik: Posebno moram naglasiti deseti dan mog hodočašća. Toga dana sam započeo slavljenjem sv. mise u svetištu Gospe Trsatske, preporučio sam se

zanimljivo uvidjeti kako su se neki dani poklapali s Gospinom zaštitom. Moj polazak na hodočašće je bio 16. srpnja, na Gospu Karmelsku, što znači da me je Marija ispratila na put. Tijekom 16 dana hodočašća prešao sam 1.200 km uz Božju i Marijinu pomoć u liku dobročiniteља. Dana 31. srpnja sam stigao na cilj u Međugorje na dan svojega ređenja – 15. obljetnicu. Zatim sam pet dana ostao na Mladifestu. Na Snježnu Gospu, 5. kolovoza, vratio sam se doma i sljedećega dana otišao u Doroslovo i Aljmaš zahvaliti Gospi za sve milosti i dobročinstva ovog hodočašća, a na blagdan BDM Kraljice i svima onima koji su pratili moje hodočašće.

Zv.: Što ste naučili iz ovoga iskustva?

Vlč. Dominik: Volim se nekad poslužiti primjerom iz psihologije koji kaže da se uvijek nešto dijeli na tri trećine. Ima jedna trećina ljudi koja će odobravati ovo što sam radio, jedna trećina koja će biti protiv i jedna trećina kojoj je svejedno što činim. Tako da je uz mene stalno bila Blažena Djevica Marija i usput

Don Bosco je rekao: „Imajte povjerenje u Mariju i vidjet ćete čudesa“. Ja sam bio svjedok tih čudesa. Marija je bila uza me i stalno mi je slala dobročinitelje na putu, jednog za drugim...

mi slala uvijek ovu trećinu koja je bila za ovo što činim. Na ovom hodočašću sam se isključio od vremena. Vrijeme mi ništa nije značilo jer nisam imao određeno vrijeme u koje moram nekamo stići. Sve je teklo u miru i predanosti u Božju providnost i Marijinu

zaštitu. Sve vrijeme sam uživao ljepote svetišta, s prijateljima i ljudima koje sam susretao na svom putovanju.

Zv.: Što bi ste poručili čitateljima Zvonika?

Vlč. Dominik: Imam pitanje i odgovor: Zašto je Ivan ostao jedini ispod križa s Marijom i zašto nije izdao Isusa ili se razbježao se kao i ostali? Zato što se držao Marijinih skuta. Znači, ako se držimo Marije nećemo u životu pogriješiti jer nas ona dovodi k Isusu. K tomu bi još dodao da od Marije trebamo uzeti što nam daje na svim hodočasničkim mjestima i u porukama – a to je molitva svete krunice. Zato rado dolazim na marijanska svetišta jer me Gospa jednostavno vuče k sebi. Hodočašća su dani milosti koje nam Marija pruža. Ja sam sve vrijeme to osjetio i bio praćen njezinim zagovorom i blagoslovom. Ovo milosno hodočašće sam ujedno doživio i kao Gospin dar za moju 15. godišnjicu svećeništva.

Majčici jer taj dan je preda mnom bio dugačak put. Moj cilj je sada bio Split, s time da to trebam prijeći za par dana. Sve je ovisilo o tomu koliko dobročinitelja bude na putu. I tako sam krenuo. Don Bosco je rekao: „Imajte povjerenje u Mariju i vidjet ćete čudesa“. Ja sam bio svjedok tih čudesa. Marija je bila uza me i stalno mi je slala dobročinitelje na putu, jednog za drugim... Toga dana sam prešao 400 kilometara. Zadnji dobročinitelj me dovezao do Solina. Bila je to jedna obitelj s malom djecom u autu. Oni su mi rekli da dok su se vozili djeca su me primijetila kako stopiram i rekli: „Mama, tata pa to je svećenik!“ I mi smo na obližnjoj cesti napravili zaokret i došli po Vas“.

Zv.: Jeste li na ovom hodočašću doživjeli osobitu milost?

Vlč. Dominik: Mogu reći da me Božja providnost i Marijina ljubav pratila cijelim hodočašćem. Bilo je

Gospodine, smiluj se prijatelju

Gospodine, smiluj se prijatelju
koji je umro noćas.
Nikad nije rekao da vjeruje u tebe,
ali živio je onako kako bi mnogi kršćani
morali živjeti.
Nije išao u crkvu,
ali je išao na sva mjesta gdje se može pomoći
čovjeku.
Molio nije nikada,
ali je tražio istinu.
Nije znao za sakramente,
ali je kao dobar stručnjak znao za druge stvari
korisne ljudima.
Nije govorio o kršćanskoj ljubavi,
ali ljubio je ljude.
Umro je noćas.
Mlad, a teško bolestan.
Možda nije spoznao u patnjama svojim
da si ti Put, Istina i Život.
Možda je umro ne misleći na tebe.
Ali živio je za tebe
ne znajući to.
Ti, Gospodine, ne možeš biti nemilosrdan.
Smiluj se prijatelju
koji je umro noćas.

Ljiljana Matković-Vlašić

Duhovna glad

Duhovna je glad uvijek puno veća i jača u čovjeku od tjelesne gladi. To znamo iz iskustva, ali vidimo i u evanđeljima kako je narod hrlio slušati Isusa. Ljudi dok su sjedili do Isusovih nogu, zaboravljali su na svoje tjelesne potrebe. Uopće im nije padalo na pamet da je već bilo kasno i da bi trebali i pojesti nešto. Dok se sluša Isusa, dok smo u prisutnosti Boga koji nam hrani dušu, jednostavno se zaboravlja tjelesna glad. *Čovjek ne živi samo o kruhu nego od svake riječi koja izlazi iz Božjih usta.* Naša glad prvobitno je duhovne naravi – glad srca, glad za Bogom – a kada nam je ta najelementarnija potreba zadovoljena, zapravo ni ne primjećujemo ono ostalo. Čovjek zaboravlja na sebe, na svoje sitne svagdašnje probleme. Ako smo siti u duši onda puno lakše znamo podnijeti izazove života. Imamo snage, sve nam ide nekako glatko, sve ima smisla. Čovjek ne strepi, nije

dio. To su najslađi, najukusniji trenuci ljudskoga života. Kada smo siti u duši, ne samo da zaboravljamo naše jade, već imamo snage za borbu, za odricanje, za sebedarje, imamo snage za trpljenja, ništa nas ne može uzdrmati. Davao je zapravo onaj koji živi samo o kruhu – jer je on na osobnoj razini mrtav. Osoba prvobitno živi od ljubavi, od jedne riječi, od jednog pogleda, od pažljivosti druge osobe. Zato trebamo osvijestiti tko smo – i za čim, bolje rečeno za kim čeznemo. Isus nam govori da naše svagdašnje brige zapravo nisu naše prave i najvažnije brige.

Naše blagovanje ne smije ostati na razini hranjenja tijela. Blagovanje dostojno ljudske osobe događa se jedino u svjetlu vječne gozbe. U svjetlu ljubavi, zajedništva, međusobnoga darivanja. Sjesti za stol s drugima, dijeliti s njima kruh koji nas hrani – događa se u atmosferi poštivanja, otvorenosti, pažnje, gostoprimstva.

Naša glad prvobitno je duhovne naravi – glad srca, glad za Bogom – a kada nam je ta najelementarnija potreba zadovoljena, zapravo ni ne primjećujemo ono ostalo.

zabrinut, nije opterećen samim sobom, što će pojesti ili popiti, što će obući. Čovjek biva ispunjen i zadovoljan iznutra – i ima osjećaj da ima svega u izobilju.

I tu se obistinjuje ono što Isus kaže: *Tražite najprije Božje kraljevstvo i sve ostalo će vam se nadodati.* Bog će se pobrinuti i o našem tijelu, on zna da nam je i tijelu potrebna hrana. Ali redosljed je važan. Bog nam želi prvobitno duše nahraniti, to je najvažnije. Ta glad je prvotna i tu glad treba najprije eliminirati. *Zato vam kažem: Ne budite zabrinuti za život svoj, što ćete jesti ili što ćete piti; ni za tijelo svoje, u što ćete se obući. Nije li život važniji od hrane, i tijelo od odijela?* Kada sjedneš do Isusovih nogu – kada mu se predaješ, kao ovo mnoštvo ili kao Marija koja ga je slušala – onda izabireš najbolji

To uvijek nadvisuje punjenje želudca. Kod ljudskog blagovanja uvijek je više riječ o našem srcu nego o našem želudcu, uvijek je prisutna na neki način ona transcendentna dimenzija, sama Božja stvarnost. Za stolom

mi zapravo uvijek više blagujemo ljubav drugih nego ono materijalno jelo, ljubav ljudi koji nas prihvaćaju, koji vode brigu o nama, kojima smo važni, koji nam se daju. Bog je tada prisutan među nama, on nas povezuje. Na svetim misama uvijek iznova osvježujemo tu našu duhovnu, nutarnju glad. Okupljamo se oko Isusa, želimo sjesti do njegovih nogu, želimo ga slušati. Bez te hrane, bez Božje riječi i Euharistije duša bi nam umrla od gladi. Na svetim misama zapravo zaboravljamo sebe i svoje probleme, slušajući Isusa zaboravljamo čak i na svoje tjelesne potrebe. A onda nahranjeni duhovnom hranom, vraćamo se u svoje domove i dok sjedamo za stol s našim najmilijima, u nama i s nama je prisutan onaj koji će se pobrinuti za sve ostalo.

Trebalo bi...

Kada bismo počeli živjeti u pravičnijemu društvu u kojemu nepravde nema i u kojemu se svaki pokušaj nanošenja nepravde oštro sankcionira, a to onda djeluje preventivno, to bi bilo odlično. Počeli bismo uviđati kako je nepravde sve manje, do nas bi stizalo sve više informacija o sretnim završetcima društvenih zavrzlama, društvo bi napredovalo i mnoštvo posljedičnih odnosa u njemu počelo bi se poboljšavati. Oni koji su nepravde nanosili trajno bi se popravljali, a potencijalni novi počinitelji nepravde na nju bi sve rjeđe pomišljali.

Kada bi naše obitelji počele više cijeniti obiteljsko zajedništvo, više se voljeti i poštivati, kada bi se obiteljski problemi rješavali odmah, čim nastanu, komunikacijom, uvažavanjem i ljubavlju, obitelji bi sve više pridonosile sveopćemu boljitku društva. One bi time počele obnavljati i Crkvu: pojačala bi se obiteljska molitva, mise bi bile ozbiljno shvaćene i cijele obitelji bi neizostavno nedjeljom sudjelovale na euharistiji, a djeca bi s radošću, uz pomoć, vodstvo i učenje od roditelja i kateheta, počela živjeti sakramentalnim životom od koga nikada ne bi odustala. Bilo bi sve manje rastava braka.

Kada bi usporedo s procvatom pozitivnoga obiteljskoga ozračja škola počela bivati mjestom usavršavanja ljudskosti, učenja životnim vrlinama, poštivanju i vrednovanju znanja i vještina te njihova umnažanja i usavršavanja, ne bi bilo „markiranja“ sa školskih sati, mrzovoljnog odlaska u školu i potrebe da roditelji svoju djecu tjeraju da uče. Učenje se ne bi poistovjećivalo s naporom, već bi bilo prirodan tijek dobro isplaniranih procesa u kojima svi igrači znaju jasno svoje uloge i njima su potpuno predani. Odbacivanje, etiketiranje, vršnjačko nasilje, problemi s probanjem cigareta pa čak i droge u školi polako bi se smanjivali i prestali, jer bi, vremenom, bilo sve manje uvjeta koji do njih dovode.

Kada bi slijedom prethodnoga, poljoprivreda postala toliko cijenjena u društvu koliko je velik trud poljoprivrednika da, sukladno prirodnim ciklusima proizvedu dovoljno hrane ne znajući koga će ona nahraniti, ne bi bilo prosvjeda poljoprivrednika. Ono što se proizvede pravedno bi bilo plaćeno jer bi i sama načela ekonomije bila prožeta željom da nitko u lancu proizvodnje hrane ne ostane nezadovoljan, zaknut i odgnut.

Kada bi od strane države ustrojene službe počele sve činiti za dobro zajednice, za čije su potrebe i ustrojene, zajednica bi bila zahvalna i osobe koje su angažirane kao službenici zajednice cijenjene. Ne bi bilo razloga za korupciju, mito, zelenaštvo, jer bi se ono sukladno prvoj izrečenoj pretpostavci otkrivalo, kažnjavalo, a kazne bi

djelovale preventivno na možebitne ostale službenike zajednice. Ne bi bilo mrzovoljnosti, površnosti, neljubaznosti i otesitosti: ozračje zadovoljstva služenja zajednici bilo bi osnovna značajka ovog važnog dijela društva.

Kada bi se više kršćana usredotočilo na promidžbu normalnosti, to bi bio hvale vrijedan zadatak koji bi sigurno, vremenom, i uz molitvu donio svoje plodove. Ljudima našega okruženja, a tu uključujem i članove Crkve, potrebno je često ukazivati na primjere osoba, pojava, procesa koji su vidljivi, učinkoviti i živi, a koji pridonose da se krivo ispravi, nejasno pojasni, netočno zamijeni točnim. Potrebno je to sve iznijeti na svjetlo jer su nositelji normalnosti malobrojni, samozatajni, često pritisnuti navalom nenormalnoga, deprimirani i javno nevidljivi. Sve načine na koje se nenormalno iznosi u javnost i čak propagira kao normalno treba koristiti kako bi se nenormalno razobličilo. Evanđelje u tomu može biti dobar saveznik.

Kada bi, konačno, Crkva (crkveni službenici i Božji narod) na našim prostorima prepoznajući svoju veliku ulogu, značajno mjesto u spletu društvenih odnosa i tijesnu vezu sa svakim vjernikom željela biti značajniji čimbenik u ovdašnjoj javnosti, to bi svakako mogla i to bi joj donijelo nove blagoslove i, vjerojatno, niz poteškoća. No, Crkva – mi koji je činimo – ne smije ostati nijema jer upravo i jedino ona – mi koji je činimo – jedino može postići da ovakav put k sveopćem boljem ne bude utopija. Mi – Crkva – smo specijalci. Od nas započinje posao. Svakog jutra ponovo. I, svidjelo se to nama ili ne, nećemo doživjeti da se taj posao završi. Ipak, od njega na smijemo bježati.

Kada bi... Trebalo bi... Mogla bih... Ne, neće uspjeti... Sve počinje sa mnom i s tobom! Nemamo drugoga recepta nego živjeti Evanđelje. Početak novoga radnog godišnjeg ciklusa je pravo vrijeme za to.

12. lipnja Blaženi Josip (Józef) Stanek

Blaženi Josip Stanek je rođen 4. prosinca 1916. godine u Krakovskoj nadbiskupiji na poljsko-slovačkoj granici u selu Łapsze Niżne. Selo ima nešto manje od 1500 stanovnika. Do Prvog svjetskog rata u selu su živjeli mahom Slovaci. Josip Stanek je umro 23. rujna 1944. godine u Varšavi. Gimnaziju je završio u Wadowicama kod redovnika palotinaca. Stupio je u taj red, te je 15. kolovoza 1937. godine položio svoje prve zavjete. Teologiju je studirao u gradu Ołtarzew, a 7. travnja 1941. zaređen je za svećenika. Blaženi Josip Stanek je kao svećenik studirao sociologiju na Sveučilištu u Varšavi. Kako su Nijemci namjeravali razoriti grad i na mjestu grada izgraditi umjetno jezero, tako je Varšavsko sveučilište 1941. godine djelovalo u tajnosti. Za vrijeme Varšavskog ustanka 1944. godine Stanek je bio bolnički kapelan, a surađivao je sa skupinom Kryśka koja se borila za neovisnu Poljsku. U drugoj polovici kolovoza imenovan je vojnim kapelanom u gradskoj četvrti Czerniaków. Tada se uključio u skupinu Kryśka i u borbu za neovisnu Poljsku. Josip Stanek je djelovao pod pseudonimom Rudy („Rudy“ = crveni zbog svoje crvene kose). Slavio je svetu misu, ispovijedao, ljude je pripravljaio na smrt, spašavao ranjene i ljude ispod ruševina, pomagao je izlomljenim ljudima, molio za umrle i pale. Svjedoci govore da je bio čovjek iznimne hrabrosti i velike revnosti. Mnogi ljudi upravo njemu zahvaljuju svoj život. Josip Stanek je odbio mogućnost da prijeđe Vislu i tako se spasi od nacista. Želio je ostati uz vojnike i civile koji nisu mogli na drugu obalu Visle. Tako je blaženi Josip dijelio njihovu sudbinu.

Nakon što je ustanak propao Josip Stanek je pao u ruke SS jedinica, te je 23. rujna 1944. godine doveden pod vješala. Ispod vješala je blagoslovio ljude. Dok je stajao pod vješalima, ispred njega su provodili vojnike i civile u tamnicu. Tako su blaženoga Josipa htjeli pokazati kao „najvećeg bandita ustanka“. Njegova smrt je trebala zastrašiti vojnike i civile da odustanu od borbe za slobodu. Blaženi Josip imao je 27 godina kad je obješen. Sveti papa Ivan Pavao II. 13.

lipnja 1999. godine proglasio je Josipa Staneka zajedno s još 107 poljskih mučenika blaženim. Njegov spomendan se slavi 12. lipnja.

Tko su palotinci?

Palotinci za sebe kažu da su zajednica svećenika i laika koju je utemeljio sv. Vinko Pallotti 4. listopada 1835. Sveti Vinko (*21. 4. 1795. + 22. 1. 1850.) je uvidio potrebu za oživljavanjem vjere i širenjem ljubavi kršćanskog puka. Osobitu skrb iskazivao je odbačenima, sirotinji svake vrste, na smrt osuđenim zatvorenici. Otvorio je obrazovne ustanove za mladiće i djevojke s ulice. Glavna Vinkova ideja je da su svi vjernici snagom krštenja pozvani aktivno sudjelovati na spasenjskom poslanju Crkve u današnjem svijetu. Palotinci nisu ni redovnici ni kongregacija. Oni su apostolsko društvo u kojemu se živi zajedno u većim ili manjim skupinama, ovisno o polju rada. Službeno ime palotinaca je „Družba katoličkog apostolata“ (SAC). Ovaj naziv pretpostavlja da su svi kršteni dužni vršiti apostolsku službu, svatko prema svojem staležu i mogućnostima. Palotinci rade na unutarnjim i vanjskim misijama, djeluju na području jedinstva Crkve, na izobrazbi svećenika i laika, služe bolesnicima, vode župe. Na brizi imaju dušobrižništvo obitelji i studenata. Kao apostolsko društvo provode zajednički bratski život koji se ne ograničava na dužnost zajedničkog stanovanja. Glavni razlog postojanja Družbe u skladu je s Kristovim poslanjem „kod svih članova naroda Božjega oživjeti vjeru i razgorjeti ljubav, kako bi se širenjem vjere i ljubavi što skorije cijelo čovječanstvo našlo u jednomu Kristovu stadu“. Općenito se može reći da je cilj Družbe jačanje suradnje svih članova Crkve: svećenika, redovnika i laika. Djelovanje palotinaca najčešće se događa u župama. U svijetu palotinci vode 329 župa. Zajednica palotinaca u svijetu broji 2300 članova.

Palotinci u Hrvatskoj

Između dva svjetska rata palotincac Bernhard Sieber (1913. – 1993.) 1939. godine došao je u bačku župu Filipovo (Bački Gračac), gdje su mu se pridružila dva dječaka koji su izrazili želju da postanu svećenicima. Bili su to p. Martin Juritsch (1928. – 1999.) i p. Sebastian Mueller (1928. – 1991.). Njima se pridružio i Josef Milla, iz Tomašanaca, čiji su roditelji bili podrijetlom iz Filipova. Sva su trojica postali svećenici palotinci, a p. Juritsch je postao i generalni rektor (1983. – 1992.). Godine 1968. su njemački palotinci u današnjoj Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji okupili 21 sjemeništara od kojih su samo dvojica maturirali, ali nitko nije postao palotincac. Prvi hrvatski palotincac je zaređen 1974. godine. Prva palotinska župa je osnovana 15. travnja 1977. godine u Vinkovcima kao župa svetoga Vinka Pallottija. Palotinci su 1. siječnja 1981. godine preuzeli nekadašnju isusovačku rezidenciju sv. Jurja u Petrovaradinu. Odatle su opsluživali i župu Srijemska Kamenica. Godine 1992. lijepo obnovljena rezidencija i crkva su vraćene biskupiji. Danas palotinci djeluju u Vinkovcima i u Zaprešiću.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Ispovijed (7)

Isus i Majka Crkva nadaju se obraćenja grešnika dokle god diše. (Theologia pastoralis, 003369)

U prošlom broju Zvonika govorili smo o prve dvije kategorije bolesnika koje je o. Gerard kao ispovjednik bolesnika dobro poznavao. To su: osjetljivi bolesnici i sklerozni bolesnici. Nastavljamo govoriti o trećoj i četvrtoj kategoriji bolesnika, prema kojima trebamo imati puno ljubavi i kršćanske skrbi za njihovu bolest i njihove duše.

Treća kategorija bolesnika o kojima o. Gerard govori jesu oni koji su okorjela srca za svetu ispovijed i sakramente. O okorjelom grešniku za duhovni i sakramentalni život o. Gerard kaže: *Nema veće mračnosti, od duhovne mračnosti* (Biser mišljenja, 004525). Unatoč takvoj definiciji okorjeloga grešnika, o. Gerard vjeruje da se *Isus i Majka Crkva nadaju obraćenja grešnika dokle god diše* (Theologia pastoralis, 003369). Prema svim bolesnicima o. Gerard se ravnao sljedećim načelom. Najprije bi za bolesnika molio i činio pokoru za obraćenje bolesnika koji su odbijali pomiriti se s Bogom. Potom bi ih redovito posjećivao, s njima razgovarao i stekao povjerenje bolesnika te im nudio sakrament pomirenja. Navodim istiniti događaj jednog bolesnika koji je bolovao od raka, okorjelog grešnika kojega je o. Gerard često posjećivao i nudio mu sv. ispovijed. Njegova žena bila je praktična vjernica i brinula se o stanju njegove duše i molila za njega. Posjećivanje je dugo trajalo, ali je sve izgledalo uzaludno. Kada je o. Gerard posljednji puta pohodio bolesnika, nije ga uspio pridobiti za sv. ispovijed i da se pomiri s Bogom. Sluga Božji je primijetio da mu se približava kraj života, a on i dalje odbija sv. ispovijed. Izišao bi iz kuće i nastavio šetati ispred bolesnikove kuće, moleći za njegovo obraćenje. U međuvremenu, bolesnik je osjetio da će umrijeti i zatražio da mu ponovno dozovu o. Gerarda. Supruga je poslala služavku po o. Gerarda, a on je bio pred kućom i rekao: „Tu sam.“ Obistinila se u ovom slučaju Gerardova *nada obraćenja grešnika dokle god diše*. Bolesnik se ispovjedio, primio sakramente umirućih i mirno preminuo.

U Gerardovu duhovnom i pastoralnom djelovanju ističe se izraz „liječiti duše“. Ono se sastoji u povezivanju duša s Kristom: *Isuse, kao svećenik neka nastavljam Tvoje zemaljsko poslanje, molitvom i pastoralnim djelovanjem, tako će biti naše ponizno tijelo*

slično Isusovom slavlom tijelu, kao vrt pun proljetnoga cvijeća (Isto, 003375). Duše se liječe Božjom milošću. Na osobnom planu o. Gerard odlučuje: *Sve činiti da Bogu privlači, da sve hvali Boga* (Isto, 003099). Otac Gerard moli Boga: *Dajte mi milost da po njoj djelujem i sve i svakog milujem* (Isto, 002842). *Gost mi je Isus i svaki čovjek kada imam s njime posla. Isusa gostim kada mu na razne načine ugodim* (Isto, 003100). U rukopisu koji nosi naslov „Milosrdnost“, o. Gerard zapisuje: *Osobito ću na duše paziti jer su skupe kao Isusov život. S Isusom se nadmećem, kada za duše radim i umirem* (Isto, 004016). Svjestan je da kada je prožet ljubavlju, kontemplacijom, uzornim svjedočanstvom života, tada je propovijedanje i pastoralna zauzetost najbolji lijek za duše. On želi: *Iz dobroga srca šećer dijeliti* (Rukopis Milosrdnost, 93). *Kada drugo ne mogu, molit ću se Bogu: grešnicima obraćenje, patnicima olakšanje* (Theologia pastoralis, 646). Gerardov „recept“ je i danas aktualan. Osobni život svakog pastoralnog djelatnika počinje susretom s Kristom, u Kristu i po Kristu donosi željene plodove *liječiti duše*. Zato treba: *Letjeti u boj, kao vrijednih pčela roj!* (Isto, 003375).

Četvrta kategorija bolesnika za o. Gerarda su „odijeljena kršćanska braća“. I oni su pozivali o. Gerarda svojim bolesnim članovima obitelji. U vlastoručnom zapisu „Causus conscientiae“, o. Gerard izražava svoje mišljenje ovim riječima: *Ako je odijeljeni kršćanin u smrtnoj opasnosti (graviter decumbens), neka izvrši čin vjere, ufanja i ljubavi, savršeno pokajanje uz vjerovanje u sve što je Bog objavio. Jednako tako želi koristiti sva sredstva spasenja s odlukom više ne griješiti, svećenik mu može dati odrješenje* (Causus conscientiae, 009272). *Gospodin je sama dobrota, grešnike on na put privodi* (Ps 25). Ovaj psalam najbolje definira našeg slugu Božjega kao brižnog djelatnika među bolesnicima. Njegov pristup prema „odijeljenoj braći“ nije bio prozelitizam, već iskrena skrb za njihove duše, osobito kada su ga bolesnikovi ukućani pozivali da dođe, moli i podijeli sakramente.

(nastavlja se)

Gerardov „recept“ je i danas aktualan. Osobni život svakog pastoralnog djelatnika počinje susretom s Kristom, u Kristu i po Kristu donosi željene plodove *liječiti duše*. Zato treba: *Letjeti u boj, kao vrijednih pčela roj!*

Proslava bračnih jubileja u Žedniku

U crkvi sv. Marka Evanđelista u Žedniku, 22. rujna dvanaest parova proslavilo je svoje bračne jubileje.

Pod svečanom svetom misom koju je predslavio župnik **Željko Šipek**, za svoj zlatni jubilej Bogu su zahvalili: **Josip i Gizela Dulić, Gyula i Éva Faragó, Kálmán i Kata Borsos**. Za 40 godina braka zahvalili su **Blaško i Marga Lipai**, a za 35 **Petar i Terezija Zvekanov**. Trideset godina proslavili su: **Stanko i Otilija Ivanković, Stipan i Katica Skenderović, Franjo i Anica Stipić i Tomica i Marta Tikvicki. Šime i Ruža Davčik** zahvalili su na 20 godina, a za 5 godina braka **Miroslav i Ivana Sekulić te Damir i Milena Ištvanović**. Svi oni ušli su u svečanoj procesiji u crkvu. Jubilarci su i animirali ovo misno slavlje kroz službu riječi i molitvu vjernika. Nakon prigodne propovijedi, obnovili su svoju privolu, a župnik **Željko** blagoslovio je njih i njihovo prstenje koje je simbol neraskidive bračne ljubavi.

Na samom kraju euharistijskog slavlja, **Karolina Šarčević** je uz zvuke glazbe kantora **Nikole Ostrogonca**, u čast jubilaraca pročitala pismo koje je mladenka na vjenčanju čitala svom odabraniku. Nakon blagoslova uslijedilo je zajedničko fotografiranje za uspomenu na ovaj dan, a po izlasku iz crkve jubilarce i sve nazočne dočekao je tamburaški sastav *San* koji je zasvirao kolo. Druženje je dalje nastavljeno u vjeronaučnoj dvorani uz glazbu. /**Ljubica Vukov**/

Oštećen i popravljen krov na tornju žedničke crkve

Nevrijeme koje je pogodilo Suboticu i okolicu 9. rujna, oštetilo je i toranj na crkvi sv. Marka Evanđelista u Žedniku.

Ljudi koji su se zatekli u blizini crkve, s nevjericom su promatrali kako jak vjetar podiže lim s krova tornja na crkvi i strahovali da ga ne baci dolje. Vrlo brzo štetu na tornju uočio je i župnik **Željko Šipek** i vidjevši što se dogodilo, odmah obavijestio sve članove Pastoralnog vijeća te zamolio za pomoć – prijedloge i sugestije što i kako napraviti da se šteta što prije otkloni. Još istoga dana gotovo svi vijećnici su se zanimali za nastalu štetu, bilo da su osobno došli ili se interesirali putem telefona, do toga da je od strane jedne vijećnice odmah kontaktirana i jedna građevinska tvrtka. Za nastalu štetu su se interesirali i drugi naši župljani i nudili pomoć za njenu sanaciju. Sutradan, 10. rujna, župnik je sazvao

izvanrednu sjednicu Pastoralnog vijeća s jednom točkom dnevnog reda – prijedlozi i sugestije za saniranje nastale štete na tornju. Svi vijećnici bili su odlučni da je ovaj problem neophodno rješavati hitno i pokazali spremnost maksimalno se zauzeti za to, što su i djelovanjem potvrdili. Dana 12. rujna župnik je obavijestio vijećnike da 13. rujna započinju radovi na tornju, a 13. rujna u poslijepodnevним satima krov je već bio popravljen.

Bogu hvala, šteta nije bila onako velika kako se u prvih danima činilo. Velika hvala majstorima koji su imali razumijevanja za ovaj problem i prihvatili uraditi popravak oštećenog krova na tornju. Na nedjeljnoj svetoj misi 15. rujna, župnik je izvijestio zajednicu o tomu što se proteklih dana događalo i zahvalio svima koji su ponudili bilo kakvu pomoć u otklanjanju problema, a napose članovima Pastoralnog vijeća. /**Ljubica Vukov**/

Svjedočanstvo o hodočašću u Međugorje

Blago Bašić već 15 godina odlazi na hodočašće u Međugorje motoricom *Tomos* automatik. Prvi put na hodočašće išao je iz nevolje koja ga je zadesila u životu i tom prilikom osjetio je Božju nazočnost i pomoć.

S tog hodočašća u svoj rodni Sombor vratio se veseo i raspoložen. Na sva ostala hodočašća išao je

gost na televizijama u izravnom prijenosu. I drugi mediji su popratili moja hodočašća kao što su npr. *Somborske novine*, *Hrvatska riječ*, *Magyar Szó* i *Televizija Sreća*. Dva puta sam bio gost *Radio Marije*, a i *Zvonik* je pisao o meni nekoliko puta. Ovim putem želio bih svima zahvaliti. Moje posljednje hodočašće prošlo je bez većih problema. Tom prilikom prešao sam Srbiju, Crnu Goru, Hrvatsku, jedan dio Bosne i Hercegovine. U Međugorju sam obavio sve što treba, duhovno sam se napunio i sretno se vratio kući, zaključuje hodočasnik Blago. /B. B./

iz zadovoljstva. Znao je ima netko tko mu pomaže i netko tko mu daje volju za životom. Svako putovanje u Međugorje bilo je drugačije već samim tim što je uvijek išao drugim putem. Svako putovanje koristio je kako bi usput širio Božju Riječ. Puno toga dogodilo mu se na tim putovanjima. I onda kada mu se činilo da je sve gotovo i da mu nema pomoći i izlaza, osjetio bi Božju ruku koja bi ga spašavala. *Zahvaljujem stoga Gospodinu za sve što mi je učinio u životu. Mnogi mediji su dosta pozornosti posvetili ovim mojim hodočašćima. Televizija Novi Sad je u zadnje četiri godine čak i snimala moj odlazak i dolazak na hodočašća. Za Novu godinu čak sam bio i*

Nova sezona na Radio Mariji

Radio Marija već dugi niz godina nakon ljetne programske stanke priprema novu sezonu i obogati svoj program emisijama i novim suradnicima. Nova programska shema započinje u utorak 1. listopada u ranim jutarnjim satima.

Svakodnevno u programu *Radio Marije* moli se Krunica Blažene Djevice Marije, Krunica Božanskog milosrđa, te jutarnja, podnevna i večernja molitva iz Časoslova. Od novih emisija na programu će se naći emisije poput *Nedjeljno razmatranje* koju će uređivati i voditi vlč. **Dragan Muharem**, u suradnji s Caritasom ostvarit će se emisija *Caritas-srce i ruke*. *Razgovaramo kao vjernici* u kojoj će slušatelji moći postavljati pitanja o životu Crkve, a ovu emisiju će uređivati i voditi mons. **Bela Stantić**. Nakon kraće stanke u program se vraća emisija *Kutak ljubavi* koja je humanitarnog karaktera i ima za cilj pomoći potrebitima u nevoljama, urednik i voditelj emisije bit će **Darko Temunović**. U programu *Radio Marije* u jutarnjem programu izdvojena je emisija *Glazba na dar* u kojoj će slušatelji moći poželjeti poslušati pjesmu po izboru. Svake srijede putem *Laudato TV* prenosit će se Papina audijencija iz Vatikana. O kulturi baštine Hrvata u našoj zemlji i u matici Hrvatskoj u emisiji *Kulturna baština* govorit će vlč. **Luka Poljak**, dok će se kroz emisiju *Forum vjernika* obrađivati teme događaja u našim biskupijama, a ovu emisiju će uređivati i voditi **Nela Skenderović**. Od suradnika na *Radio Mariji* dolaze **Mila Kujundžić** i **Ivan Huska** koji će zajedno s **Matišom Dulićem** voditi *Emisiju za mlade*. *Radio Marija* će i u novoj sezoni pratiti sve liturgijske i kulturne događaje i putem valova uživo prenositi. Svakog dana na mrežnoj stranici www.radiomarija.rs i na fb stranici *Radio Marija Srbije* možete pratiti raspored programa i biti informirani o emisijama iz programa. *Radio Marija* trenutačno svoje odašiljače ima u Novom Sadu na frekvenciji 90,0 MHz, u Subotici na 90,7 MHz, u Somboru na 95,7 MHz, u Vrdniku na 88,4 MHz te u Nišu na 102,7 MHz. Program se može pratiti i putem „pametnih“ telefona na aplikaciji *Radio Marija Srbije*. Za detaljne informacije možete se obratiti hrvatskoj redakciji na telefon: 024/600-099. /Zv./

Dragi čitatelji! Na početku još jedne školske i vjeronaučne godine, nove sezone, poslije godišnjih odmora, trebamo novu snagu, nove poticaje, nove misli – nove nas. Počnimo ispočetka, s manje straha i stresa, više ljubavi i osmijeha... (lvh)

Vremenske (ne)prilike u životu kršćanina

Oluja i vrijeme nakon nje

Htjela ne htjela, već dva tjedna razmišljam o oluji koja je nedavno u našim krajevima napravila različite nevolje. Nama je na kući srušila dimnjak i napravila poplavu, mnogima je led potukao polja, rijetko tko nije imao za ispričati što je njihovoj kući, zgradi ili vrtu načinila oluja. Nevrijeme, koje je započelo u trenu, snažno i silovito, od dana na tren načinilo noć, svugdje ostavilo svoje tragove i protutnjilo našim krajevima, ostavljajući i nas same – drugačijima.

Nakon oluje, ljudi su odmah osjetili potrebu podijeliti (čak i na društvenim mrežama) s drugima dojmove, fotografije, priče, opise i činjenice o posljedicama. Prave rijeke vode na cesti, siloviti udari vjetra, tama usred bijela dana... Možda ne toliko puta podijeljeni, ili čak neizrečeni, ostala su osjećanja u nama nastala. Reakcija naše duše na blisku opasnost, misli koje su

nas prodrmale, prestrašile, na tren „smrznule“ i potje-rale na djelovanje. Mnogima je prva misao bila: „Ovo je kraj svijeta!“ Što smo tada osjetili? Čula sam da su djeca u školama zavrištala, mnogi su zaplakali, panika je ponegdje nastala. Poslije sam čula da su pripravnici, iskusni, „budni“ vjernici zapalili tzv. marinske svijeće. Netko se uplašio i kleknuo pred „svetu sliku“ i same usne su krenule moliti „Oče naš“. Djeca su tražila zagrljaj. Majke su se najvjerojatnije sve priupitale jesu li im sva djeca na sigurnom i ako jesu, krenula u podršku, pomoć i tješjenje onih oko sebe. Čula sam pitanje: „Što ćemo sad? Što je ovo, mama?“ Zagrljaji i pogled pouzdanja: „Hej, bit će sve u redu. Sad ćemo za dimnjak pitati tatu, evo već dolazi, a kad se smiri, sve ćemo srediti malo po malo. Ne boj se, već se smiruje. Vidiš – molili smo i već se malo smirilo. Dobro, nije još sasvim, ali bit će, vjeruj!

Hajde, hajde... Bog nas čuva i anđeli čuvari... Ne boj se!"

Naravno, kako se smirilo, tako se počelo čistiti, popravljati što može, skupa u akciju metenja, skupljanja i iznošenja desetina kofa vode. Nakon toga, skupljanje prljavštine koju je voda izvukla iz skrivenih kutova i sad ostavila na vidnom mjestu. Hvala Bogu, prošlo je... Prošla oluja, stala kiša... Hvala ti, Bože! Bilo je strašno, šteta je velika, ali – nitko nije povrijeđen, ostalo će se riješiti malo po malo. Prestanak nevremena je osim osjećaja zahvalnosti donio olakšanje, pa čak i smijeh. Zajednički rad na popravcima i pospremanju. Planove za dalje. Zajedničku molitvu da se sve ipak riješi i izađe na dobro.

U jednom zadatku „Sve što znam o Isusu“ jedna je učenica napisala: „Isus je razbucio stolove“, prepričavajući na svoj način odlomak u Novome zavjetu naslovljen „Čišćenje hrama“. Kada malo razmislimo, nekad se mora i „razbucati“ da bi se očistilo. Kuća. Dvorište. Hram. Tijelo. Duša. Važno je prihvatiti jer ne možemo uvijek shvatiti Božje djelovanje. Isus je „čisteći“ Hram

želio učiniti kuću Oca njegova opet Domom molitve, a ne – kućom trgovačkom, pećinom razbojničkom. Možda je koristio oluju ovaj puta? Da „razbuca“ ponešto, kako reče moja šestašica, pa mi onda to očistimo, s Njim skupa. Možda je želio otkriti, pokazati, ukazati što trebamo popraviti, promijeniti, pospremiti – dok se ne dogodi veća šteta? Možda upozoriti za zovemo stručnjake (majstore, ispovjednike, psihologe...) koje možda treba platiti (novcem, žrtvom, vremenom...), ali koji će nam pomoći da „ozdravimo“ – napredujemo na razne načine, možda baš u zbilji koju smo potisnuli, među ljudima koje smo zanemarili, u djelima koje smo ostavili za neko drugo vrijeme (kad imali više vremena, više novca, više volje...).

Bilo da nam je Bog htio poručiti tako nešto, bilo da nam je želio predočiti kako bi realno mogao izgledati „kraj svijeta“, mi smo još tu. Dimnjaci su srušeni, krovovi odletjeli, bilje potučeno, drva iščupana... Mi nismo. Tu smo. Ostajemo, Isuse, s Tobom do kraja. (vh)

Izazov za roditelje

Kako pomoći svojoj djeci da zavole misu i budu mirna i dostojanstvena u crkvi?

Djeca ponekad znaju odvlačiti našu pozornost tijekom mise, ali tome možemo doskočiti ako se za to unaprijed pripremimo i poslužimo zdravim razumom.

Kao prvo, djeca trebaju biti prožeta osjećajem poštovanja prema misi prije nego što ih dovedemo u crkvu. To je nešto što se ne postiže prijetnjom prije ulaska u crkvu, nego usađivanjem takvog stava tijekom zajedničke molitve kao i cjelokupnim kućnim ozračjem. Djeca koja shvaćaju da je pohađanje mise uzvišeni trenutak u životu njihove obitelji, bez obzira na to što još uvijek mogu zadavati muke roditeljima, postupno će početi shvaćati potrebu pristojnog ponašanja u crkvi.

Jedan hvalevrijedan pristup postupanju s malom djecom u crkvi jest pružati im obilje nježnosti držanjem u naručju, grljenjem i maženjem. Vrlo je vjerojatno da dojenčad i mališani koji takvu tjelesnu naklonost povezuju s crkvom poslije neće praviti probleme. Ali čak i maloj djeci misa može biti fascinantna, posebice ako su roditelji dovoljno mudri da sjednu u prvi red odakle djeca mogu gledati što se zbiva. Jer

misa je drama, liturgijska drama u odjeći punoj boja, često okružena cvjetnim aranžmanima i svijećama. Čak i dijete koje je premaleno da bi moglo razumjeti išta od onoga što se događa može za sebe naći nešto zanimljivo u tome. Otac jednostavno treba odlutalu pozornost svog djeteta vratiti na obred pokazujući mu što se događa. Ako dijete nije koncentrirano na zbivanja na misi, ono se dosađuje ili je uplašeno morem nepoznatih glava oko sebe, ili se osjeća napušteno usred grupe nepoznatih ljudi dok jedan od roditelja odlazi primiti svetu pričest. Roditelji bi trebali nositi svoje dijete sa sobom kada idu na svetu pričest, a mnogi svećenici danas u toj prilici udijele djetetu blagoslov, što pomaže da se dijete osjeća uključeno u zbivanja oko sebe.

Neki možda dvoje oko toga treba li poučavati dijete tijekom mise. Ali nema razloga zašto otac ili majka ne bi došapnuli djetetu kratko objašnjenje onoga što se u različitim trenucima tijekom mise zbiva. Na taj način roditelji ispunjavaju jednu od obveza laičkog svećeništva: vjersko poučavanje vlastite djece. (Iz knjige Barbeau, Clayton C.: *Glava obitelji, Verbum, Split*)

Jutro

Alarm je zazvonio. Svanulo je još jedno rujansko jutro. Trebalo mi je još sna. No, predosjetila sam zvuk alarma. Čak sam u sebi pomislila da je nedjelja i da neću ustati rano. No, još uvijek je bio radni dio tjedna. Pitala sam se: *Kada ću u mirovinu? Zašto moram svako jutro ustati i ići na posao? Zašto se neću do mirovine naspavati?* No, ova pitanja oduzimala su moje vrijeme. Uvijek dam sebi 10 minuta kako bih se još malo izležavala ili kako bih dremnula par sekunda. Redovito uključim svjetlo, uključim tv, jer sam tad sigurna da neću zaspati. Nakon tih 10 minuta izležavanja dođe misao: *E sada moraš ustati i nema stajanja dok se ne vratiš kući.* Ipak, preskočila sam nešto. Moja prva misao kada se probudim i kada shvatim da sam nenaspavana je: *Spavat ćeš kad dođeš kući.* Iako to rijetko radim, ali mi ta kratka rečenica pomogne. Svako jutro kreće u isto vrijeme. Već imam rutinu. Bus, ulazak u tvrtku, zatim pogon. Sve u isto vrijeme. Svaki dan, nekad mi je sve to monotono. Ali sve to prihvatim kao dio svog života, dio dana koji mora biti nečim ispunjen. A dani na poslu su svakakvi, bude i dobrih i loših, dosadnih, zabavnih, uglavnom su

onakvi kakvih ih mi učinimo. :) I kada nekada pijem kavu kažem sebi: *Ma nije mi teško ustati.* I sljedeće jutro se pokajem zbog te rečenice. I onda opet kažem: *Ne, ustati je teško! Ali vrijedi!* Dok putujem na posao često mi dolaze misli odakle mi ovoliko snage, odakle ovakva volja... I onda se sjetim jedne župnikove propovijedi. Tiče se Duha Svetoga. Njegova snaga je svako naše ustajanje, svaki naš dan na poslu, svaka naša rutina. Osim sedam darova Duha Svetoga postoje još mnogi koji su naša svakodnevna snaga. Duh Sveti je naša svakodnevna „baterija“ koju punimo svake nedjelje na misi. Sveta pričest je hrana koja nas drži svaki dan na poslu! Kada to shvatite jutro je lakše.

Svi smo se polako vratili u neku rutinu, školu, fakultet, posao... Svima nama je zazvonio alarm i osvanulo je još jedno jutro. Neka vam ove riječi budu poticaj da lakše ustajete, Duh Sveti pomaže, doista. A sutra, sutra je novo jutro. Sutra je nedjelja, bar za mene, jer ovaj tekst pišem u kasne subotnje sate i ujutro će mi zazvoniti onaj draži alarm kada znam da ću otići na misu. I jedva čekam napuniti svoju „bateriju“. :)

Larisa

Molitva Anđelu čuvaru za zaštitu

Ti, koji neprestano gledaš lice nebeskog Oca i Njegove tajne – ti si moj pratitelj od djetinjstva, moj zaštitnik i vođa u traženju vječnog Boga. Isuse, ti si nam sam otkrio tu tajnu. Od srca ti zahvaljujem za taj veliki dar. Kako dragocjena mora da je moja duša ako anđeo Svevišnjeg pazi na svaki moj pokret i upisuje moja djela u knjigu života. Ti, anđele moj, koga još nikada nisam vidio, ali čija me pristunost usređuje, daj mi da sklopim

prijateljstvo s tobom! Hvala ti što si ostao vjeran Bogu i nisi slijedio Lucifera i njegove pristaše.

Hvala ti što si prihvatio mene jadnoga grešnika. Ta ne izlažem li se svakodnevno opasnosti da postanem nevjeran Bogu? I kako teško griješim svojim propustima! Zato te izabirem za svoga zaštitnika i vođu. Obećavam da ću ti biti odan i slušati te u ime našega Gospodina. Molim te da me opomeneš budem li vrijeđao Boga, da me upozoriš budem li u opasnosti ili nešto propustim.

Moj anđele čuvaru, ne vrši samo svoju službu za mene. Ne budi samo moj zaštitnik, budi mi i prijatelj, ne samo moj pratitelj, već i moj suborac, ne samo moj suputnik, već i moj saveznik! Tebi predajem svoj krsni list: pomози mi da sačuvam svoj krsni savez s Bogom. Tebi predajem svoju vozačku dozvolu: upravljaj mojom rukom na volanu i ne dopusti da nekoga ozlijedim. Tebi predajem svoj vjenčani list: daj mi da budem dobar prema mojim koji su mi povjereni. Daj mi da ne pridajem važnost materijalnim dobrima ovoga svijeta i daj mi da težim za onim što je gore. Očuvaj mi čisto srce da mogu jednom gledati Boga u Njegovoj silnoj krasoti – zajedno s tobom i svim anđelima i svetima. Amen.

Božji znakovi pored puta

Često kroz ovaj život idemo ne osvrćući se, samo gledajući pravo svoj put. Mislimo da je tako najlakše – ideš sam, svojim zacrtanim putem, nikome se ne obraćaš, ništa ne gledaš. No, nisu li Božji znakovi upućeni nama baš tu negdje oko nas? Pored puta, kada se osvrnemo oko sebe, kada promatramo prirodu, druge ljude. Kada slušamo druge ljude. Često se rješenje naših problema, savjeti koji su nam potrebni, nalaze točno „ispred našeg nosa“. Moleći za nešto, tražeći neke odgovore, savjete od Boga, pokušavala sam čuti, razumjeti, ali „čula“ sam samo tišinu. Nisam ništa čula. Bio je muk i praznina. Dok nisam shvatila da mi Bog govori na više

načina. Ne mogu pokušavati slušati i čuti samo njega. On mi govori i drugim načinima. Najljepše je njega čuti, za to nam je potrebno imati čisto i otvoreno srce. Uči u kontemplaciju, meditaciju, slušati srcem. Često meditirajući uspijevamo čuti njegov glas i prepoznati odgovor na svoje molitve, dvojbe, probleme. No, on nam govori i preko Biblije, prijatelja, ... Otvoriš Bibliju i tražiš odgovor. Uvijek ćeš naći nešto što te smiruje, tješi, veseli. Ili prijatelji, ljudi koji su oko tebe. Bog nam govori i preko njih. Da li nekim njihovim iskustvom, primjerom ili njihovim riječima, savjetima. Kada smo u nedoumici, nevolji, na raskrižju ceste i ne znamo što dalje, kamo poći – otvorimo oči i srce i promatrajmo i opažajmo sve. Slušajmo svoje srce, pokušajmo čuti Božji glas, tražimo savjet u Bibliji i slušajmo prijatelje. A tko nam bolje može pomoći nego oni koji nas najbolje poznaju – prijatelji (Bog i naši bližnji).

Jelena Pinter

Rastreseni pauk

Jednoga lijepog rujanskog jutra povjetarac je njihao lagane i kao svila sjajne niti. Samo on je znao otkud su došle. Jedna od tih niti sezala je sve do vrha stabla. Maleni žuto-crni pauk napustio je svoju lagahnu lađicu, spustio se po niti i hvatajući se za lišće prihvatio svog uobičajenog posla. Ispleo je prekrasnu mrežu. Rosa je sljedećega dana ukasila sitne čvorove svojim dijamantima duginih boja. Radoznale i lakoumne muhe padale su u mrežu jedna za drugom. Mali pauk bogato se gostio te postao velik i jak.

Jednoga jutra ustao je rano i ne baš dobre volje. Možda je ustao na lijevi par nogu. Obišao je mrežu da dohvati koji slasni zalogaj za doručak, ali ovoga puta nije ništa našao. Odluči pretražiti cijelu paučinu i počne kružiti uokolo. Odjednom pazi neku čudnu nit. Pogleda bolje. Ona ne bijaše vezana ni s kojom niti u blizini. Protezala se gore nekamo u oblake. Što ju je više promatrao, sve se više ljutio. „Pazi, pazi!“, promrmlja, „može biti da po ovoj niti dolaze lopovi i jedu moju lovinu... Stvarno je ta nit glupa i ničemu ne služi!“ Dohvati je ljutito i presiječe. Istog časa njegova prekrasna paučina popusti, smota se poput stare krpe i pade po njemu. Mladi pauk se tada prisjeti da je jednoga sunčanog dana u rujnu sišao po toj niti i od nje započeo pletiti svoju mrežu. Nažalost, bijaše prekasno. Jedna te nit veže uz tvoga Stvoritelja. Jedino je ti možeš presjeći.

Bruno Ferrero

Anđeli

Draga djeco!

Postoje li anđeli? Svaka crkva ih je puna, ima ih u raznim veličinama i oblicima. Ima malenih, golišavih, kovrčavih, s većim ili manjim krilima, pa i onih većih odjevenih u duge haljine nježnih boja, kažu da ih je vojska na nebu. No, to ćemo vidjeti tek jednog dana kada se preselimo na onaj svijet. Do tada, vjerujemo da imamo onog jednog revnog koji nas stalno prati, anđela čuvara koji nad nama bdije noću i danju, čuva nas kada i najmanje mislimo. Razgovarate li s njim, ima li prijateljstva među vama? Kao i svako prijateljstvo i ovo morate njegovati. Ono jest malo neobičnije, ali je moguće. Postoji puno molitava koje možete izabrati svom anđelu čuvaru te vam donosimo neke od njih, a ukoliko ih još ne znate, brzo ih naučite. Dana 2. listopada slavimo anđele čuvare, stoga, ne zaboravite ni vi svoga posebno „zagrliti“ molitvom toga dana.

ANĐELE ČUVARU MILI
SVOJOM SNAGOM ME ZAKRILI
PREMA BOŽJEM OBEĆANJU,
ČUVAJ MENE NOĆU DANJU.
OSOBITO PAK ME BRANI,
DA MI DUŠU GRIJEH NE RANI,
A KAD S OVOG SVIJETA POĐEM
SRETNOST DA U NEBO DOĐEM,
DA SE ONDJE S TOBOM MOGU
VJEČNO KLANJAT' DRAGOM BOGU.

ANĐELE, ČUVARU MOJ,
DANAS I UVIJEK UZAME STOJ.
RUKU MI PRUŽI, VODI ME TI,
TI ME OD ZALA OČUVAJ SVIH.

PORUKA SVIM VOZAČIMA:
NE VOZI BRŽE NEGOT ŠTO TVOJ ANĐEO ČUVAR MOŽE LETJETI.

Misa za blagoslov na početku nove školske i vjeronaučne 2019./2020. godine

Križ - ključ

Katedrala bazilika sv. Terezije Avilske okupila je na početku nove školske godine djecu iz mnogih škola koja pohađaju vjeronauk, slušaju nastavu na hrvatskome jeziku i žele pored sebe u školi i životu imati dragoga Boga i njegov blagoslov. Pet svećenika nazočilo je ovome susretu: **mons. Stjepan Beretić** koji je predvodio misno slavlje, **mons. Andrija Anišić**, **vlč. Dražen Dulić**, **preč. Frnjo Ivanković** i mladomisnik, **vlč. Luka Poljak**. Na misi su pjevala djeca iz katedralnog zbora „Zlatni klasovi“, koji su se pokazali kao odlični solisti. Katedrala je bila puna djece i nije bilo mjesta za sjedenje, što se u zadnje vrijeme rijetko događa. Poruka koju je katedralni župnik uputio svima bila je jednostavna: svi imamo ključ kod nebeskoga

kraljevstva, a to je križ koji nam dragi Bog daje. Dječji križ je da imaju obveze, moraju ići u školu, učiti, raditi, zadaće, biti revni radni i marljivi učenici, što baš i nije lagano, ali je moguće. U današnjem instant svijetu gdje nam je sve na klik, teško je prionuti na vježbu, čitanje, učenje, a lakše je igrati satima neku super igricu koja nam neprimjetno oduzima energiju, vrijeme, otupljuje mozak, pojačava nervozu, napetost kao i umrtvljuje mišiće. Ah, ima li nečega dobrog u tome?! Stoga dragi učenici, odvažite na kojoj ćete strani biti, na strani praktičnog rada, učenja, vježbe ili virtualnog, začaranog svijeta?! Uzmite hrabro svoj križ, kao Isus, i odvažno ga nosite jer će postati ključ raja!

Što nakon nestanka svijeta koji poznajemo ili o knjizi „Njujorška luda“ Michaela D. O'Briena

U vrijeme žestokih emocija izjave i odlučne tvrdnje često postaju nepokolebljive. Pomoću njih mnogi ljudi pokušavaju uvjeriti sebe da se pred njima otvara put kroz gustu šumu nevolja. Trude se očuvati nutarnju potrebu za opiranjem zbrci i neredu. Postaju otporni na svako propitkivanje. Pa ipak, upravo obznajući svima svoju sigurnost, pokazuju da su nesigurni. To u duhu nekih uzima oblik sanjarenja o ispunjenju ambicija, dostizanju zemaljskih sigurnosti kojih se treba domoći i zadržati ih po svaku cijenu. Kod najboljih među njima to je žudnja koja ih tjera da postanu bolji ljudi. Kod većine, ako ne kod svih, to je vladavina nijeme uzbune izazvane strahom. Ljubavlju otklanjamo strah. Ljubavlju postajemo ono što jesmo.

Citirani ulomak iz romana *Njujorška luda* poruka je koju djed Davies daje svome unuku Maxu prije nego se otisnuo u samostalni život nekoliko godina nakon oporavka od velike svjetske tragedije, pada Blizanaca, u kojoj je stradala Maxova obitelj ostavivši ga siročetom. Kako postati ako već jesi, najveća je nejasnoća ovoga savjeta koju Max zamjećuje, ali joj ne pridaje mnogo značaja.

Razaranje identiteta, potraga za istinom o vlastitom identitetu i njegova izgradnja uporišna je tematska nit na kojoj kanadski pisac Michael D. O'Brien gradi svoj roman. Vrijeme planetarnih nesreća, izazvanih ljudskim, ali i prirodnim faktorima, koje se prelamaju i prelamaju živote pojedina, opća nesigurnost i otuđenost suvremenog doba te osobne patnje koje su univerzalnog predznaka, kao što su ljubavna razočaranja i datosti fizičkog izgleda, oblikuju ovo romaneskno štivo te prepoznajemo vrijeme i kontekst radnje kao suvremeno, odnosno naše. Pitam se tko od nas barem jednom nije pomislio ili osjetio da živimo u vremenima kada svijet kakav poznajemo može nestati ili nepovratno biti izmijenjen u jednom jedinom trenu i što će onda biti s nama samima, starima, nepripremljenima, neprilagođenima. Zahvaljujući izgrađenom i vještom stilu pisca koji odiše autentičnošću i istinitošću ljudskih doživljaja, čitatelj biva emotivno uronjen u priču nestanka dva svijeta u kojima su i koje su junaci živjeli te može jako dobro razumjeti kroz što prolaze likovi, suosjećati i preobražavati se s njima.

Spominjani lik Max jedan je od dva glavna junaka, a ujedno i glavni pripovjedač kojega susrećemo na prvim

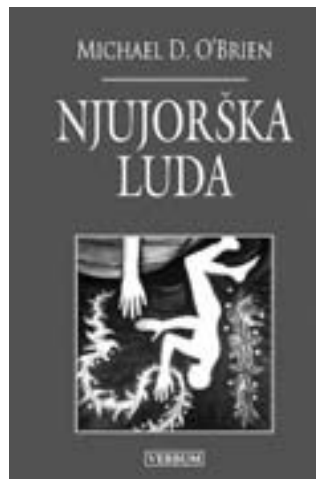
stranicama romana u napuštenoj zgradi, rastrojenog, promrzlog i u ritama, s posuđenim identitetom Francisca de Goye, poznatog slikara iz XVII. stoljeća, koji sebe te čitav svijet vidi u razlomljenim, zbrkanim i nespojivim fragmentima. Odrastanje nakon životne traume gubitka najmilijih sa strahom od vezivanja za druge ljude tj. sa strahom od novih gubitaka bilo je tlo na koje je život posijao nove nedaće. Neutješna patnja i nemogućnost nošenja s tugom stvorile su od Maxa zarobljenika gravitacijske sile vlastitih negativnih emocija. Koristeći se slojevitim simboličkim i filigranskim lirskim govorom, pisac nam upečatljivo i uvjerljivo dočarava Maxovu

naoko nepovratno slomljenu, duboko ranjenu, izoliranu i na smrt preplašenu svijest. No, nije Max njujorška luda po kojoj je naslovljena ova knjiga, a usudujem se reći ni najvažniji lik ove knjige.

Njujorška luda je Billy koji u opisanome stanju pronalazi Maxa, zbrinjava ga i pomaže mu krajnje dobrodušno i nenametljivo u prekapanju po podsvjesnom smetlištu od pamćenja i svjesnim ruševinama od života. Billy je doslovce div koji ima više od dva metra visine, u njega svi bulje kao u cirkusku prikazu, svi ga se plaše i izbjegavaju ga. Čudak vanjstinom ocijenjen je i kao luđak nutrinom. Doznajemo dalje da je ovaj bivši košarkaš

farmerskog podrijetla obolio od retrogradne amnezie nakon traume glave koju je zadobio u prometnoj nezgodi nakon koje je, kao i Max, ostao siročetom i to bez ikakvih izgleda za izgradnju sportske karijere. Međutim, Billy svakodnevno trenira svoje srce kako višesatnim trčanjem ne bi li moglo opsluživati njegov ogromni i zahtjevni organizam, tako i u humanim dobročinstvima potučajući se gradom u potrazi za izgubljenima. Kako pisac kaže, *legendarnim se ne postaje samo zbog svoje naravi i odgoja, već i zbog svojih osobnih patnja, točnije zbog onoga što se učini s njima.*

Duševne i stvarne avanture dva prijatelja Maxa i Billyja po muzejima i gradovima, po snovima i skrivenim odajama uma natopljene su krvavim iskustvom života koji isijava neopisivom toplinom budeći nadu u to da je ljudska čežnja za dobrotom veća od svih izazova vremena i snažnija od svih strahova te da ćemo na koncu i nakon svih kataklizmi, osobnih i globalnih razina, uspjeti postati i biti ono što doista i jesmo – ljubavlju.

Kroz koji prozor gledate u sebe?

Kao što u medicini postoji izraz „slijepa mrlja“ koji se odnosi na dio mrežnjače koji ostaje bez čulnih stanica, tako i u psihologiji spominjemo isti izraz. Ipak, učinak je sličan. Osoba je promatrana kroz tzv. „prozor“ kojega su kreirali Joe Laft i Harry Ingman kroz četiri polja, i svako od ovih polja predstavlja područje našega života. Jedna dimenzija Joe-Harryjeva prozora odnosi se na tzv. „javno ja“ što se odnosi na područja poznata i nama i drugima. To je dio koji znamo o sebi, koji pokazujemo i drugi također prepoznaju. Ovo polje ima različite funkcije. Od toga da osoba sakrije ili maskira ono što ne želi da drugi znaju o njoj, do toga da iza tog dijela sakriva različite spontane reakcije koje bi eventualno naišle na osudu ili bi vrijeđale druge. Osim toga, „javnim ja“ osoba se predstavlja drugima na način na koji želi da je drugi dožive. Ako uspije, ponašanje prema njoj postaje predvidivo. Polje tzv. „tajnog ja“ jest ono što znamo o sebi, ali nije dostupno drugima. Ovo može biti dio intimnog ja na koji imamo pravo, ali može biti i dio skrivenog ili prikrivenog dijela ličnosti koji krijemo i u svezi kojeg postoji nelagoda.

„Slijepa mrlja“

„Slijepa mrlja“ je dio koji se odnosi na dio našeg života koji je poznat drugima, ali mi ga nismo svjesni. „Što nije u redu? Ne razumijem?“ Ova pitanja uputila je prijateljica moje klijentice koja je pokušala opomenuti ju da nije primjereno da se na svakom koraku slika i bilježi svoje pokrete telefonskom kamerom. Još je manje željela da ona bude dio tog konstantnog igrokaza. Problem je nastao kada je pokušala ukazati joj na takvo ponašanje koje joj ne prija tijekom njihova druženja. Međutim, njenoj prijateljici nije bilo jasno zašto joj se zamjera?

Ovom području su najviše izloženi psihoterapeuti, svećenici i ostali koji rade s ljudima, koji kada se susretnu s nečijom „slijepom mrljom“ ne bi trebali žuriti, a još manje osuđivati ovo područje. To je onaj

dio osobnosti koji se na nekoj razini nije razvio s kapacitetom da netko identificira područje ili uzrok zbog čega ima problem. Nečija slijepa mrlja često uključuje i mehanizme obrane koji onemogućuju osobi da se osoba suoči s nekim svojim ometajućim dijelom. Zato se često događa da kod drugoga bolje i brže uočavamo „trn“ nego vlastite propuste ili nedostatke. Četvrto područje ili polje se odnosi na tzv. „nepoznato polje“ tj. područje koje je za sada nepoznato i nama i drugima.

Virtualna stvarnost

Kod masovnih otvaranja profila na društvenim mrežama, osobe su dobile novi javni prostor u kome ljudi često žive svoj virtualni život i istodobno zadovoljavajući svoje socijalne potrebe.

Iako se lat. porijeklo riječi *virtus* odnosi na vrline i nečiju ljudskost, u prenesenom značenju virtualno pretendira imati iste osobine kao nešto drugo, ali nije to. Profili na mrežama često postaju vrsta osobnog javnog izloga u kojoj osoba kontrolira vlastitu predstavu o sebi, kako bi se predstavila na taj način i svojim virtualnim prijateljima. Često ove osobe ovaj dio rade mnogo uspješnije nego u stvarnom životu, što ih negdje počinje udaljavati iz stvarnosti. Razlog za to jest što osoba počinje osobnu vrijednost identificirati s tzv. „lajkovima“, jer joj i virtualni svijet postaje zamjena za stvarni život i stvarne žive socijalne odnose. Srela sam se s dosta interpersonalnih problemskih situacija u

praksi u kojima su veze bile pod znakom pitanja zato što su započele putem „mreža“. To ne bi bio problem da nečija zamjenska opcija osobnog „ja“ nije prešla u ovisnost i neku vrst kompenzacije uslijed osjećanja manje vrijednosti. Zbog toga neophodno je nastojati u procesu formiranja ličnosti zaštititi (ili ograničiti) mladu osobu od suviška virtualnog iskustva, kako ona ne bi dopustila da se nađe u situaciji u kome nestaje ili biva „pojeden“ njeno stvarno ja.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Lijepi moj Bože, ja te i u teškim trenutcima volim

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, čitatelji *Zvonika*... Rado se sjećamo pojedinih trenutaka iz protekloga života, osobito iz djetinjstva i mladosti pa i srednje živote dobi. Možda ih i nije bilo lijepih i u izobilju, ali su nam dragi i nosimo ih u srcu kao blago od kojega se ne možemo rastati. Osobito su nam mili oni kada smo se probijali kroz poteškoće svome cilju. Ponekad bismo slavili kao pobjednici, ali nekad se činilo da smo pobijeđeni. Međutim, nikada se nismo predali razočaranju i očaju. Znali smo da iza nas stoji naš Otac koji nam se smiješi i kada nam je teško.

Baka Anka i njezin dida Antun se jedno poslijepodne pojavili na vratima župnog stana. Nisam ih viđao često jer su se tek prije koju godinu vratili u selo iz jednog malog naselja tridesetak kilometara udaljenog. Tamo su živjeli godinama i pred starost odlučili doći u dida Tunino rodno mjesto. Nisu baš posjećivali crkvu, ali se po njima vidjela radost života koji ih, doduše, nije mazio. I dođoše k meni s molbom koju je izrekla baka Anka, kao da je sad slušam:

- Mi bi se, sine, vjenčali...

Možemo li?

- Možete, samo ćemo vidjeti neke stvari... – jedva odgovorih, a ona na to doda:

- Sine, u građanskom smo braku godinama. Od početka pripadamo jedno drugom. Podigli smo djecu. Ni u kojoj crkvi nismo vjenčani. Pravo da ti kažem, ni ne znam zašto. Sada bismo htjeli da nas i Bog blagoslovi iako se, sine, nismo nikada jako udaljili od njega.

Sjeli smo na stolice u uredu jedno prema drugom, a baka je počela priču o svojem životu. Baka Anka i nije rođena u našim krajevima. Dospjela je ovdje poslije Drugog velikog rata kao curica. Roditelj je izgubila u oluji gorkog nevremena. Mjesto u kojem je rođena je razrušeno, a crkva i župni ured spaljeni. Dokumenti uništeni. Došla je s kumom koja je kasnije umrla. Ostala je sama. Na ovim prostorima je odrasla i stasala u lijepu djevojku. Jednom prilikom na poslu je ugledala Antuna i, kako to biva, nedugo poslije toga već su bili muž i žena.

- Sine, o Bogu kao mala nisam mnogo slušala, ali sam zapamtila ono što sam o njemu čula. On je naš dobri Bog,

naš lijepi Bog. I tako mu se i obraćam. Kada mu želim nešto reći najprije kažem: „Lijepi moj Bože, ti znaš kako mi je bilo teško od mladosti moje. Ta sama sam ostala k'o odsječena grana. Nikoga na ovom svijetu nemam osim svoje djece i mog Antuna. Zato, lijepi moj Bože, i u teškoćama te volim i molim te za pomoć.“ I lijepi moj Bog mi je pomagao. Zato smo sada došli tebi da nam pomogneš da ga više upoznemo i lijepi naš Bog nas je još više čuvao.

Dida Tuna je sve vrijeme šutio i koji puta samo duboko kimnuo glavom. Sredili smo sve što je bilo potrebno. Od biskupa dobili oprost od crkvenih dokumenata. Baka Anku i dida

Tunu sam vjenčao kao najdraže prijatelje. Kao da su mi bili roditelji. Moji roditelji su im bili kumovi na vjenčanju. Nakon par godina, moja baka Anka je umrla noseći sa sobom rane iz djetinjstva i teški život. Lijepi Bog ju je, vjerujem, primio u svoj zagrljaj. Dida Tuna nije mogao bez nje pa je i on ubrzo otišao kako bi kod lijepog Boga bili skupa. Dugo poslije toga mi je bila urezana u pamćenje vjera bake Anke u lijepoga Boga. Nije po nama velika, ali za nju

je bila ogromna. Nije više znala o Bogu nego da je lijep. A to je bilo i dosta, ustvari sve. Koji put su mi dolazile misli zašto i ja tako ne bih mogao od srca reći: „Lijepi moj Bože, ja te i u poteškoćama volim.“ I tada se uvijek sjetim sv. Augustina koji je u svojim ispovijestima napisao i u životu često ponavljao (a baka Anka kao da ga je čitala, a ni čitati nije znala): „Kasno sam te uzljubio, ljepoto tako stara i tako nova, kasno sam te uzljubio! A eto ti si bio u meni, a ja izvan sebe. Ti si bio sa mnom, a ja nisam bio s tobom. Zvao si me i vikao, probio moju gluhoću. Kad si prosuo miomiris, a ja sam ga upio pa uzdišem za tobom. Okusio sam ga pa gladujem i žedam, dotakao si me i ja gorim za mirom tvojim.“

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, možda smo se i mi u vlastitu životu pronašli u riječima bake Anke i sv. Augustina. Nikada se nemojmo predati teškoćama. Zavolimo još više dragoga Boga, ljepotu staru, a tako novu i kažimo riječima bake Anke: „Lijepi naš Bože, mi te i u teškim trenutcima volimo!“ Bog vas blagoslovi, prijatelji dragi!

Razgovaramo kao kršćani

„Razgovaramo kao kršćani“ naslov je emisije koja će se početi emitirati na Radio Mariji od listopada ove godine. Naime, jako je poželjno i potrebno da mi kršćani razgovaramo kao kršćani. Najprije mislimo na to da mi kršćani govorimo lijepo, pristojno i s ljubavlju. To se i očekuje od nas, jer mi smo svjetlo svijeta i sol zemlje, rekao je Isus. Nije dolično da djeca Božja psuju Boga i govore razne hule i blasfemije.

Latinska poslovice kaže: *Nihil volitum, nisi praecognitum!* To znači: Ne možeš voljeti što ne poznaješ! Toliki pogrešno misle o onome što se u Crkvi uči ili događa. To se može korigirati i ispravljati. Najbolje je slušanjem, pitanjem, razgovorom.

Drugo mislimo i na to da mi kršćani govorimo o tome što vjerujemo. O vjerskim temama, o tomu što smo slušali u crkvi, što je tumačio svećenik. Mi to zovemo propovijed ili bolje rečeno „homilija“. Neki se prije svete mise ispovjedu i za vrijeme svete mise se pričeste. Kako to da kad iziđemo iz crkve ne govorimo o tomu? Mi onda palimo cigaretu, počnemo pričati o vremenu, o poslu, eventualno o svećeniku, ali o tome što smo slušali i što smo razumjeli – ništa.

Šteta! To se mora učiti. Možda je Radio Marija prava prigoda da počnemo. Može se kazati, pitati, dopuniti putem telefona ili SMS-a, a ne moramo se predstaviti. Anonimno. Time bismo pomogli drugima koji se boje pitati. To ne znači da ne znamo, ali sigurno ima nešto što ne razumijemo. Ispočetka bismo počeli s

najjednostavnijim stvarima, a onda bi polako prelazili na ozbiljnije teme.

Latinska poslovice kaže: *Nihil volitum, nisi praecognitum!* To znači: Ne možeš voljeti što ne poznaješ! Toliki pogrešno misle o onome što se u Crkvi uči ili događa. To se može korigirati i ispravljati. Najbolje je slušanjem, pitanjem, razgovorom.

Sjećamo se kada je Filip đakon jednom putovao, pored njega je prošao etiopski časnik i čitao Izaiju proroka. Duh Sveti potakne Filipa da mu priđe. Kada je prišao i vidio da ovaj čita proroka Izaiju, pita ga: „Razumiješ li što čitaš?“ Časnik odgovori: „Kako bih mogao razumjeti ako mi tko ne protumači.“ A čitao je ovaj tekst: „Kao janje na klanje vode ga...!“ Kada mu je Filip protumačio da se to odnosi na Isusa, časnik ga upita: „Što smeta da budem kršten?“ Filip ga krsti, a zatim ga Duh odnese... Časnik je razumio bit, da po Jaganjcu Božjem, Isusu, može biti spašen i dobiti oprostjenje grijeha.

Svi znamo kako smo mi kršćani puni predrasuda, pa Božju Riječ izgubimo. A Riječ Božja veseli srce. To sam toliko puta iskusio s onima s kojima sam razgovarao dok sam ih spremao za krštenje ili koji drugi sveti sakrament. Na kraju bih rekao da nam se često događa ono što je Gospodin Isus rekao u prisposobi o sijaču. Gospodin Isus je rekao da je Kraljevstvo Božje kao kad sijač iziđe sijati. Jasno, tada se sijalo tako da se sjeme žita bacalo rukom, pa je dosta sjemena palo na kriva mjesta i nije donijelo ploda: na kamenito tlo, na put, u trnje, a ne na dobru zemlju. Isus je taj Sijač koji sije Božje riječi u naše duše. Posebno je potrebno uočiti da je došao davao i izvadio Riječ Božju iz duše, da čovjek ne bi povjerovao i donio ploda.

Nadam se da će nam biti radosno i korisno razmišljati i razgovarati kao kršćani i tako učvršćivati svoju vjeru i radosnije živjeti kao kršćani!

Bereg – sedam stoljeća staro selo 1319. – 2019.

Bereg (Bački Breg) nalazi se 27 kilometara sjeverno od Sombora na državnoj granici prema Mađarskoj. Godine 2002. selo je brojalo 1388 stanovnika. Južno od Berega je selo Kolut, istočno Gakovo. Zapadno od sela je šuma Karapandža i rijeka Dunav. Selo počiva na maloj uzvisini, pa nije vodoplovno. Ime sela dolazi od slavonske riječi bereg ili berek, a znači obala. Najstariji dio sela nosi ime Zemun, pa su odatle neki zaključili, da su prvi Berežani živjeli u zemunicama.

Selo se prvi put spominje 1319. godine, kad ga je izvjesni Imre Becsei kupio od Pétera Buda. Kad je Imre Becsei pokušao ući u posjed sjenokoše, oranica i šume naišao na otpor ljudi izvjesnog Treutela. Među mađarskim plemićima se u 14. i 15. stoljeću susrećemo s imenom Béreg. Tako 1464. godine obitelji Török i Csákán nose oznaku Béregi (od Berega). Csánki 1472. godine kao ime sela navodi Beryeg i Byryeg. U to vrijeme je posjednik sela bila obitelj Geszti. U 15. stoljeću se među posjednicima spominje i obitelj Szekcsői Herczeg. Za vrijeme turskoga ropstva među posjedima Imrea Czobora s područja Bodroške županije uz posjed Jánosi i Szántó spominje se i posjed Beregdi. Godine 1649. beogradski biskup Marin Ibrišimović je u Beregu zatekao deset hrvatskih obitelji. Berežani su na krizmu išli u susjedno selo – Santovo. Na prvom popisu Bačke županije iz 1699. godine s područja Bajskog okruga spominje se selo Bereg s 11 gazda. Za vrijeme turskoga ropstva i nakon oslobođenja od Turaka u Beregu su se nastanjivali pridošlice iz Dalmacije, Bosne, Hercegovine i Baranje. Na komorskom popisu iz 1702. godine se također spominje Bereg. Na zemljopisnoj karti koju je načinio Marsigli nalazimo selo Bereg južno od Santova pod imenom Berek. Godine 1714. u Beregu već postoji seoski knez (sudac ili načelnik), dvanaest obitelji sa šesnaest poreznih obveznika. Iványi tvrdi da su svi bili srpskih imena, što nije istina, budući da su Berežani još 1642. godine išli na krizmu u Santovo, pa se tu radi o katolicima – Hrvatima. Selo je tada brojalo 490 stanovnika. U Czoborovom popisu iz 1724. godine Bereg već ima vinograd, ali mu je vino vrlo loše. Ima i sjenokošu, ali joj škode poplave. Selo kraljevskoj namjesničkoj komori kao vlastelinu plaća 160 forinti. U svom izvješću iz 1763. godine, Antal Cothmann piše da komorskom selu Beregu treba oduzeti pustaru Mironić, budući da je cijela pustara zarasla u korov. U to su vrijeme u Beregu živjeli Hrvati koje Iványi naziva katoličkim Srbima, a u zagradi kaže da se radi o Šokcima. Vlasnik sela je Mađarska kraljevska namjesnička komora. Župa je ustanovljena 1757. godine.

Broj stanovništva se mijenjao. Godine 1803. selo je brojalo 1580 stanovnika, 1825. 2154, godine 1855. 2451, a godine 1885. 2607 stanovnika. Broj pravoslavnih vjernika se tih godina kretao od 8 do 45 duša. Godine 1825. je broj pravoslavnih bio najveći: 45. Broj Židova se kretao od 18 do 75. Najviše Židova je živjelo u selu 1885. godine.

U selu je 1900. godine već bilo pogrebno društvo, čiji su članovi svojim doprinosom pomagali oko pogrebnih

troškova. U to vrijeme se veći dio stanovništva bavio izradom čilima i pletenjem košara. Godine 1896. Bereg je imao 2927 stanovnika. Popis iz 1900. godine govori o 2824 stanovnika u Beregu u 572 kuće. Po materinskom jeziku 2017 stanovnika je govorilo hrvatski – Iványi ih zove Dalmatincima, u zagrada Šokcima. Osim Hrvata u selu je tada živio 591 Nijemac, 209 Mađara i 7 Srba. Berežani su bili mahom katolici: 2785. Pravoslavnih je bilo 5, evangeličke vjere 2, a bilo je i 32 Židova.

Bereg je i danas pretežito hrvatsko selo. Na početku rata 1991. godine selo je brojalo 1585 stanovnika, od čega je bilo 741 Hrvat, 441 Jugoslaven, 153 Srba, i 27 Mađara. Godine 2002. je bilo svega 1388 stanovnika, od kojih je bilo 738 Hrvata, 67 Jugoslavena, 244 Srba, 34 Mađara.

Prva se katolička crkva u selu spominje 1503. godine, a nakon izгона Turaka kao santovačka filijala podignuta je crkva 1740. godine. Od 1757. godine Bereg je samostalna župa i od tada se vode i matice. Prva seoska škola je otvorena 1752. godine, a 1898. godine u Beregu je otvoren i dječji vrtić. Do 1861. godine u selu je službeni jezik bio hrvatski. Hrvatski se jezik u školi zadržao sve do 1900. godine. U vrijeme Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca osnovna škola je nosila ime Petra Preradovića.

Osim 1890. godine uspostavljenog Pokopnog društva, u Beregu je od 1907. godine djelovala podružnica Bačkog poljoprivrednog udruženja. Hrvatsko prosvjetno društvo Seljačka sloga djelovalo je od 1927. do 1941. godine. Od 1945. do 1947. u selu je djelovao Hrvatski kulturni dom. Godine 1947. osnovano je Hrvatsko kulturno društvo, koje je 1952. godine primijenilo ime u Kulturno-prosvjetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“. To društvo od 2004. godine nosi naziv Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“.

Župa Bereg 1734. godine djelovala je kao filijala župe Santovo. U svim su župama župnici vodili knjigu „stališnik duša“. Iz te se knjige zaključuje, da je Bereg 1748. godine 490 katolika Hrvata. Godine 1756. je u župi bilo 478 vjernika doraslih za svetu ispovijed. Godine 1762. je bilo 528 doraslih za ispovijed i 174 za ispovijed nedorasla župljana. Godine 1767. župa je brojala 744 vjernika. Godine 1783. je bilo 695 vjernika koji su se mogli ispovijedati i 388 nedoraslih za svetu ispovijed. Godine 1791. župa je brojala već 1276 vjernika, a 1798. godine 1610. Kako je već spomenuto, prva je crkva podignuta 1740. godine. Bila je duga 13,3 široka 5,7 metra.

Prema: Ivan Kovač, Bereg (Bački Breg), *Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, 3. svezak, Subotica, 2005., 7-8 str.; Iványi István, *Bács-Bodrog vármegye községei, Béreg, Magyarország Vármegyéi és Városai – Magyarország monográfiája*, I. Svezak, Budapest, 1909., 59 str.; Katona István, *Historia metropolitanae Colocensis Ecclesiae*, I. svezak, Kalača, 1800., Béreg, 98-99 str.; Kalački shematizam iz 1870. godine; Lakatos Andor, *A Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye Történeti Sematizmusa (1777-1923.)*, Kalocsa 2002, Béreg, 160-161 str. Népiskolák, Béreg, 344-345 str.

Razdoblje rokoko stila u Somboru

Rokoko („stil Luja XV.“) je naziv za francusku umjetnost i unutarnji dizajn XVIII. stoljeća. Riječ rokoko kombinacija je francuske riječi *rocaille* (vesele dekoracije špilja nepravilnim kamenjem i školjkama) i *barocco* (barok, ili biser nepravilnog oblika). Iako se još vode rasprave o važnosti rokoka u povijesti europske umjetnosti, rokoko se danas širom priznaje kao važno razdoblje u razvoju europske umjetnosti.

Rokoko se javlja oko 1720. u Francuskoj i u pedesetak godina, koliko traje, širi se po Njemačkoj i ostalim europskim zemljama. To je stil ukroćenog baroka s nježnijim linijama, svjetlijim bojama i manje napadnom dekoracijom. Obilje u rokokou gubi težinu, ornament postaje ograničen, lagan i prozračan, učestalo se koristi tehnika pastela, pojavljuje se tzv. „ženska umjetnost“ (žene umjetnice) i prevladava djetinji duh zabave. Elegantni namještaj koji su radili francuski majstori pokazuje želju da se živi udobno, civilizirano, ali i privatno.

U drugoj polovici XVIII. stoljeća, rokoko se pojavljuje i u Somboru kao stil sakralne umjetnosti. Osim namještaja koji se čuvaju u Gradskom muzeju, najznačajniji primjeri rokoka su zapravo sporedni oltari i propovjedaonica u crkvi Presvetoga Trojstva. Osim unutarnje dekoracije postoje i dvije kapele koje su izgrađene u razdoblju navedenog stila. Kapela sv. Ivana Nepomuka sagrađena 1751. godine i kapela posvećena Snježnoj Gospi u Čičovima (pored Sombora), koja je blagoslovljena 1781. godine. Arhitektonska rješenja i unutarnja dekoracija spomenutih kapela su u rokoko stilu. Kapela u Čičovima je pretežito u kasno baroknom stilu, ali nalazimo i elemente rokoka u unutarnjoj dekoraciji zidova.

Na našem području rokoko se prvobitno pojavio u višim slojevima društva, vremenom je postao i njihov simbol, niži slojevi nisu mogli priuštiti sebi u stilu izrađene komade namještaja. Zanimljivo je da dvije spomenute kapele koje su izgrađene u razdoblju rokoko stila nisu izgrađene od darova vjernika nego su ih podigli činovnici, visoko pozicionirani vodeći ljudi Bač-bodroške županije. Kapelu sv. Ivana Nepomuka dao je sagrađiti Franz Redl, administrator Bačke komorske uprave, a kapelu Snježne Gospe dao je sagrađiti somborski senator i gradonačelnik Josip Marković.

Rijetko je da se mogu naći čisti primjeri jednog stila. U crkvama našeg područja česti su prijelazni stilovi, najčešće kombinacije su klasicizam i kasni barok, ili drugačije zreli barok. U Somboru ipak imamo sačuvane lijepe primjere rokoka.

Oltar kapele sv. Ivana Nepomuka, prvobitni izgled.

Anđeo u rokoko stilu, na sporednom oltaru sv. Franje.

Skup o kulturi uz potporu Matice hrvatske

Uz potporu Matice hrvatske, u Subotici je 20. i 21. rujna u Pastoralnom centru „Augustinianum“ održan međunarodni znanstveno-stručni skup s temom „Kultura Hrvata u Vojvodini – od bogatoga nasljeđa k procesima razvoja“.

Višestoljetna i raznovrsna, a po opsegu velika i bogata, kultura Hrvata u Vojvodini dio je ukupne hrvatske kulture te kao takva zaslužuje veću pozornost i potporu iz matične Hrvatske. Djelovanje ovdašnjih Hrvata u području kulture, koje posljednjih godina predvodi za sada jedina naša profesionalna ustanova – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, podupire i Matica hrvatska iz Zagreba, jedna od najstarijih i najuglednijih hrvatskih institucija kulture.

Sedamnaest sudionika iz Srbije (14) i Hrvatske (3) govorilo je o različitim aspektima kulture ovdašnje hrvatske zajednice, ukazujući na pojedine dionice književne i jezične baštine, baštinske nanose vezane uz druge umjetnosti, utjecaje Matice hrvatske na kulturu vojvođanskih Hrvata, uz sagledavanje recentnog kulturnog stvaralaštva, a u perspektivama njegova razvoja.

Predsjednik Matice hrvatske **Stipe Botica** veoma je pozitivno ocijenio ukupne aktivnosti na području kulture ovdašnjih Hrvata te istaknuo veliki značaj ZKVH-a u tomu. U svojem izlaganju govorio je o vezama vojvođanskih Hrvata s Maticom hrvatskom. Te veze postoje od njezina osnutka, daleke 1842. godine. Među osnivačima, odnosno prvim donatorima bilo je i petero Hrvata iz Vojvodine, troje iz Petrovaradina i dvoje iz Subotice. Kako je poznato, u Subotici se krajem 1960-ih pokušao organizirati ogranak, no ondašnja vlast to nije dozvolila, te je kao „rješenje“ 1970. osnovano HKUD „Bunjevačko kolo“. Matica je, među ostalim, tiskala i više knjiga iz književnosti Hrvata u Vojvodini. Dvodnevni stručni skup, Botica je ocijenio uspješnim te dodao kako bi bilo dobro da se izlaganja predstave i na sličnom stručnom skupu u Zagrebu. Također, najavio je i da će Matica hrvatska Hrvatima u Srbiji uskoro donirati 1000 knjiga iz vlastite naklade.

U ime suorganizatora skupa, ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** zahvalio je Matici hrvatskoj što prepoznaje vrijednosti ovdašnje hrvatske zajednice. Naglasio je kako Hrvati u Vojvodini ne mogu bez potpore iz matice, posebice imajući u vidu deficit kadrova u području znanstvenih istraživanja, ali i pokušaje dekroatizacije, tj. otuđivanja dijela baštine ovdašnjih Hrvata.

Na skupu su sudjelovali: **Vladimir Nimčević, Josip Lisac, Darko Baštovanović, Darko Sarić Lukendić, Katarina Čeliković, Milovan Miković, Davor Bašić Palković, Vlatka Lemić, Darko Polić, Stevan Mačković, Andrija Anišić, Marko Tucakov, Katica Naglič i Klara Dulić Ševčić**. Priređena je i izložba posvećena Matičinom časopisu za kulturu *Vijenac*, koji ove godine obilježava 150 godina od izlaska prvoga broja.

Ministarstvo kulture RH iskazalo interes za „Dužijancu“

Visoko izaslanstvo Ministarstva kulture Republike Hrvatske posjetilo je 13. rujna Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji u cilju iznalaženja mogućnosti upisa manifestacije „Dužijanca“ u Registar nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Srbiji.

Izaslanstvo Ministarstva kulture Republike Hrvatske, u sastavu: **dr. sc. Iva Hraste Sočo**, pomoćnica ministrice kulture, **Mladen Kuhar**, profesor povijesti i etnologije, voditelj Odjela za etnografsku i nematerijalnu kul-

turnu baštinu u Ministarstvu kulture i **dr. sc. Tvrtko Zebec**, ravnatelj Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, iskazalo je visok stupanj zainteresiranosti za ovaj problem te su na prvom radnom sastanku upoznati s poviješću poduzetih koraka te temeljnih stajališta o ovome vrijednome kulturnom nasljeđu Hrvata u Srbiji. Osim domaćina, sastanku su nazočili veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Srbiji **Gordan Bakota**, generalni konzul generalnog konzulata Republike Hrvatske u Republici Srbiji sa sjedištem u Subotici **Velimir Pleša**, ravnatelj ZKVH-a i zastupnik u Narodnoj skupštini Srbije **Tomislav Žigmanov** i predstavnici UBH „Dužijanca“ na čelu s predsjednikom **mons. dr. Andrijom Anišićem**.

Spomenik Đuri Stantiću

Spomenik prvom subotičkom svjetskom prvaku i osvajaču zlatne međulimpijske medalje u brzom hodanju **Đuri Stantiću** otkriven je 7. rujna u Subotici. Rad je to paličkog kipara **Franje Mačkovića**.

Stantić je počeo sportsku karijeru u čizmama uz smijeh svih sudionika, gledatelja i sudaca na terenu Palića krajem 19. stoljeća, točnije 1896. godine. Spomenik je napravljen na osnovi fotografije ovog našeg sportaša s njegovim trenerom **Nikolom Matkovićem**. **Nada Kozarić** – živa članica porodice Đure Stantića, inicijatorica je podizanja spomenika, a ona je praunuka sestre Đure Stantića, koji se nije nikad ženio.

Znanstvenik Ivan Gutman među svjetskom elitom

Poziciju 4.439 među svjetskim znanstvenicima, koja se može svrstati u „svjetsku elitu“

zauzeo je Ivan Gutman (1947.), rođeni Somborac, bivši učenik Gimnazije „Veljko Petrović“, profesor Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Kragujevcu.

Osim Gutmana, na listi se nalazi i osam srbijanskih znanstvenika, prenosi *Danas*. Plasmanom u ovu grupu

naši znanstvenici su svrstani među 1,5 posto najbolje rangiranih u svijetu. Rezultati istraživača sa Stanforda objavljeni su u časopisu *PLOS Biology*.

Na 10. „Danima Luke Botića“ predstavljena monografija o podunavskim Šokcima

U okviru bogatog programa desetih po redu „Dana Luke Botića“, 22. kolovoza u Gorjanima, u Kulturno-turističkom centru „Lucije Karalić“, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice prvi puta je javnosti predstavio kapitalno djelo *Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca*.

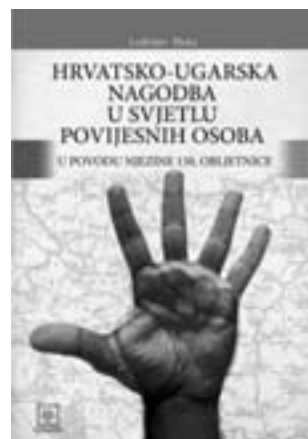
Knjigu su objavili Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF-press, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata 2018., a plod je višegodišnjeg etnološkog terenskog istraživanja pod mentorskim vodstvom **prof. dr. sc. Milane Černelić**. O znanstvenim istraživanjima Zavoda u suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu govorio je ravnatelj Zavoda **Tomislav Žigmanov**, istaknuvši kako je ovo druga po redu, nakon monografije u bačkim Bunjevcima, a nakon nje slijedi publikacija koja će sabrati istraživanja o srijemskim Hrvatima, dok su istraživanja banatskih Hrvata u tijeku. Stručna suradnica Zavoda **Katarina Čeliković** predstavila je knjigu koja na skoro 700 stranica donosi 18 radova o različitim segmentima života Hrvata u Podunavlju.

Ladislav Heka: Hrvatsko-ugarska nagodba u svjetlu povijesnih osoba

Hrvatsko-ugarska nagodba u svjetlu povijesnih osoba: u povodu njezine 150. obljetnice naziv je nove knjige Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata čiji

je autor Zavodov dugogodišnji suradnik, docent dr. sc. Ladislav Heka iz Segedina.

Publikacija je izašla iz tiska polovicom kolovoza, kao treća knjiga u Biblioteci *Prinosi za povijesna istraživanja*. Ova povijesna knjiga ima 296 stranica, a sadržaj je podijeljen na dva dijela: *Nastanak Hrvatsko-ugarske nagodbe* i *Najznačajnije osobe Hrvatsko-ugarske povijesti*, te dva autorova napisa u vidu *Proslava* i *Pogovora* te popis literature.

Miroslav S. Mađer: Posthuma IV

Početkom kolovoza 2019. godine iz tiska je izašla četvrta knjiga *Izabranih djela Miroslava Slavka Mađera*, prirediteljice dr. sc. Hrvojkje Mihanović Salopek, a u zajedničkoj nakladi Društva hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Projekt je započeo za života Miroslava Slavka Mađera 2014. objavljivanjem *Izabranih pjesama*, a završen je u srpnju 2019. četvrtom knjigom nazvanom *Posthuma IV*.

Češka - Jedan od najvećih čeških festivala folklor – Međunarodni folklorni festival u Šumperku održan je od 14. do 19. kolovoza, a na njemu su sudjelovali i folklorasi Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ iz Subotice.

Palić - Međunarodna umjetnička kolonija „Stipan Šabić“ koju organizira Hrvatska likovna udruga *Croart* iz Subotice, održana je na Paliću od 12. do 17. kolovoza. Ovogodišnji, deveti po redu, saziv kolonije okupio je jedanaestero akademskih likovnih umjetnika iz Srbije, Hrvatske, Austrije i Slovenije.

Palić - Balet *Vragolanka* ujedinio je 26. kolovoza, mlade baletane i folklorase iz Subotice. Naime, ovo poznato baletsko djelo na Ljetnoj pozornici na Paliću skupa su izveli sadašnji i bivši učenici Osnovne baletske škole *Raičević* i folklorasi (predizvođačka skupina) Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo*.

Jesenska kampanja „Inicijativa 40 dana za život“

TKO: Inicijativa 40 dana za život

ŠTO: Bdjenje za spas nerođenih

GDJE: U bolničkoj kapeli u Subotici

KADA: Od 25. 09. do 3. 11., svakoga dana od 11 do 13 sati, a nedjeljom od 10 do 12 sati.

Odazovite se u što većem broju, povedite prijatelje i informirajte ih o ovom velikom događaju i pridružite se u molitvi za ove velike nakane.

Sвета misa i obred preminuća sv. Franje

Franjevačka crkva u Subotici, četvrtak, 3. listopada u 17.30 sati.

Proslava blagdana sv. Franje Asiškog

Franjevačka crkva u Subotici, petak, 4. listopada u 9 sati.

Završetak hodočasničke godine na Bunariću

Ponedjeljak, 7. listopada u 16 sati.

33. Zlatna harfa Subotičke biskupije

Bereg, 12. 10. 2019. godine u 11 sati, župna crkva sv. Mihaela Arkandela.

Proslava obljetnice posvete subotičke katedrale i proštenje

Ponedjeljak, 14. listopada u 18 sati – obljetnica posvete.

Utorak, 15. listopada u 18 sati – proštenje.

Duhovna obnova za bračne parove

08. 11. do 10. 11. 2019.

Hrvatska zajednica bračnih susreta Subotica organizira duhovnu obnovu za bračne parove, svećenike i časne sestre. Obnova će se održati u *Domus Pacisu* (kraj Horgoša). Duhovnu obnovu vode jedan svećenik i tri bračna para. Prijave se primaju do 1. 11. 2019., a primaju ih Marina i Mirko Šokčić na tel.: 061/561-26-90 ili 064/406-42-12 ili na e-poštu: obisok1@gmail.com

BUNARIĆ 2019.

Proslava srebrnog jubileja župničke službe mons. dr. Andrije Anišića

Proštenje na subotičkoj Kalvariji

Proštenje na Hrvatskom Majuru

HOSANAFEST 2019.

Nagrada Stručnog povjerenstva

Nagrada za najbolji tekst

Zaziv Duha Svetoga u subotičkoj katedrali

Nagrada za najboljeg debitanta

Nagrada svih izvođača

Predstavljena „Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca“

Znanstveno-stručni skup o kulturi Hrvata u Vojvodini